صبح صادق

سال نو مبارک

هفته‌نامه داخلی | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیستم | شماره ۹۳۸ | دوشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۹۸ | ۱۴ رجب ۱۴۴۱ | ۹ مارس ۲۰۲۰ | ۱۶ صفحه

پرونده ۹-۸ شاخص
نگاهی به کم و کیف تحقق شعار «رونق تولید»

آسیب‌شناسی تحقق شعار سال در گفت‌وگو با دکتر محمد خوش‌چهره

رونق پایدار در گرو تغییر رویکردهاست

سرمقاله ۲
دکتر یدالله جوانی
جهاد علیه کرونا

نگاه ۲
میثم مهرپور
اذن راهگشا

فرهنگ ۱۳
مصطفی برزکار
ترس هالیوودی

هشدار ولی امر مسلمین نسبت به جنایت هندوهای افراطی

کشتار را متوقف کنید

قلب مسلمانان جهان از کشتار مسلمانان در هند جریحه دار است. دولت هند باید در مقابل هندوهای افراطی و احزاب طرفدار آنها بایستد و با توقف کشتار مسلمانان، از انزوای خود در جهان اسلام جلوگیری کند

توافق صلح آمریکا و طالبان در گفت‌وگو با حمیدرضا آصفی

شکست پای میز مذاکره

دیپلماسی ۴

سخنگوی سازمان انرژی اتمی در گفت‌وگو با صبح صادق

همکاری بی‌سابقه‌ای با آژانس داشتیم

دیدگاه ۳

شماره ۹۳۸ | دوشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۹۸
صبح صادق

سرمقاله

جهاد علیه کرونا

دکتر یدالله جوانی
مدیر مسئول

تمام شواهد و قرائن نشان می‌دهد ویروس کرونا که تاکنون قریب به نیمی از کشورهای جهان را درگیر کرده است، در ایران وضعیت متفاوتی دارد؛ این وضعیت متفاوت هیچ علتی جز ایستادگی و مقاومت چهل‌ساله ملت ایران در برابر نظام سلطه و جبهه استکبار، به سرکردگی آمریکا ندارد. جبهه استکبار هرگز تصور نمی‌کرد ملت ایران بتواند انقلاب اسلامی و نظام ولایی خود را از مرز چهل‌سالگی عبور دهد و آن را با حفظ تمام اصول و آرمان‌هایش وارد چله دوم نماید؛ اما این اتفاق مبارک به حول و قوه الهی رخ داده است. یوم‌الله پدیدآمده در پی شهادت سیدالشهدای جبهه مقاومت در دهه پنجم انقلاب، خیزش نسل جوان به عنوان نسل سلیمانی‌ها برای برداشتن گام دوم را به نمایش گذاشت. سردمداران آمریکا هرگز تصور نمی‌کردند با ترور ناجوانمردانه و بزدلانه سردار سلیمانی، انقلاب اسلامی جان تازه‌ای بگیرد و حرکت ملت ایران در مسیر آرمان‌هایش شتاب پیدا کند؛ بنابراین جبهه استکبارِ ناکام در همه عرصه‌ها، در حالی که سیاست تحریم و جنگ اقتصادی علیه ایران در آستانه شکست قرار دارد با پدیدآیی بیماری «کرونا» و مرگ و میر ناشی از آن در ایران، تصور کردند به امکان و ابزار تازه‌ای برای تداوم «فشار حداکثری» علیه ایران دست یافته‌اند. در چنین فضایی، رئیس‌جمهور ایالات متحده، وزیر خارجه و تعداد دیگری از مقامات آن کشور، پا پیش گذاشته‌اند و جبهه غربی- عبری و عربی را با امپراطوری رسانه‌ای‌شان با موضوع «کرونا» علیه ایران فعال کردند. رفتار این جبهه در روزهای گذشته، نشان می‌دهد «ویروس کرونا» درباره ایران درواقع به «رمز فشار» تبدیل شده است. آنان شیوع ویروس کرونا را یک فرصت طلایی در موضوع ایران دانسته و با بهره‌گیری از این فرصت می‌خواهند به اهداف زیر دست پیدا کنند:

۱- جمهوری اسلامی و کارگزاران نظام اسلامی را با متهم کردن به «پنهان‌کاری» نزد ملت بی‌اعتبار کنند؛

۲- جمهوری اسلامی و نظام سلامت کشور را فاقد کارآمدی معرفی کنند و ایران را در آستانه یک فاجعه انسانی نشان دهند؛

۳- ایران را منشأ صدور ویروس کرونا به دیگر کشورها معرفی کنند و ایران‌هراسی را به اوج برسانند؛

۴- ضرورت بسته شدن تمام مرزهای هوایی، دریایی و زمینی ایران را برای حفظ سلامت دیگر ملت‌ها برجسته کنند تا از این طریق موجب فروپاشی اقتصاد ایران شوند؛

۵- روح و روان ملت ایران را در هم بریزند و کشور ایران را در آستانه گرفتار شدن به قحطی و کمبود کالا و در تنگنا قرار گرفتن مردم از حیث معیشت معرفی نمایند؛

۶- اعتقادات دینی و مذهبی مردم را نشانه بروند و این اعتقادات و سیاست‌های نظام اسلامی را عامل پدیدآیی این وضعیت معرفی کنند.

بدیهی است در چنین شرایطی، پدیدآیی جهادی همه‌جانبه علیه کرونا که به ابزار دشمن تبدیل شده، تنها راه برون‌رفت موفق از این وضعیت است. به حول و قوه الهی و با هدایت‌های رهبری چنین جهادی پدید آمده است.

نیم‌نگاه

بیم و امیدهای ۹۸

محمد صرفی
روزنامه‌نگار

سال ۱۳۹۸ را باید به عنوان یکی از پرتلاطم‌ترین سال‌های تاریخ جمهوری اسلامی ایران ثبت کرد. سالی که رخدادهای تلخ و شیرین در آن بیش از سال‌های دیگر بود. نوروز امسال با بارش‌های فراوان و بی‌سابقه در سراسر کشور و جاری شدن سیل در چندین استان همراه بود و اگرچه هموطنان بسیاری را دچار سختی و مشکلات کرد، اما مردم و نهادهای مختلف با حضوری جهادی و ایثارگرانه این آزمایش سخت را به صحنه‌ای دیدنی و درخشان از همدلی و همراهی تبدیل کردند.

در صحنه سیاسی نیز کشور با مسائل مختلفی روبه‌رو بود. اردیبهشت‌ماه و در اولین سالگرد خروج آمریکا از برجام و در پی عدم عمل اروپا به تعهدات خود، ایران اولین گام از کاهش تعهدات هسته‌ای را برداشت و مهلت‌های شصت‌روزه‌ای را برای طرف مقابل تعیین کرد که به دلیل عهدشکنی و بی‌عملی اروپایی‌ها، تاکنون پنج گام در این زمینه برداشته شده و البته کیفیت این گام‌ها تاکنون به شکلی نبوده است که طرف مقابل را مجبور به تحرکی جدی کند. توقیف نفتکش ایرانی در مردادماه از سوی انگلیس در تنگه جبل‌الطارق نشان داد اروپایی‌ها به جای جبران مافات، راه شیطنت را در پیش گرفته‌اند؛ شیطنتی که البته یک ماه بعد با توقیف نفت‌کش انگلیسی در تنگه هرمز از سوی سپاه پاسداران بدون پاسخ نماند و لندن را به آزادی نفتکش ایرانی مجبور کرد.

اما افزایش تنش میان ایران و آمریکا را شاید بتوان اصلی‌ترین و پربسامدترین رخداد سیاسی سال دانست. مرحله نخست ماجرا با تجاوز پهپاد آمریکایی به فضای سرزمینی ایران در اواخر خردادماه اتفاق افتاد که با شلیک سامانه پدافندی سپاه، این پهپاد گران‌قیمت منهدم شد و با وجود لفاظی‌های فراوان از سوی واشنگتن، این رخداد با واکنش خاصی روبه‌رو نشد. آمریکایی‌ها عقده‌گشایی این شکست را در حوادث مربوط به سهمیه‌بندی و افزایش قیمت ناگهانی و بی‌مطالعه بنزین و در تبدیل اعتراضات مردمی به اغتشاشات به منصه ظهور رساندند؛ البته به زودی با بصیرت مردم، نیروهای مدافع، نظام و انقلاب مدیریت صحنه از اغتشاشگران گرفته شد و مردم بار دیگر آرامش و امنیت خود را بر توهمات تحمیلی از بیرون ترجیح دادند. بامداد جمعه ۱۳ دی ماه حماقت دولت ترامپ تنش میان دو کشور را به اوج رساند و سطح جدیدی از خصومت را پایه گذاشت. دو پهپاد آمریکایی با شلیک به خودروی حامل سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس در فرودگاه بغداد، آنان و همراهان‌شان را به شهادت رساندند.

ترور سردار سلیمانی به شیوه‌ای که پیش از آن فقط از سوی صهیونیست‌ها انجام می‌شد، به قول یک تحلیلگر آمریکایی، نفس جهان را در سینه حبس کرد. پیکر مطهر شهدا در شهرهای مقدس عراق به صورت بی‌سابقه‌ای تشییع شد و در ایران تشییع شهدای مقاومت با حضور ده‌ها میلیونی مردم، صحنه‌هایی بی‌نظیر و تاریخی رقم زد و نشان داد محاسبات کاخ سفید درباره این ترور چقدر اشتباه بوده است. در حالی که «انتقام سخت» به مطالبه‌ای ملی تبدیل شده بود، پنج روز پس از این ترور بزدلانه و ناجوانمردانه، چند ساعت پیش از به خاک سپردن پیکر قهرمان مبارزه با تروریسم در منطقه، نیروی هوافضای سپاه با شلیک بیش از ۱۰ موشک به پایگاه آمریکایی عین‌الاسد در عراق، نخستین سیلی را به آمریکا زد. شیرینی این سیلی در پی هدف گرفتن اشتباه هواپیمای مسافری اوکراینی بر فراز تهران، کم‌رنگ شد.

آمریکایی‌ها در زمینه خسارات و تلفات خود بر اثر این حمله، سیاست سکوت و سانسور را در پیش گرفتند و پس از آن به اطلاع‌رسانی قطره‌چکانی روی آوردند. در حالی که ترامپ در اولین واکنش گفته بود همه چیز خوب است! وزارت دفاع آمریکا به تدریج شروع به اعتراف کرد و از ضربات و آسیب‌های مغزی به سربازان آمریکایی خبر داد. آمار مجروحان از چند نفر شروع شد و هر بار به آن افزوده شد تا جایی که چند برابر شد و در آخرین گزارش تعداد آنها به ۱۱۰ نفر رسیده است.

آخرین رخداد سیاسی سال جاری انتخابات مجلس یازدهم بود. با وجود همه مشکلات، جوسازی‌ها، سنگ‌اندازی‌ها، تهدید کرونا و بمباران تبلیغاتی خارجی و همراهی برخی در داخل، حدود ۴۳ درصد واجدان شرایط در انتخابات شرکت کردند. نتیجه انتخابات با اکثریتی قریب به مطلق به نفع لیست وحدت نیروهای انقلاب رقم خورد و نوید شکل‌گیری مجلسی انقلابی و کارآمد را در چشم‌انداز مردم قرار داد.

پایان پرونده سال پرتلاطم ۱۳۹۸ به ویروس کرونا گره خورده است؛ ویروسی که ده‌ها کشور را درگیر خود کرده و هزاران قربانی گرفته است. در حالی که در اغلب کشورها، حتی کشورهای غربی، کرونا تصویر اجتماعی واقعی این کشورها را در قاب فروشگاه‌های غارت‌شده به نمایش گذاشت، مردم ایران همدلی و همراهی در مقابله با این ویروس جهانی را به نمایش گذاشتند.

امسال با تمام فراز و فرودها و تلخی و شیرینی‌هایش، آخرین روزهای خود را سپری می‌کند. دستاوردها و درس‌های سال ۱۳۹۸ ارزان و آسان به دست نیامدند. تدبیر و عقلانیت حکم می‌کند از کنار این تجربیات سرسری عبور نکنیم

ویروس منحوس زیر ذره‌بین شریعت!

مهدی عامری
کارشناس علوم اسلامی

۱ هر قانون و حُکمی هنگامی به مرحله اجرا می‌رسد که شرایط و بستر آن فراهم باشد؛ برای نمونه وقتی گفته می‌شود روزه واجب است، شرایط یا به تعبیری موضوع حکم روزه، انسان مکلف سالم غیر مسافری است که هلال اول ماه رمضان را دیده باشد؛ بنابراین بر کسی که هنوز به سن تکلیف نرسیده، مریض یا مسافر است، روزه واجب نیست. چه بسا اگر عنوان ثانوی مانند ضرر هم اضافه شود، نه فقط وجوب روزه برداشته می‌شود، که حتی روزه مضر به فعل حرام تبدیل می‌شود؛ از این رو موضوع‌شناسی و توجه به مکان و زمان برای تشخیص موضوع از مهم‌ترین کارهای فقاهتی یک مجتهد است.

۲ در میان احکام، برخی نسبت به برخی دیگر اهمیت و اولویت بالاتری دارد. جان، آبرو، ناموس و حق‌الناس از جمله اموری است که اهمیت فوق‌العاده‌ای نزد شارع دارد؛ لذا برای حفظ جان یک مسلم گاه برخی احکام مانند راستگویی، احکام محرم یا نامحرم، غصب و... را می‌توان نادیده گرفت.

۳ تشیع ناب و آنچه بزرگانی مانند امام خمینی(ره) از تشیع نشان داده‌اند، این است که شیعه همواره بر عقل و خردوزی در کنار شریعت و معنویت تأکید داشته است. به گفته «علامه جوادی‌آملی» بر خلاف برخی مذاهب منحرف و محرّف، در شیعه تعارض عقل و دین وجود ندارد؛ چراکه عقل در کنار نقل از منابع و ادله دین است و همانگونه که مثلاً تعارض قرآن با اسلام ناممکن است، تعارض عقل و اسلام هم چنین است. عقل کلید فهم دین سپس چراغ راه استنباط احکام آن است.

۴ امیرالمؤمنین عابدان را سه دسته معرفی می‌کند؛ بردگان، تاجران و آزادگان. جدا از ارزش‌گذاری این تقسیم‌بندی، این بیان نشان از یک واقعیت روشن دارد که افراد در ایمان دارای مراتب گوناگون هستند و ضمن تلاش فرد و جامعه برای ارتقای مرتبه ایمانی افراد، باید برای هر کدام برنامه و زبان گفت‌وگو و تعامل مخصوص خود را داشت و با لحاظ مرتبه ایمان هر فرد با او سخن گفت و از او توقع داشت. عدم توجه به این مهم جامعه را به دوقطبی‌سازی‌های بی‌علت و درگیری‌های بی‌ثمر خواهد کشاند.

۵ این روزها به روشنی این امور در کشور مشاهده می‌شود. علمای راستین و روحانیت اصیل در مواجهه با پدیده‌ای طبیعی، تفکر متعالی شیعه انقلابی را به جهانیان نشان دادند. تعطیلی مشاهد مشرفه، نمازهای جمعه، هیئت‌ها و تجمعات مذهبی در اصل نه به سبب یک ویروس، که به علت عقلانیت و جامعیت تشیع بوده است. علما بر مبنای حجت شرعی و عقلی چنین احکامی صادر کردند. همان گونه که بیان شد، مجتهد با بررسی اوضاع زمان و شرایط مکان، باید تشخیص دهد امروز با توجه به شرایط پیش‌آمده آیا استحباب مؤکد زیارت مشاهده مشرفه یا برگزاری نماز جمعه همچنان باقی است یا نه؟ با توجه به اتفاق اطبا بر خطرناک بودن یک ویروس، آیا اجتماعات مردمی مصداق ضرر بر سلامت مردم و صدمه به جان افراد است یا نه؟ اگر جواب مثبت باشد، این اجتماعات مستحب به عملی حرام تبدیل می‌شود؛ چراکه مورد نهی شارع قرار گرفته است. ضمن اینکه سلامت جامعه و حفظ جان افراد از اهم احکام است و اگر در تزاحم با عملی دیگر، مانند تجمعات مذهبی قرار گیرد، باید طرف مقابل آن را نادیده گرفت. چنانکه امروز به تشخیص علما نماز جمعه با همه اهمیت و جلالتی که در اسلام دارد، برای مدتی تعطیل شده است. گاه ممکن است در زمان دیگری همین امر با مسئله مهم‌تری، مانند حفظ اصل اسلام در تزاحم قرار گیرد که باز در این صورت همین قاعده اجرا خواهد شد و جانب اهم گرفته می‌شود و مهم کنار گذاشته می‌شود. همه این دستورات از دل شرع بیرون می‌آید و در عین حال منطبق با عقل سلیم است.

۶ بر مبنای همین قواعد شرعی و عقلی است که بهداشت فردی و عمومی توصیه می‌شود و در عین حال، مردم را به شفابخش و قادر اصلی توجه می‌دهند؛ چه آنکه خداوند سبب‌ساز و سبب‌سوز است و اگرچه سنت خدا بر این است که «لایجرِیَ الأمور إلاّ بِأسبابها» اما همه اسباب در آنچه ظاهراً مشاهده می‌شود، خلاصه نشده است و چه بسا دعا و توسلی سبب دگرگونی عالمی شود. با این وجود باید دقت داشت همه کس، به این مرتبه از فهم حقایق نرسیده‌اند اسباب ظاهری، مانند شست‌وشو و ضد عفونی کردن برای در امان بودن از یک بیماری، ضروری و مفید است؛ اما این امر نباید راه را بر معارف و امور غیبی ببندد.

اذن راهگشا

نگاهی به دلایل ارسال لایحه بودجه ۹۹ به شورای نگهبان با تصویب کمیسیون تلفیق

میثم مهرپور
کارشناس اقتصادی

در روزهای اخیر، اصل هشتاد و پنجی شدن لایحه بودجه ۱۳۹۹ به یکی از اخبار اقتصادی روز کشور تبدیل شد. موضوعی که بر اساس آن هیئت‌رئیسه مجلس با دریافت اذن رهبری، بودجه مصوب در کمیسیون تلفیق را بدون بررسی لایحه در صحن علنی مجلس به شورای نگهبان ارسال کرد. با توجه به شرایط ویژه کشور از جمله تغییر مجلس و روی کار آمدن مجلس جدید در ماه‌های آینده، شرایط تحریمی کشور و درگیری اقتصاد ایران با یک جنگ اقتصادی تمام‌عیار در کنار شیوع ویروس کرونا موجب شد تا درنهایت لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به درخواست هیئت‌رئیسه مجلس و با اذن رهبری بدون بررسی در صحن علنی مجلس برای تأیید نهایی به شورای نگهبان ارسال شود. درباره این موضوع و دلایل آن ذکر نکاتی ضروری است.

۱- شرایط زمانی: با توجه به تغییر مجلس دهم طی ماه‌های آینده و وجود اختلاف نظرهایی درباره برخی مفاد لایحه بودجه ۱۳۹۹ میان نمایندگان مجلس و البته شیوع ویروس کرونا و نیمه تعطیل شدن برخی از امور، تصویب لایحه بودجه ۱۳۹۹ تا پایان اسفند ماه در حالی که تصویب چنین موضوعی نیازمند روزها بحث و بررسی در مجلس و حضور سه شیفته نمایندگان در مجلس است، امری نشدنی به نظر می‌رسید. از سوی دیگر با توجه به این موضوع که مجلس یازدهم از روزهای پایانی بهار سال جدید فعالیت خود را آغاز خواهد کرد و از سوی دیگر طبیعتاً زمان قابل توجهی از ماه‌های ابتدایی مجلس یازدهم به بررسی اعتبارنامه‌های نمایندگان جدید می‌گذرد، عدم تصویب بودجه تا پایان سال ۱۳۹۸ به این معنا خواهد بود که کشور تا اواسط سال آینده باید بدون وجود بودجه سالیانه امور را رتق و فتق کند. ضمن اینکه تصویب دو دوازدهم بودجه در شرایط فعلی و قطعی نشدن تصویب بودجه سالیانه و انتقال آن به مجلس آینده عملاً بی‌فایده است و می‌تواند از حیث بلاتکلیفی در امور بودجه‌ای مشکلات زیادی را برای کشور ایجاد کند.

۲- ایرادات ساختاری بودجه: با وجود تذکرات و درخواست رهبر معظم انقلاب از دولت و مجلس مبنی بر اصلاح ساختاری بودجه با توجه به شرایط اقتصادی کشور، آنطور که باید اصلاحی در ساختار رخ نداده است و این بودجه تفاوت چندانی با بودجه سال‌های گذشته ندارد. از این رو حتی در صورت بررسی بودجه در صحن علنی مجلس، امکان تغییرات اساسی در لایحه بودجه نیست و تعویق تصویب آن و موکول کردن آن به سال آینده تبعات مضاعفی تحت عنوان بی‌برنامگی و نداشتن نقشه راه برای اقتصاد کشور ایجاد خواهد کرد. در حالی که حداقل با ارسال لایحه مورد تصویب کمیسیون تلفیق به شورای نگهبان کشور در سال آینده و از ابتدای سال دارای برنامه بودجه مشخص با وجود تمام ایرادات وارد به بودجه خواهد بود.

سخن آخر اینکه با توجه به اهمیت و سهم بودجه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی در لوایح بودجه سالیانه، این بخش از بودجه نقش بسیار مهمی در اقتصاد کشور دارد. به نحوی که برای سال ۱۳۹۹ چیزی بیش از ۷۰ درصد بودجه کل کشور متعلق به آن بوده و کمتر از ۳۰ درصد بودجه متعلق به بودجه عمومی کشور است؛ با این حال عدم بررسی دقیق بودجه شرکت‌های دولتی در مجلس به عنوان یکی از ایرادات ساختاری بودجه در نظام بودجه‌ریزی کشور مطرح است. این امید وجود دارد که مجلس یازدهم با ایجاد اصلاحات ساختاری برای بودجه سال‌های آتی، از جمله بازبینی در نحوه نظارت بر بودجه شرکت‌های دولتی گام مهمی در اصلاح ساختاری بودجه بردارد.

شماره ۹۳۸ | دوشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۹۸
صبح صادق

بررسی توافق صلح میان آمریکا و طالبان
در گفت‌وگو صبح صادق با حمیدرضا آصفی

شکست پای میز مذاکره

زهرا ظهروند
خبرنگار

توافق صلح میان آمریکا و طالبان در نهایت پس از ۱۸ ماه مذاکره مستقیم میان دو طرف، در «دوحه» پایتخت قطر به امضا رسید. آنچه از اظهارات مقامات دولت افغانستان، مقامات آمریکایی و سران طالبان برمی‌آید، این است که هیچ کدام از طرفین به پایبندی طرف مقابل به تعهدات و مفاد مندرج در این توافق‌نامه خوش‌بین نیستند و همه طرف‌ها آماده بر هم خوردن آن هستند. در همین زمینه و تأثیر این توافق‌نامه در انتخابات آتی آمریکا و تحولات افغانستان با دکتر «حمیدرضا آصفی» سخنگوی سابق وزارت امور خارجه و دیپلمات باسابقه وزارت امور خارجه گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید:

هفته گذشته دولت ترامپ و گروه طالبان اعلام کردند به توافق رسیدند، توافق طالبان با ترامپ را که در دوران ریاست‌جمهوری‌اش همواره به دنبال نقض تعهدات بین‌المللی بوده، حتی به توافق دولت خود با کره شمالی نیز پایبند نبوده است، در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا چگونه ارزیابی می‌کنید؟

آقای ترامپ شخصیتی غیر قابل پیش‌بینی دارد و نشان داده است به تنها چیزی که پایبند نیست، اخلاق است. یکی از شعارهای انتخاباتی آقای ترامپ این بود که چرا آمریکایی‌ها کشته می‌شوند و سربازهای‌شان خارج از کشور هستند و باید سربازها را به کشور برگرداند؛ اما شاهد هستیم آن‌طور که گفته بود سربازهای کشورش را برنگردانده است؛ البته سربازها را جابه‌جا کرده و به صورت نمادین کارهایی انجام داده، اما به اقدامات بنیادین دست نزده است. این توافق هم چیز بیشتری از اقدامات نمادین قبلی نیست. ترامپ از امضای این توافق‌نامه با طالبان چند هدف را دنبال می‌کند؛ اول اینکه می‌خواهد بگوید ما در جهت کاهش نیروهای آمریکایی و جلوگیری از کشتار آنها اقدام کرده‌ایم که برگ برنده‌ای برای انتخابات چند ماه دیگر باشد. موضوع دیگر این است که می‌خواهد بین گروه‌های افغانی دعوا و جنگ ایجاد کند. تقابل طالبان و اشرف غنی که خود را پیروز انتخابات می‌داند از یک‌سو و ادامه یافتن اختلافات درباره انتخابات و تنش میان اشراف عنی و «عبدالله عبدالله» از سوی دیگر را می‌توان از مهم‌ترین اهداف آمریکا دانست که نتیجه آن جنگ افغانی با افغانی به جای جنگ آمریکا با طالبان است.

آمریکایی‌ها در حالی با طالبان توافق کردند که در زمان «بوش پسر» به بهانه مبارزه با طالبان به عنوان یک گروه تروریستی به افغانستان لشکرکشی و میلیاردها دلار هزینه کردند و جان هزاران سرباز آمریکایی را به خطر انداختند، حتی در دوران «اوباما» نمایش کشتن «اسامه‌بن‌لادن» را برگزار کردند؛ شما انعکاس این توافق در داخل آمریکا را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

نکته جالب توجه این است که آقای ترامپ همیشه شعار مقابله با تروریسم و ریشه‌کن کردن آن را داده است و طالبان را هم یکی از شاخه‌های تروریسم می‌داند؛ اما حالا با آنها توافق‌نامه صلح امضا می‌کند و در واقع با گروهی که اصلاً آنها را به رسمیت نمی‌شناسد سر یک میز می‌نشیند. در خبرها آمده بود «پمپئو» با مسئولان طالبانی مواجه نمی‌شود، اما از بد روزگار با یکی از مسئولان طالبان دست می‌دهد و این موضوع منتشر هم می‌شود. این نشان می‌دهد ترامپ برای رسیدن به اهداف خود خیلی به اصولی که ادعا می‌کند و برای آنها ارزش قائل است، پایبند نیست. به نظر بنده این توافق نشان‌دهنده شکست آمریکا بود و آمریکا پای میزی رفت که هیچ وقت آن را به رسمیت نمی‌شناخت و عملاً بر شعارها و حرف‌هایی که زده بود، خط بطلان کشید؛ اما به شخصه به هیچ وجه تصور نمی‌کنم این توافق پایدار بماند و خیلی زود از هم خواهد پاشید، یا با بدعهدی طرف آمریکایی یا با تحولاتی که در افغانستان به وجود خواهد آمد؛ چنانکه در یکی از روزهای اخیر این مطلب مخابره شد که بین طالبان و دولت مرکزی درگیری اتفاق افتاده و ناتو وارد عملیات شده است که نشان می‌دهد این توافق‌نامه بسیار شکننده است.

اما درباره بازتاب این توافق در آمریکا، آمریکایی‌ها دو دسته هستند. سیاست خارجی در آمریکا به شدت قطبی شده و واقعیتی است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت. طرفداران ترامپ قاعدتاً از این توافق استقبال خواهند کرد و مخالفان او نیز قاعدتاً نقض عهدهایی را که ترامپ داشته است، به رخ می‌کشند؛ لذا شاهد نوعی دوگانگی در سطح آمریکا خواهیم بود. واکنش اصلی افکار عمومی آمریکا نیز برای زمانی می‌ماند که ببینند این توافق عملیاتی می‌شود یا خیر و آیا سربازان آمریکایی از افغانستان خارج می‌شوند یا خیر، که خیلی به تحولات آتی بستگی دارد و تا اینجای قضیه برای این اقدام، جشنی گرفته نشده است و به عبارتی خیلی از آن استقبال نکرده‌اند. رسانه‌های آمریکایی همچنان منتظر نتایج این اقدام هستند و هنوز به صورت جدی به موضوع توجه نمی‌کنند؛ ضمن اینکه مفاد اصلی این توافق‌نامه را منتشر نکرده‌اند و طرفین موضوعات کلی را در چهار صفحه در اختیار افکار عمومی قرار داده‌اند و توافق‌نامه کامل‌تر را منتشر نکرده‌اند و لذا کار در نوعی مخفی‌کاری صورت می‌گیرد. موضع‌گیری‌ها در آمریکا نه موافقت کلی و نه مخالفت کلی بوده است و به صورت محتاطانه منتظر نتایج هستند.

پس از شهادت حاج قاسم سلیمانی، جریانی در منطقه با هدف اخراج آمریکا از منطقه شکل گرفت، همچون مصوبه پارلمان عراق، که البته با مقاومت آمریکایی‌ها نیز روبه‌رو شد؛ حالا بر اساس اخبار منتشر شده آمریکایی‌ها در توافق با طالبان پذیرفته‌اند از این کشور خارج شوند؛ به نظر شما آیا شاهد تغییر تاکتیک آمریکا در منطقه هستیم و آمریکا واقعاً قصد دارد منطقه را ترک کند و اینکه تأثیر این توافق بر معادلات آینده منطقه چه خواهد بود؟

آمریکا بالاخره یک روز منطقه را ترک خواهد کرد، دیر و زود دارد، اما سوخت و سوز ندارد. اینکه آمریکایی‌ها چه زمانی منطقه را ترک خواهند کرد، به پارامترهای زیادی، همچون اوضاع سوریه و وضعیت تروریست‌ها در آن، شرایط ترکیه در ادلب و آن مناطق، توانمندی نیروهای مقاومت در کل کشورهای عربی و غیر عربی مثل افغانستان بستگی دارد؛ شهادت سردار موجب شد تنفر عمومی در منطقه نسبت به آمریکا بیشتر شود و این تنفر به صورت بسیار تصاعدی بالا رفت. همه این اتفاقات به ما این را دیکته می‌کند که آمریکا باید منطقه را ترک کند؛ لذا در این هیچ شکی نیست که آمریکا منطقه را ترک خواهد کرد. خروج آمریکا از افغانستان که چاره‌ای جز پذیرش آن را ندارد، در معادلات منطقه تأثیر می‌گذارد و در واقع آمریکا با شکست‌هایی که خورده، تعادل را به هم زده است. زمانی آمریکا قدرت بلامنازع و برتر در منطقه بود، در حالی که الان شاهد هستیم نوعی توازن و تعادل در منطقه به وجود آمده است و هم روسیه و هم جمهوری اسلامی ایران حرف دارند و صدای کشورهای دیگر نیز شنیده می‌شود؛ بنابراین تعادل منطقه بیشتر از حالا به هم می‌خورد و در جهت عکس منافع آمریکا پیش خواهد رفت. آمریکا باید از منطقه برود و حق انتخابی در این زمینه برایش باقی نمانده است.

همان‌طور که مقامات رسمی وزارت خارجه کشورمان اعلام کردند، ایران نیز مذاکراتی را با گروه طالبان داشته است و این مذاکرات در آینده نیز ادامه خواهد یافت؛ توافق واشنگتن و طالبان چه تأثیری بر مذاکرات تهران و طالبان خواهد داشت؟

به نظر بنده خیلی تأثیر نمی‌گذارد؛ چراکه ما همسایه افغانستان هستیم و تلاش می‌کنیم مذاکرات افغانی به وجود آید، در حالی که آمریکا در جهت عکس این موضوع عمل می‌کند، ضمن اینکه به نظرم چیزی را عوض نمی‌کند.

در افغانستان فقط گروه طالبان و گروه مرکزی وجود ندارند و در واقع مثلثی وجود دارد که یک ضلع آن طالبان، ضلع دیگر دولت و ضلع دیگر تاجیک‌ها، هزاره‌جات، فارس‌ها، عبدالله عبدالله و درواقع کسانی هستند که در انتخابات پیروز نشدند؛ از این رو اصلاً نمی‌توان هیچ کدام از این اضلاع را نادیده گرفت. اگر به دنبال ایجاد یک افغانستان باثبات هستیم، هر کشوری باید در جهت ایجاد تعادل، توازن و مشارکت جمعی کلیه افغان‌ها باشد؛ اما آمریکا در این جهت حرکت نمی‌کند؛ لذا مادامی که این سه ضلع مثلث نتوانند دور یک میز یا میزهای دیگر با همدیگر همکاری و مشارکت کنند، افغانستان به آرامش نمی‌رسد؛ بنابراین کاری که آمریکا با طالبان انجام داده است، هیچ دخلی به اتفاقات و تحولات بین ما، افغانستان، طالبان و گروه‌های دیگر ندارد.

عکس و مکث

ایستاده در خط مقدم / تصویری که این مدت بین کاربران شبکه‌های اجتماعی در حال پخش است. پرستاران و پزشکانی که با جان و دل در حال خدمت به مردم و بیماران هستند، در حالی که خطرات این کارشان را می‌دانند که شاید سرانجام خوشی برای‌شان نداشته نباشد؛ مانند رزمندگانی که در دفاع مقدس تمام خطرات را به جان و دل خریدند. برای‌شان دعا می‌کنیم و ان‌شاءالله هرچه زودتر این بیماری در کشور ریشه‌کن شود.

اگه ما دعا کنیم شیوع کرونا در کشور تموم شه، می‌شیم عقب‌افتاده‌هایی که هرچیزی رو الکی می‌گیریم، اما اگه مسئولان ستاد مقابله با کرونا در آمریکا دست به دعا بردارن و برای ریشه‌کنی کرونا دعا کنن، می‌شن اسوه مسئولیت‌پذیری و به فکر مردم بودن! جلسه ستاد مقابله با ویروس کرونا در کاخ سفید؛ با حضور «مایک پنس» که هفته گذشته از سوی ترامپ به ریاست ستاد مقابله با کرونا در آمریکا منصوب شد . فعلاً بسم‌الله رو گفتن و دعا رو شروع کردن!

کرونا در بیشتر کشورها باعث شده مردم اون روی خودشون رو نشون بدن! مثلاً توی استرالیا هنوز متوجه نشدن برای جلوگیری از ویروس کرونا باید دست‌ها رو ۲۰ ثانیه با صابون شست! آخه این‌همه دستمال توالت به چه کاری می‌آد که خریدین!؟ حالا تو سانفرانسیسکوی آمریکا هم که متوجه شدن باید دست‌ها رو شست، شوینده‌ها رو قفل کردن به قفسه! یا تو واشنگتن آمریکا هم که قفل نکردن، مردم نمی‌ذارن شوینده‌ای تو قفسه بمونه! همه اینها رو با رفتار مردم خودمون مقایسه کنین!

خب خدا رو شکر همه یاد خدا افتادن! اصولاً هرکسی کارش گیر می‌شه تازه یاد خدا می‌افته! نتانیاهو و همسرش برای پیروزی در انتخابات دست به دعا برداشتن! تازه همسر نتانیاهو باحجاب هم شده! حتماً حجابش برای زودتر برآورده شدن دعا بوده! بعدش ما نفهمیدیم، خدا نامحرمه و بقیه محرم هستن که اینها فقط وقتی مکان مذهبی می‌رن باحجاب می‌شن؟ بعد همین افراد برنامه‌ریزی می‌کنن برای بی‌حجاب کردن زنان ایران و کشورهای مسلمان!

گام دوم

رعایت حقوق متقابل

حسن خدادی
پژوهشگر مسائل سیاسی

سبک زندگی به منزله یکی از مهم‌ترین توصیه‌های رهبر معظم انقلاب(مدظله‌العالی) در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی خطاب به ملت و جوانان کشور شاخص‌های مهمی دارد که یکی از این شاخص‌ها ارتقای سبک زندگی در ۴۰ سال دوم انقلاب اسلامی است تا شاهد بهبود رعایت حقوق متقابل افراد در روابط اجتماعی باشیم. اینکه این حقوق متقابل در کشور رعایت می‌شود یا نه موضوع بحث نیست، هرچند که معظم‌له قبلاً در قالب یک پرسش این موضوع را مطرح کرده‌اند و نشان داده‌اند این مهم در جامعه نیاز به بهبودی دارد.

این حقوق متقابل از نزدیک‌ترین افراد در خانواده تا دورترین افراد در جامعه را شامل می‌شود؛ یعنی افراد در یک خانواده به حقوق والدین، فرزندان، همسر و خویشاوندان احترام بگذارند، حقوق همسایه‌ها محترم شمرده شود، در محل کار، محیط تحصیل، مکان‌های عمومی و... این حقوق باید رعایت شود و از طرف همه افراد جامعه به آن توجه شود.

یکی از موارد مهم رعایت حقوق متقابل افراد در جامعه که امروزه موضوع اصلی بسیاری از کشورهای جهان است، مسئله سلامت است. بیماری واگیردار و تازه‌مهمان مردم جهان، یعنی کرونا با اینکه توانسته است تا حدود زیادی نگرانی را در بین مردم جهان به وجود بیاورد و در دو هفته گذشته کشور ما را هم درگیر خود کرده، یکی از شاخص‌های مهمی است که می‌توان رعایت حقوق متقابل افراد در جامعه را با آن سنجید. سخنان رهبر معظم انقلاب در روز درخت‌کاری نیز بیانگر اهتمام جدی ایشان نسبت به رعایت سلامتی خود و دیگران است تا مردم از این موقعیت به وجود آمده درس بگیرند و در آینده نسبت به حقوق متقابل دیگران و افراد جامعه توجه داشته باشند.

اینکه هر فردی در درجه اول با رعایت بهداشت فردی می‌تواند سلامتی خود و خانواده‌اش را رعایت کند و درجه دوم نیز نسبت به مسائل بهداشتی در جامعه و به ویژه محل کار و مکان‌های عمومی توجه داشته باشد، اولین و اساسی‌ترین اصل مقابله با هرنوع بیماری واگیردار است تا بتوان جامعه را به سلامت از این بحران عبور داد. چنانکه معظم‌له در موضوع مقابله با بیماری کرونا فرمودند: «خداوند ما را موظف کرده است در قبال سلامت خود و دیگران احساس مسئولیت کنیم؛ بنابراین هر چه به سلامت جامعه و جلوگیری از شیوع این بیماری کمک کند، حسنه و هر چه به شیوع آن کمک کند، سیئه است.»

درس حقوق اجتماعی افراد در هر جامعه‌ای، چه کوچک و چه بزرگ، شامل همه حوزه‌های اجتماعی می‌شود که سلامت فقط یکی از حوزه‌های مهم این حقوق اجتماعی است و باید به آن توجه شود. با گذشت چهار دهه از انقلاب اسلامی و گام نهادن در دومین سال از چهل‌سالگی دوم انقلاب اسلامی، انتظار می‌رود جامعه ایران اسلامی با مبنا قرار دادن سبک زندگی اسلامی در عمل نشان دهد همانطور که انتظار دارد دیگران حقوق اعضای آن را رعایت کنند، به حقوق آنها هم احترام می‌گذارد.

سخنگوی سازمان انرژی اتمی در گفت‌وگو با صبح صادق

همکاری بی‌سابقه‌ای با آژانس داشتیم

مهدی شهرودی
خبرنگار

دسترسی‌های آژانس هسته‌ای باید طبق قانون باشد و پرسش‌ها از کشورهای عضو باید بر اساس اظهاریه‌ها بیان شود یا مکان مورد نظر مطابق آن پرسش مطرح شود؛ زیرا برخی از موارد و اطلاعات می‌تواند در دسترس عموم قرار گیرد، مانند مقاله‌ها و کتاب‌ها و نه اطلاعات جاسوسی، نه اطلاعات تحریف شده از سوی رژیم صهیونیستی. به حتم اگر کشورهای دنیا بپذیرند که جواب چنین سؤالاتی را بدهند، هزاران و میلیون‌ها پرسش خواهد بود و هزاران دسترسی است که هر کشور باید مدام درگیر این مسائل باشد. مدتی است از گزارش مغرضانه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره فعالیت هسته‌ای ایران می‌گذرد و در این مدت ادعاهای مختلفی از سوی غربی‌ها درباره نقض برجام از سوی ایران مطرح می‌شود؛ این در حالی است که این آمریکا بود که به صورت یک‌طرفه از برجام خارج شد و به تعهداتش پایبند نبود. در زمینه سازوکار گزارش آژانس با «بهروز کمالوندی» سخنگوی سازمان انرژی اتمی گفت‌وگو کردیم که می‌خوانید

گزارش‌های اخیر آژانس بین‌المللی هسته‌ای مشتمل بر چه محورهایی بود؟

آژانس دو گزارش داد که یکی در ارتباط با مسائل برجامی و دیگری درباره موضوعی که اختلاف بین ما و آژانس است که این را جدا از گزارش برجامی منتشر کرده‌اند. فعالیت‌های ما به طور کامل مشخص شده است. غنی‌سازی انواع سانتریفیوژها و تحقیق و توسعه آب سنگین در واقع همان گزارش‌های دوره‌ای است که هر سه ماه یک بار از سوی آژانس بر اساس توافقی که در برجام بوده صادر می‌شود.

ظاهراً آژانس در گزارش اخیر خود به موضوع دسترسی به سایت‌های غنی‌سازی مطالبی را مطرح کرده است؛ این مطالب در چه حوزه‌هایی بوده است؟

ما درباره بخشی از درخواست‌ها و دسترسی‌هایی که آژانس داشته ملاحظه‌ای داشتیم که این ملاحظات حقوقی بوده است و همیشه بر آنها پافشاری کرده‌ایم، از جمله درخواست بعضی اطلاعات درباره بعضی مکان‌ها، البته آنها گفته‌اند سایت، در حالی که سایت نیستند، چون سایت تعریف خودش را دارد؛ سایت‌ها مکان‌هایی است که در آن فعالیت‌های هسته‌ای انجام می‌شود. آنچه مسلم است، این است که جمهوری اسلامی در پادمان و پروتکل وظایفی دارد که این وظایف را به نحو دقیق انجام می‌دهد؛ کما اینکه ۱۶ گزارشی که در برجام بوده به طور کامل مؤید این امر است که ما به خوبی تعهدات خودمان را انجام می‌دهیم؛ اما در ارتباط با موضوعی که آژانس گزارش جداگانه داده است، ما بر اساس حقوق کشور خودمان به عنوان یک کشور عضو، وقتی مورد سؤال واقع می‌شویم، این سؤال باید مبانی مشروع و دقیق تعریف شده در اساسنامه آژانس، توافق پادمانی و متن پروتکل داشته باشد که متأسفانه هیچ کدام از آنها نبود. درخواست اطلاعات و دسترسی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باید مبانی حقوقی داشته باشد.

بخشی از این اطلاعات تحریف‌شده از سوی رژیم صهیونیستی در اختیار آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار گرفته است و فشار زیادی هم از ناحیه رژیم صهیونیستی، چه در دوره «آقای یوکیا آمانو» مدیرکل سابق آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، چه در دوره آقای «رافائل گروسی» مدیرکل کنونی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بوده است که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اینها را به عنوان اسناد و مدارکی که اتقان دارد، بپذیرد؛ اما اینها در تعاریف پروتکلی و پادمانی نمی‌گنجد.

آنچه مسلم است این است که پرسش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و درخواست اطلاعات و دسترسی باید مبانی حقوقی داشته باشد، بدون مبانی حقوقی هیچ کشوری از جمله جمهوری اسلامی ایران نباید اطلاعات و اجازه دسترسی بدهد، اینها تعریف‌شده است و چارچوب حقوقی دارد.

از نظر حقوقی دسترسی‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی چه سازوکاری دارد؟

آژانس سه نوع درخواست و دسترسی می‌تواند داشته باشد؛ بر اساس ماده ۶۹ پادمان که بین ما و آژانس منعقد شده است، اطلاعاتی را به آژانس می‌دهیم ـ که در اصطلاح به آن RE-PORT یا همان گزارش می‌گویند ـ که آژانس بعد از آن می‌آید و راستی‌آزمایی می‌کند. بعد از راستی‌آزمایی اگر پرسشی داشته باشد مطرح می‌کند بعد از آن هم اگر پرسشی داخل سایت داشته باشد، مطرح می‌کند و ما به آن دسترسی می‌رسیم، سپس ما با پروتکل الحاقی مواجه هستیم. در حوزه اول، پرسش درباره مواد هسته‌ای است و ارتباطی هم با مسائل دیگر ندارد، اما در پروتکل الحاقی آمده است علاوه بر مواد پادمان، برخی فعالیت‌ها را هم شامل می‌شود. ما باید اطلاعاتی را بدهیم که در اصطلاح به آن DEC-LARATION یا اظهاریه می‌گویند که سالی یک بار باید از نو نوشته و به‌روز شود و از گزارش‌هایی که می‌دهیم می‌تواند پرسش یا بازرسی شود و به اظهاراتی که ما داده‌ایم، دسترسی داشته باشند.

مورد سومی هم هست که می‌توان دسترسی به هر مکانی که آژانس مشخص کند، داده شود؛ اما مبانی آن این است که باید اسنادی که به کشور عضو ارائه می‌شود، متقن باشد. هر پرسشی نمی‌تواند مطرح شود؛ چون آژانس یک تشکیلات تحقیقاتی نیست، بلکه نظارتی است.

موضع‌گیری جمهوری اسلامی ایران در زمینه ادعاها و گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی چگونه بوده است؟

مواضع جمهوری اسلامی ایران مواضع محکمی است و ما جواب داده‌ایم. برخی موارد متأثر از کارهایی است که خلاف قوانین بین‌المللی از سوی رژیم صهیونیستی صورت می‌گیرد که نباید تشویق شود، قطعاً ما نباید اجازه دهیم چنین اتفاقاتی رخ دهد؛ یعنی هر پرسش، مطلب و موضوعی اگر مطرح باشد، کشورها مدام باید برای مطالبی که دشمنان آنها مطرح می‌کنند در حال پاسخگویی باشند که در واقع این موضوع اصلی ما بوده است.

در زمان آقای آمانو، مدیرکل سابق آژانس انرژی اتمی متوجه این موضوع شده بودیم. به نظرم می‌رسد این نتیجه فشارهای آمریکا و رژیم صهیونیستی است که می‌خواهند از آژانس بین المللی انرژی اتمی سوءاستفاده کنند.

آیا آژانس بین‌المللی انرژی اتمی هر طور که می‌خواهد می‌تواند دسترسی‌ها را علیه کشورهای عضو انجام دهد؟ جمهوری اسلامی چگونه یک الگوی مشخص برای آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در این باره تعریف کرده است؟

باید بگویم هر دسترسی و پرسشی، دست آژانس نیست. مجموعه‌ای از پرسش‌ها باید بر اساس اظهاریه‌ها بیان شود یا مکان مورد نظر باید مطابق آن پرسش مطرح شود؛ زیرا برخی موارد و اطلاعات می‌تواند در دسترس عموم قرار گیرد، مانند مقاله‌ها و کتاب‌ها و نه اطلاعات جاسوسی، نه اطلاعات تحریف‌شده از سوی رژیم‌صهیونیستی.

به حتم اگر کشورهای دنیا بپذیرند که جواب چنین سؤالاتی را بدهند، هزاران و میلیون‌ها پرسش خواهد بود و هزاران دسترسی است که هر کشور باید مدام درگیر این مسائل باشد.

من فکر می‌کنم بخشی از این مطالب فضاسازی رسانه‌ای است. بعید می‌دانم که آقای رافائل گروسی، مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی چنین مطالبی را بگوید؛ چون ایشان در جایگاه سیاسی نیستند و جایگاه حقوقی دارند و واقعیت این است که ایران دلایل قوی برای پاسخ ندادن دارد و باید عقلا بررسی کنند که حق با چه کسی است؛ ضمن اینکه با فضاسازی رسانه‌ای، فعالیت‌ها تیره و تار نشان داده می‌شود. مواضع ما روشن و مشخص است و دلایل این نکته که چرا نمی‌پذیریم، کاملاً مشخص است؛ چون اگر پاسخگوی هر مطلب باشیم باید تمام عمر در حال پاسخگویی باشیم و ما این را نمی‌پذیریم. هیچ کشوری تا این حد با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی همکاری نداشته است. من به چند آمار اشاره می‌کنم: ۸۸ درصد بازرسی‌های کل در سال ۲۰۱۹ مختص ایران و ۶۵ درصد بازرسی‌ها و دسترسی بر مبنای پروتکل الحاقی خاص ایران بوده، ۲۹ درصد فعالیت ایران در حوزه نظارتی بوده و ایران بیش از یک پنجم فعالیت آژانس را اختصاص داده است. ما همیشه شفاف بوده‌ایم و نشان داده‌ایم که هیچ‌گاه پنهان‌کاری نکرده‌ایم و اصولاً هم چیزی برای پنهان‌کاری وجود ندارد. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی هم بارها صداقت جمهوری اسلامی ایران را در زمینه همکاری با این نهاد تأیید کرده است.

شناخت

پرده‌برداری از ماهیت آژانس

حنیف غفاری
کارشناس روابط بین‌الملل

«رافائل گروسی» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که حضور خود در این مسند را مدیون لابی‌های کاخ سفید و رژیم صهیونیستی است، بازی روانی و غیر حقوقی تازه‌ای را علیه کشورمان به راه انداخته است. مدیر کل آژانس از اینکه جمهوری اسلامی ایران اجازه دسترسی بازرسان آژانس به دو سایت حساس را نداده است، ابراز نگرانی کرده و خواستار همکاری ایران با مقامات آژانس شده است؛ در این زمینه نکاتی وجود دارد که لازم است به آن توجه شود:

نخست اینکه رافائل گروسی از سوی «دونالد ترامپ» و دیگر مقامات آمریکایی وظیفه دارد ضمن اصرار بر بازرسی از اماکن حساس کشورمان، زمینه فشار بین‌المللی علیه جمهوری اسلامی ایران را فراهم کند. حدود دو سال قبل، «نیکی هیلی» نماینده سابق آمریکا در سازمان ملل متحد نیز در سفری به وین، با «یوکیو آمانو» مدیر کل سابق آژانس دیدار کرد و از وی خواست تا ایران را بابت بازرسی از اماکن نظامی کشورمان تحت فشار قرار دهد؛ با این حال آمانو درخواست هیلی و دیگر مقامات آمریکایی را نپذیرفت.

هم اکنون رافائل گروسی که سوابق ضد ایرانی وی بر همگان مسجل است، به بازی مستقیم در زمین کاخ سفید روی آورده است و بر بازرسی بدون دلیل و سند از اماکن حساس کشورمان اصرار می‌ورزد. بدیهی است جمهوری اسلامی ایران نیز زیر بار چنین خواسته غیرمستند، غیرحقوقی و ظالمانه‌ای نخواهد رفت. اگر آژانس بخواهد به بخش‌هایی در یک کشور دسترسی داشته باشد، باید درخواست‌ها و مدارک برای علل ضرورت دسترسی را اعلام کند. این دلایل، باید اصالت داشته باشد و مبتنی بر یک «ادعا» یا «بازی تبلیغاتی» نباشد. در صورتی که اصالت دلایل و اسناد به اثبات رسید، آژانس باید برای دسترسی با کشور میزبان مذاکره کند و در صورت پذیرش کشور میزبان، باید درباره ترتیبات و نوع بازرسی آن نیز مجدداً مذاکره کنند.

متأسفانه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به سبب نفوذ ایالات متحده آمریکا و برخی اعضای شورای حکام، سال‌هاست که اعتبار بین‌المللی خود را از دست داده و به سازمانی وابسته به لابی‌های نفوذ و قدرت در غرب تبدیل شده است. بدون شک، جمهوری اسلامی ایران باید ضمن محکوم کردن گزارش‌های یکسویه، سیاسی و غیرحقوقی آژانس، از پذیرش درخواست این نهاد مبنی بر دسترسی بدون دلیل و مدرک به اماکن مختلف در کشورمان اجتناب کند. مسلم است درخواست دسترسی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باید بر اساس مبانی حقوقی و دلایل فنی محکم باشد. با این حال آژانس هم، اکنون کم‌ترین دلیل، سند و مدرکی برای چرایی بازرسی از کشورمان ارائه نکرده است. فراتر از این، نباید فراموش کرد که آژانس در طول سال‌های گذشته نیز بارها با استناد به گزارش‌های دروغین ساخته و پرداخته منافقین و دیگر گروه‌های ضد انقلاب، درخواست دسترسی به اماکن مختلف نظامی و غیرنظامی در کشورمان را مطرح کرده بود. «زبیگنیف برژینسکی» مشاور امنیت ملی اسبق آمریکا، قبل از مرگ خود اتهامات بی‌پایه و اساس آمریکا و آژانس به ایران در زمینه ساخت بمب هسته‌ای را مصداق نوعی حقه‌بازی هسته‌ای دانسته بود.

امید واهی

اندیشکده بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها که همواره طراح سیاست‌های ضدایرانی دولت ترامپ در دل برجام بود، این بار به فکر بهبود وجهه واشنگتن در ایران افتاده است، آن هم به واسطه ویروس کرونا! شاید زمانی که «مارک دوبوویتز» مدیرعامل اندیشکده FDD در حساب توئیتری خود شادمانه از تأثیر منفی شیوع ویروس کرونا بر صادرات ایران می‌نوشت، به همین نکته می‌اندیشید که این بیماری فرصتی برای فشار بیشتر بر جمهوری اسلامی و گامی بلند برای نوعی براندازی غیرمستقیم، اما این بار نه با بهانه هسته‌ای بلکه در اثر یک حادثه بیولوژیک باشد.

FDD
FOUNDATION FOR DEFENSE OF DEMOCRACIES

گزارش عادی

«میخائیل اولیانوف» نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی با اشاره به جدیدترین گزارش آژانس درباره برنامه هسته‌ای ایران تأکید کرد هیچ چیز غیر عادی در این گزارش وجود ندارد. اولیانوف در توئیترش درباره گزارش آژانس نوشت: «برای درک دقیق‌تر، لازم است بدانید که مسئله دسترسی بازرسان آژانس به دو سایت در ایران برای نمونه‌برداری، هیچ ربطی به ادعای «گذشته نظامی احتمالی» برنامه هسته‌ای ایران ندارد.» وی پیشتر در توئیت دیگری نوشته بود: «مسئله دسترسی دربردارنده هیچ معنای عملیاتی نیست. درواقع، هیچ نگرانی از اشاعه مطرح نیست. مسئله صرفاً درباره اجرای مناسب رویه‌های پیش‌بینی‌شده در پروتکل الحاقی است.»

شکست مطلق

«دیوید ایگناتیوس» ستون‌نویس و تحلیلگر مشهور آمریکایی طی نشستی در شبکه خبری «سی‌بی‌اس» مدعی شد تنش‌ها میان ایران و آمریکا سبب بی‌ثباتی در خاورمیانه بوده است. وی اذعان می‌کند: «ما طی این سال‌ها روش مؤثری برای مقابله با ایران پیدا نکرده‌ایم.»

اذعان به شکست آمریکا در حالی اتفاق می‌افتد که ایالات متحده در طول یک قرن گذشته از هیچ‌گونه دشمنی علیه ایران عزیز دریغ نکرده‌اند که از برکناری مصدق شروع شده و تا تحریم به بهانه تسخیر لانه جاسوسی ادامه یافته است.

پنجره

انصراف اجباری!

علل و پیامدهای کناره‌گیری توفیق علاوی

محمدرضا فرهادی
کارشناس بین‌الملل

۱ پس از استعفای «عادل عبدالمهدی» از سمت نخست‌وزیری، رئیس‌جمهور عراق «محمد توفیق علاوی» را برای پست نخست‌وزیری به پارلمان معرفی کرد. توفیق علاوی که شعار دولت آزاد، تکنوکرات و بدون سهم‌خواهی بود. فرصتی یک‌ماهه داشت تا کابینه خود را به پارلمان معرفی و رأی اعتماد آنان را جلب کند. اما برخی احزاب و جریان‌ها به دلیل تعهد نداشتن شخص علاوی در اعطای سهمیه مناسب به این جریان‌ها، در جلسه پارلمان حضور پیدا نکردند و با آبستراکسیون مانع تشکیل دولت جدید شدند.

۲ از زمان انتخاب علاوی برای پست نخست‌وزیری بسیاری از احزاب مخالفت خود را با این انتخاب اعلام کردند. از سوی دیگر، برخلاف سیستم‌های ریاستی و بر اساس عرف موجود برای تشکیل کابینه در عراق، معمولاً شخص نخست‌وزیر در انتخاب وزرا اختیار کاملی ندارد. روند موجود در عراق به این گونه است که احزاب بنا بر سهمی که از تشکیل دولت خواهند برد، افراد خود را به نخست‌وزیر معرفی خواهند کرد. شخص نخست‌وزیر نیز بر مبنای افراد معرفی‌شده از جانب هر جریان یا حزب، یک نفر را به عنوان وزیر انتخاب می‌کند. این روند در دوران عبدالمهدی با تغییراتی مواجه شد و شخص عادل عبدالمهدی به احزاب پیشنهاد داد برای تصدی پست هر وزارتخانه، سه نفر را به وی معرفی کنند و او نیز از میان آن سه نفر یکی را انتخاب کند. یکی از دلایلی که توفیق علاوی نتوانست اعتماد جریان‌های سیاسی عراق، به ویژه احزاب کرد (۵۳ نماینده) و سنی (بزرگ‌ترین فراکسیون اهل سنت به نام القوی با ۴۰ نماینده) را به خود جلب کند، تمایل نداشتن به چنین روندی بود. از سوی دیگر برخی احزاب خواهان در اختیار گرفتن پست‌های وزراتی مهم، همچون وزارت اقتصاد و نفت بودند که با مخالفت علاوی، این احزاب در جلسه پارلمان در روز رأی‌گیری حاضر نشدند؛ بنابراین ملاحظه می‌شود که برای تشکیل دولت در عراق یک پروسه طولانی وجود دارد و به دلیل اینکه هر حزبی به دنبال حداکثر امتیاز از شخص نخست‌وزیر است، می‌توان گفت در اوضاع فعلی تشکیل کابینه بسیار سخت و زمان‌بر است.

۳ برخی کشورها همچون آمریکا از روند موجود در عراق برای تشکیل نشدن دولت نفع فراوانی می‌برند؛ به همین دلیل ملاحظه می‌شود آمریکا با تهدید برخی احزاب عراقی، آنها را از حضور در جلسه پارلمان منع می‌کند تا روند تشکیل دولت در عراق همچنان در حالتی از ابهام باقی بماند. این وضعیت بیش از همه برای آمریکا و کشورهای هم‌پیمان منطقه‌ای آن مفید خواهد بود؛ زیرا با تشکیل نشدن دولت در وضعیت کنونی همچنان مشکلات اقتصادی و خدماتی در عراق وجود خواهد داشت و همین عاملی برای تحریک افکار عمومی از سوی آمریکا برای فشار بر گروه‌های عراقی به ویژه جریان‌های شیعی خواهد بود.

۴ با انصراف علاوی، رئیس‌جمهور ۱۵ روز مهلت دارد تا شخص دیگری را برای تشکیل کابینه مأمور کند. با انصراف علاوی، اکنون جریان‌های سیاسی دو سناریو برای انتخاب نخست‌وزیر پیش روی خود دارند: اول توافق همه گروه‌ها برای انتخاب شخصی بدون وابستگی حزبی و تشکیل کابینه‌ای با وابستگی حزبی؛ دوم توافق بر انتخاب شخصی با وابستگی حزبی با کابینه‌ای که اعضای آن به حزب یا جریانی خاص وابسته نباشند.

۵ با این روند و وضعیت فعلی نمی‌توان چندان به تشکیل دولت در آینده نزدیک امیدوار بود؛ زیرا هر حزب و جریانی به دنبال سهم‌خواهی حداکثری خود از وضعیت موجود است؛ این در حالی است که براساس دموکراسی‌های سیاسی موجود، وفاق و اجماع میان احزاب به صورت مساوی وجود ندارد و برخی احزاب باید از تعلقات شخصی خود بکاهند.

فراسو

خشونت علیه مسلمانان

نگاهی به حوادث غم‌بار هند

حمید خوش‌آیند
کارشناس بین‌الملل

۱ در دسامبر ۲۰۱۹ پارلمان هند در تبعیضی کاملاً آشکار علیه مسلمانان، با رأی اکثریت حزب حاکم، لایحه اصلاح قانون تابعیت هند را تصویب کرد که طبق آن همه مهاجران هندو، سیک، بودایی، آیین جین، زرتشتی، مسیحیان و سایر اقلیت‌ها و گروه‌های مذهبی به جز مسلمانان، می‌توانند شهروندی هند بگیرند. این قانون منجر به تشدید دور جدیدی از خشونت‌های مذهبی علیه مسلمانان هند شده است که بر اثر آن تاکنون بیش از ۴۰ نفر کشته شده‌اند. مسلمانان هند با جمعیتی بالغ بر ۲۰۰ میلیون نفر، حدود ۱۵ درصد از کل جمعیت هند را تشکیل می‌دهند. خشونت‌های مذهبی که در روزهای اخیر علیه مسلمانان هند در حال اعمال است، عمدتاً ناشی از دو دسته عوامل و عناصر محرک «داخلی» و «خارجی» هستند.

۲ در زمینه عوامل محرک خشونت‌های داخلی باید به سیاست‌های افراطی دولت «نارندرا مودی» نخست‌وزیر هند و حزب حاکم BJP که بخشی از هندوهای افراطی هستند، اشاره کرد. در سال ۱۹۹۱ عجیب‌ترین و فجیع‌ترین تخریب تاریخی هند از سوی هواداران همین حزب رخ داد. مسجد تاریخی و باعظمت بابری با این بهانه «شبه تاریخی» و «باستان‌گرایانه» که این مسجد بر زادگاه یک بت هندو (خدای رام) ساخته شده است، با حمله ۱۵۰ هزار هندو با خاک یکسان شد. علاوه بر حزب حاکم BJP، شخص مودی از جمله سیاستمداران هندی است که حتی پیش از نخست‌وزیری بارها به اقدامات خشونت‌بار علیه مسلمانان دست زده است. وی متهم است در کشتار صدها مسلمان در ایالت «گوجرات» در سال ۲۰۰۲ دخالت داشته است. مودی در آن زمان سروزیر گوجرات بود و دادگاه نیز او را از این اتهام تبرئه کرده است. مودی در راستای سیاست‌های اسلام‌ستیزانه خود، تندروهای هندو را در پست‌های ارشد دولتی منصوب کرده است. از جمله عناصر تندرو، «یوگی آدیتیانات»، سروزیر «اوتار پرادش» بزرگ‌ترین ایالت هند است که مسلمانان را «گروهی از حیوانات دوپا» خوانده و قول داده است یک جنگ مذهبی راه اندازد. افزون بر این، مودی سایر متحدان ملی‌گرای هندو را به عنوان رؤسای دانشگاه‌ها و نهادهای فرهنگی مهم منصوب کرده است. اسامی مکان‌ها و مواد کتب درسی تغییر کرده است تا نقش مسلمانان در هند کم‌رنگ شود و آموزه‌های هندو گسترش یابد. بسیاری از مسلمانان می‌گویند هرگز احساس نکرده‌اند که این‌قدر به حاشیه رانده شده باشند.

۳ درباره عوامل محرک خارجی هم باید به سیاست‌های اسلام‌ستیزی آمریکا و رژیم صهیونیستی اشاره کرد که در سال‌های اخیر تأثیر بسزایی در اتخاذ تصمیمات و رفتارهای اسلام‌ستیزانه دولت هند و حزب حاکم در این کشور داشته است. مودی اولین نخست‌وزیری است که بعد از استقلال هند با هدف عادی‌سازی روابط دوجانبه به رژیم صهیونیستی سفر کرد، این در حالی است که تا قبل از سال ۲۰۱۴ و بر سر کار آمدن BJP، ظاهراً هند در قضیه فلسطین سیاست نسبتاً بی‌طرفی را دنبال می‌کرد و در مجامع بین‌المللی نیز بارها به حمایت از جنبش آزادی‌خواه فلسطین برآمده بود؛ اما پس از روی کار آمدن BJP در سال ۲۰۱۴ و بسط تفکر «هندوتوا» یا همان بنیادگرایی افراطی هندو، نظام سیاسی هندوستان و رژیم صهیونیستی چنان به هم نزدیک شدند که رویکردهای نژادپرستانه صهیونیست‌ها بر دولت هند نیز اثر گذاشت و بیش از پیش موجب ایجاد محدودیت‌های سیاسی و حقوقی و نیز خشونت‌های مذهبی علیه مسلمانان شد. هم‌اکنون بسیاری از تحلیلگران به این باور رسیده‌اند که اقدامات اخیر هند در کشمیر، از سوی صهیونیست‌ها طراحی و ایده‌پردازی شده‌اند و دقیقاً در راستای فلسطین‌سازی کشمیر است. علاوه بر رژیم صهیونیستی، دولت آمریکا نیز در تشدید خشونت‌های مذهبی علیه مسلمانان هند نقش مؤثری داشته است. همین که «دونالد ترامپ» در سفر اخیر دوروزه خود به هند، ضمن نشان دادن چراغ سبز، از محکوم کردن قانون شهروندی جدید هند که به تشدید خشونت و تبعیض علیه مسلمانان انجامیده است، خودداری کرده به تنهایی گویای تمام ماجراست.

یادداشت

بن‌بستی افراط‌گرایان

محمدصادق مصطفوی
کارشناس مسائل بین‌الملل

چند وقتی است که سیاست در رژیم صهیونیستی با وجود تفکرات نژادپرستانه و آپارتایدی به بن‌بست رسیده است. برگزاری سه انتخابات کنست در کمتر از یک سال باز نتوانست این رژیم منحوس را از وضعیت آشفته سیاسی و اجتماعی نجات دهد، موضوعی که سبب چندپارگی این رژیم و کل جامعه صهیونیستی شده است؛ از این رو فردی همچون «نتانیاهو» که سال‌هاست به‌عنوان نخست‌وزیر این رژیم در مسند قدرت قرار دارد نتوانست در یک سال اخیر در ساختار سیاسی از عناصر نژادپرست و کور سرکش صهیونیستی ائتلاف‌سازی انجام دهد و رژیم صهیونیستی را از این بن‌بست سیاسی نجات دهد. با در نظر گرفتن سومین انتخابات پارلمانی رژیم صهیونیستی می‌توان گفت که نتانیاهو با تأکید بر عناصر مذهبی، مطرح کردن مؤلفه‌های نژادی و همراه کردن «دونالد ترامپ» نتوانسته است اکثریت پارلمان را به دست بیاورد؛ اما در اوضاع کنونی نتانیاهو نیز در وضعیتی گرفتار شده است که به هر طرف رو می‌کند، با در بسته مواجه می‌شود و تا الان نتوانسته است حمایت احزاب را هم به دست آورد؛ لذا رژیم صهیونیستی با وضعیتی روبه‌رو شده که در تاریخ این رژیم سابقه نداشته است. به اذعان تحلیل‌گران «عدم توانایی این رژیم در ایجاد ائتلاف به علت وجود گرایش‌های نامتوازن مذهبی و نژادپرستانه بوده است.» بنابراین می‌توان گفت وجود نگاه قدرت‌طلبانه بین احزاب سیاسی برای کشتار مردم بی‌دفاع فلسطین به میزانی در ساختار و بافت احزاب و جریانات سیاسی رسوخ یافته است که به سادگی هیچ کدام از سیاستمداران حاضر به ایجاد ائتلاف برای تشکیل دولت نیستند و هر حزبی به دنبال به قدرت رسیدن خود است. البته در وضعیت فعلی، به قدرت رسیدن حزب لیکود به رهبری نتانیاهو هدفی است که ترامپ به شدت به دنبال آن است تا بتواند سیاست فشار حداکثری را ولو در فضای مجازی نگه دارد. توجه به نتیجه انتخابات نشان می‌دهد حزب لیکود به رهبری نتانیاهو و حزب آبی و سفید به رهبری «بنی گانتس» از اختلافات کمی در کسب کرسی‌ها پارلمان برخوردار هستند؛ لذا هر دو حزب به دنبال به دست گرفتن قدرت در سرزمین‌های اشغالی می‌باشند؛ از این رو با نگاه به نتایج نهایی انتخابات، به نظر می‌رسد همچنان این رژیم در بن‌بست سیاسی بماند. به اذعان «لیبرمن» فسادپذیری نتانیاهو مانع گرایش قاطعانه به وی شده است و از سوی دیگر گانتس نیز تمام قدرت را برای خود می‌خواهد و تمایل به همکاری با رقبای خود ندارد. وی نتانیاهو و گانتس را عوامل اصلی به بن‌بست کشیده شدن ساختار سیاسی این رژیم دانسته و بیان کرده است: «گانتس نمی‌خواهد قدرت را سهیم شود و نتانیاهو، برده افراط‌گراهاست.»

اما فارغ از عواملی که به بن‌بست سیاسی در رژیم صهیونیستی منجر شده است، ادامه این وضعیت نیز برای سران این رژیم نگران‌کننده است؛ چراکه استمرار این وضع می‌تواند به پیامدهای گوناگون اقتصادی، سیاسی حتی اجتماعی منجر شود و از سوی دیگر، ادامه این بی‌دولتی در کنار هزینه‌های سنگینی که برای «تل‌آویو» در پی دارد، مشکلات زیادی در تأمین امنیت این رژیم و سرمایه اجتماعی آن نیز ایجاد خواهد کرد.

رصد

توان دفاع موشکی خط قرمز ایران

تحقیر شدن آمریکا

رأی الیوم: امضای توافق‌نامه صلح میان دولت آمریکا و طالبان به معنای اذعان دولت ترامپ به شکست، جشن پیروزی جنبش سلفی طالبان پس از مقاومت ۱۸ ساله، آمادگی برای بازسازی «امارت اسلامی» و افغانی آن در کابل برای دومین بار و به رسمیت شناختن بین‌المللی آن است؛ توافقی که دولت آمریکا آن را «تاریخی» می‌خواند به منزله سرپوشی بر شکست و تن دادن به اغلب یا تمام شروط طرف پیروز، یعنی طالبان است. طالبان با پایداری، جنگ شدید و صبر خود آمریکا را چه در میدان‌های نبرد و چه بر سر میز مذاکرات خوار و زبون کرد. همچنین با نفوذ هم‌زمان در نیروهای واشنگتن و دولت افغانستان و پیوستن ۶۰ هزار سرباز دولتی به همراه سلاح‌ها و تجهیزات جنگی‌شان به این گروه که آمریکا برای آموزش آنها ۲۶ میلیارد دلار هزینه کرده بود، ایالات متحده را تحقیر کرد.

تداوم برنامه دفاع موشکی ایران

استراتفور: درک ایران از تهدیدهای خاورمیانه تغییر نکرده است. خروج ترامپ از برجام به ایران نشان داد حتی در صورت امضای توافقی تازه، هیچ چیز نمی‌تواند دولت بعدی آمریکا را از نقض توافق بازدارد؛ بنابراین ایران همچنان خود را ناچار از ادامه برنامه موشکی می‌بیند. علاوه بر این، سوریه، عراق، افغانستان و داعش همچنان منبع تهدید هستند. در صورتی که ایران درباره برنامه موشکی‌اش توافقی با غرب امضا کند، موضع‌گیری‌های خصمانه عربستان و امارات تعدیل نخواهند شد. در حقیقت، این دو کشور توافق تازه را محدودیتی برای راهبرد منطقه‌ای ایران و فرصتی برای نفوذافکنی خودشان تلقی خواهند کرد. کوتاه سخن اینکه، ایران با عدم تمایل برای امتیازدهی در زمینه برنامه هسته‌ای و به یاد داشتن تهدیدات گفته‌شده، هرگز از خط قرمزهای برنامه موشکی‌اش گامی عقب‌نشینی نخواهد کرد.

انحراف از مسئله اصلی!

نیویورک تایمز: این روزها آقای مودی، نخست‌وزیر هند درباره توسعه و اصلاحاتی که زمانی وعده آن را داده بود، کمتر صحبت می‌کند. اقتصاد روندی منفی دارد، بیکاری ۴۵ درصد شده و رشد کلی کشور به سمت پایین‌ترین سطح در حدود یک دهه گذشته می‌رود. دولت مودی آنقدر بر جاه‌طلبی‌های ایدئولوژیک خود تمرکز کرده است که اقتصاد به چشمش نمی‌آید. بحران اقتصادی کشور عمیق می‌شود و این نگرانی وجود دارد که آقای مودی و متحدانش برای تقویت اقتصادی و روی‌گردانی مردم از مشکلات، بار دیگر به حس ملی‌گرایی هندو تکیه کنند. برای ساختن آن کشور هندو، کنترل حرف اول و آخر را می‌زند. شاید شاهد آن باشیم که همچنان در آتش تنش‌های داخلی بدمند. آنها برای انحراف افکار عمومی از ناکامی‌های‌شان، به این خشونت‌ها نیاز دارند.

نگرانی رژیم صهیونیستی

مؤسسه مطالعات امنیت داخلی اسرائیل: آمریکا میزان تکیه و اعتماد خود به منابع انرژی در منطقه را نسبت به گذشته کمتر کرده و بیشترین انگیزه آن در خاورمیانه تلاش برای نابودی محور مقاومت است که در این زمینه رژیم صهیونیستی مهم‌ترین هم‌پیمان آن به شمار می‌رود؛ بنابراین اگر آمریکا تصمیم به خروج نظامیانش از عراق و سوریه بگیرد، اسرائیل دچار آشفتگی و نگرانی خواهد شد.

غلبه منافع بر اختلافات

العربی الجدید: تصور نمی‌شود برخورد مستقیمی بین روس‌ها و ترک‌ها در سوریه به‌وقوع پیوندد. آنچه این دو را در پرونده‌های دیگر با یکدیگر جمع می‌کند، بیشتر از نقاط اختلاف آنها در پرونده سوریه است؛ ترکیه هرگز مایل به ورود به برخورد مستقیم با روسیه نیست، همانطور که روسیه هم نمی‌خواهد ترکیه را از دست بدهد؛ همین امر، دو طرف را به سمت راه‌حل‌های استثنایی سوق می‌دهد.

کارشناسان و فعالان تبعات اقتصادی شیوع ویروس کرونا
و راهکارهای عبور از آن را در گفت‌وگو با صبح صادق بررسی می‌کنند

دولت هوشمندانه، دلسوزانه و مدبرانه عمل کند

حمید رضا جوانبخت
خبرنگار

در هفته‌های منتهی به پایان سال که کسب و کارهای کوچک، دست‌فروش‌ها و تولیدات بسیاری از اصناف برایش لحظه‌شماری می‌کنند تا بخش مهمی از فروش خود را در همین چند هفته رقم بزنند و با منابع و درآمدهای ایجادشده برای سال آینده برنامه‌ریزی کنند، ویروس منحوسی به نام کرونا فارغ از آسیب‌هایی که به سلامتی مردم وارد کرده مانند بختکی پا بر گلوی درآمد بسیاری از مشاغل گذاشته است. به دلیل نگرانی‌های عمومی از گسترش این ویروس، وزارت بهداشت و سایر نهادهای ذی‌ربط به عدم حضور در اجتماعات، رعایت بیشتر بهداشت عمومی و خارج نشدن از منازل تا حد امکان تأکید و توصیه دارند. با این اوصاف، داد و ستد در بسیاری از مشاغل و اصناف به شدت کاهش یافته است. کسب و کارهایی که آسیب به آنها می‌تواند تبعات ناگواری در زندگی این اقشار و آسیب به اقتصاد کشور داشته باشد. هفته‌نامه «صبح صادق» در این راستا در گفت‌وگو با برخی اقتصاددانان و فعالان اقتصادی راهکارهای کاهش این آسیب بررسی کرده است.

برداشت از صندوق توسعه

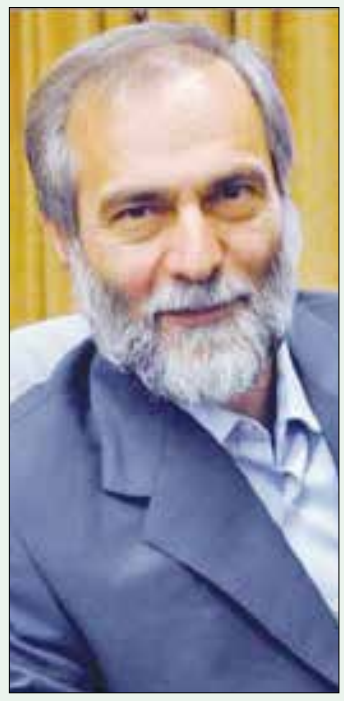

«محمدحسین برخوردار» عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی؛ این فعال اقتصادی با بیان اینکه شیوع ویروس کرونا بسیاری از اقتصادهای جهان را تحت تأثیر قرار داده است و موضوع قابل انکار نیست و کشور ما نیز از این مسئله استثنا نشده است، گفت: «دولت‌ها در مواقعی از این دست مجبور به استفاده از ذخایر خود در جهت حمایت از اصناف و اقشار ضعیف جامعه هستند. کشور ما نیز در شرایط اضطراری شیوع ویروس کرونا که به تعطیلی برخی کسب‌وکارها انجامیده است، باید با برداشت از صندوق توسعه ملی یا همانند برداشت‌هایی که در مواقع اضطراری مثل سیل، زلزله و... انجام می‌دهد، از اصناف و اقشار مختلف جامعه حمایت کند. دولت و رسانه‌ها، به دلیل پیشگیری از شیوع این ویروس خواستار عدم حضور مردم در اجتماعات و محیط‌های کاری هستند؛ بنابراین طبیعتاً در این شرایط سطح خرید مردم کاهش پیدا می‌کند و درآمدها تقلیل می‌یابد. در این شرایط، بخشودگی مالیاتی و حمایت‌های نقدی از بسیاری از مشاغلی که درآمد اصلی‌شان در هفته‌های منتهی به پایان سال کسب می‌شود، بسیار مهم است. بسیاری از مردم و کسب‌وکارها امیدشان به بازار شب عید بود که این موضوع با شیوع ویروس کرونا مختل شده است؛ لذا حمایت‌های مالی و معیشتی دولت از اقشار یادشده در ماه‌های آینده بسیار ضروری است؛ چراکه با این وضعیت بسیاری از کسب‌وکارها در فروردین ماه نیز درآمد چندانی نخواهند داشت. این استاد دانشگاه با مناسب دانستن اقدام بانک مرکزی برای به تعویق افتادن سررسید اقساط وام‌ها در اسفند امسال و همچنین فروردین و اردیبهشت سال آینده تعیین معافیت‌های مالیاتی برای کسبه و اصناف مختلف را، به ویژه مشاغلی که بازار عمده‌شان در این ایام بوده است.»

حمایت از کارهای کوچک

«رحمان سعادت» عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان؛ این اقتصاددان در این باره می‌گوید: «اقتصاد ایران در طول سال‌های گذشته دوران رکود و شرایط دشواری را به دلیل تحریم‌ها تجربه کرده است. متأسفانه شیوع ویروس کرونا به این مسئله دامن زده و شرایط را برای بسیاری از کسب‌وکارها سخت کرده است. اگر تاکنون فشار تحریمی بر مسائل کلان اقتصادی بسیار مشهود بود، حالا ویروس کرونا خرده‌فروشی و اصناف کوچک را نیز تحت تأثیر قرار داده است. همانطور که می‌دانیم ماه‌های بهمن و اسفند بهترین ایام برای رونق اقتصادی در حوزه خرده‌فروشی به شمار می‌رود که با شیوع ویروس کرونا، اصناف خرد متحمل زیان‌های بسیاری خواهند شد. ضمن اینکه به نظر می‌رسد محدودیت‌های ایجادشده از شیوع این ویروس فقط مختص اسفند ماه نیست و کاهش درآمد این اقشار در ماه‌های فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۹ نیز تداوم خواهد داشت.» این اقتصاددان در ادامه تصریح کرد: «پیش‌بینی من این است که شش ماه از سال ۱۳۹۹ با افزایش مشکلات معیشتی توأم باشد. بسیاری از ایرانیان در سطح خرد و کلان بدهکار سیستم بانکی هستند؛ لذا نظام بانکی در موقعیت کنونی، با توجه به رکود کسب‌وکارها، باید با کاهش فشار بر مردم موجب ایجاد آرامش خیال در جامعه شود. با اینکه طبق اخبار، رئیس‌کل بانک مرکزی با هوشمندی و دلسوزی خاصی این مسئله را به رؤسای بانک‌ها گوشزد کردند.» وی در خاتمه با اشاره به توصیه‌های بانک مرکزی به بانک‌ها برای مراعات حال مردم افزود: «به نظر می‌رسد عملیاتی شدن خواسته رئیس‌کل بانک مرکزی با توصیه و پیام محقق نخواهد شد و کشور نیازمند قانونی شدن این موضوع در راستای کاهش هزینه‌های مردم است.»

معافیت مالیات شش ماهه

«مجیدرضا حریری» رئیس اتاق بازرگانی ایران و چین؛ این فعال اقتصادی می‌گوید: «عملکرد ویروس کرونا شباهت بسیاری به عملکرد اقتصادهای مختلف دارد؛ به این معنا که ویروس کرونا افراد جوان و قوی را که از بنیه بدنی و سیستم ایمنی قوی‌تری برخوردارند، کمتر تحت تأثیر قرار می‌دهد، در حالی که کسانی که دارای بیماری‌های زمینه‌ای هستند و سیستم ایمنی ضعیف‌تری دارند، بیشتر درمعرض خطر هستند. اقتصادهای بزرگ و قوی که بنیان‌های محکم‌تری دارند کمتر در معرض التهابات اقتصادی قرار می‌گیرند و بحران‌هایی از قبیل ویروس کرونا نمی‌تواند به صورت عمیق کسب‌وکار این اقتصادها را به نابودی بکشاند. در حالی که اقتصادهای ضعیف، مانند بنگاه‌های کوچک یا ضعیف با مشکلات زیادی مواجه خواهند شد؛ ازاین‌رو صف اول خطر اقتصادی شیوع این ویروس، مشاغل خدماتی و کسبه جزء است. هر قدر مشاغل خدماتی و اندازه بنگاه آنها کوچک‌تر باشد، آسیب‌پذیرتر می‌شوند. ضمن اینکه برخی خدمات از گردشگری، کافی‌شاپ‌ها، رستوران‌ها، سینما، تئاتر و... تا دست‌فروشان و کارگران فصلی در این ماجرا از جمله اقشار آسیب‌پذیری هستند که دولت باید از آنها به صورت حداکثری حمایت کند.» حریری درباره نحوه حمایت دولت از اقشار و افراد آسیب‌دیده از این وضعیت اظهار داشت: «دولت می‌تواند با اعطای سبد کالایی یا بخشودگی‌های مالیاتی و کمک‌هزینه‌های مالی و بیمه‌ای از بسیاری بنگاه‌های تولیدی و اقتصادی و کارگران حمایت کند. در حالت عادی، اسفند ماه مهم‌ترین ماه در کسب درآمد بسیاری از اصناف و مشاغل به شمار می‌رود؛ لذا توجه دولت به حوزه مالیات و معافیت‌های مالیاتی برای این گروه‌ها و حمایت‌های نقدی و کالایی بسیار ضروری است؛ همچنین لطمات سنگینی به خانوارهای کارگری وارد می‌کند که ورود حمایتی دولت از آنها بسیار ضروری است.

صندوق ذخیره در خدمت بانک و بیمه

«حسن حیدری» عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس؛ این اقتصاددان با اشاره به عدم توانایی بانک‌ها در تعویق سررسید وام‌ها می‌گوید: «آنچه رئیس‌کل بانک مرکزی از بانک‌ها خواسته است، هزینه سنگینی به لحاظ حسابرسی به بانک‌ها وارد می‌کند، ضمن اینکه بانک‌ها در صورتی که اقساط خود را دریافت نکنند، قادر به اعطای سود به سپرده‌گذاران نخواهند بود؛ لذا به این نتیجه می‌رسند که از بانک مرکزی کمک بگیرند که این موضوع نیز در ماه‌های آینده به تورم بیشتر منجر خواهد شد. ضمن اینکه ممکن است بانک‌های دولتی اقساط سررسید خود را دو ماه دیرتر بگیرند، اما بعید به نظر می‌رسد بانک‌های خصوصی همکاری قابل توجهی در این موضوع داشته باشند.» وی در ادامه اظهار داشت: «موضوع مهم دوم، شناسایی اصناف و طبقه نیازمند در شرایط کنونی است که دولت در این باره نیز به مشکل می‌خورد. با آنکه از دولت خواسته شده است پرداخت حق بیمه‌ها به تعویق بیفتد، اما در این شرایط طبیعتاً هزینه سنگینی به سازمان تأمین اجتماعی وارد می‌شود که خود در شرایط فعلی زیان‌ده است.» عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس درباره راهکارهای حمایتی دولت از اقشار و اصناف آسیب‌دیده از این موضوع گفت: «استفاده از تجارب حمایتی سایر دولت‌ها به اصناف و طبقات محروم جامعه راهکار خوبی است؛ برای مثال حمایت یارانه‌ای به صورت نقدی با افزایش میزان یارانه و اعطای سبد کالا در شب عید می‌تواند بخشی از معیشت خانواده ها را تأمین کند.» حیدری در خاتمه خاطرنشان کرد: «این انتظار وجود دارد سیاستمداران با تأمل در این موضوع از طرق مختلف، من جمله برداشت از صندوق توسعه ملی حمایت‌های لازم از مردم را به عمل بیاورند.»

منهای نفت

نظم و انضباط، درمان تبعات اقتصادی کرونا

محمد نوری
کارشناس اقتصادی

نظم و انضباط از جمله مفاهیم مورد پسند عامه است که هیچ فرد عاقلی وجود آن را نفی نمی‌کند و در ضرورت ایجاد آن شک ندارد.

رعایت نظم و انضباط تأکید دین اسلام و ائمه معصومین(ع) بوده است؛ به گونه‌ای که رعایت آن هم‌ردیف رعایت تقوای الهی قرار گرفته است.

وقتی حرف از اقتصاد زده می‌شود، کل فرایند تولید، توزیع ، مصرف و خدمات پس از فروش را شامل می‌شود. در این فرایند تک‌تک افراد تشکیل دهنده جامعه ملزم به رعایت نظم و انضباط اقتصادی در سطح خُرد و کلان هستند تا در نهایت بتوان در سایه این اقدامات نظم و انضباط اقتصادی در سراسرکشور حاصل شود و کشور روند توسعه و پیشرفت اقتصادی را طی کند.

یک قسم مهم اقتصاد درباره مصرف کالا و خدمات تولیدشده در کشور است که در این حوزه نقش تک‌تک مردم به عنوان مصرف‌کننده در دستیابی به نظم و انضباط اقتصادی مهم و تأثیرگذار است.

مردم می‌توانند با رعایت اصول مدیریت مصرف و همچنین مصرف بهینه کالا و خدمات تولیدشده در جامعه، روند دستیابی به نظم و انضباط اقتصادی را تسریع کنند یا برعکس با مصرف مدیریت‌نشده و تحت تأثیر جو روانی موجود در برخی شرایط، متولیان امر را در تأمین و توزیع کالا و خدمات دچار مشکل و چالش اساسی کرده و موجبات بی‌نظمی اقتصادی در کشور را فراهم کنند.

در دوران دفاع مقدس و در اوضاعی که کشور علاوه بر شرایط سخت جنگ تحمیلی با تحریم‌های دشمن مشکلات اقتصادی فراوانی را پیش رو داشت، این مردم بودند که با مدیریت مصرف و درک وضعیت پیش‌آمده، مسئولان و دست‌اندرکاران اقتصاد کشور را در برون‌رفت از شرایط بحرانی جنگ، یاری کردند.

در حال حاضر که اقتصاد کشور از یک سو درگیر جنگ تمام‌عیار اقتصادی است و از سوی دیگر سلامت مردم با ورود میهمان ناخوانده «کروناویروس» در خطر است، اقتضای آن درک این شرایط و اقدام متناسب با آن از سوی مردم است تا مردم بار دیگر نشان دهند توان برون رفت از مشکلات را با درک شرایط، همدلی و اتحاد داخلی دارند.

بی‌شک نظم و انضباطی که مردم در کنار مسئولان می‌توانند خلق کنند روند غلبه بر مشکلات و برون‌رفت از بحران‌ها را تسریع می‌کند. به نظر می‌رسد نقش و جایگاه مردم در برون‌رفت از این شرایط مهم‌تر و تأثیرگذارتر است.

مردم ایران اسلامی نشان داده‌اند که در شرایط سخت‌تر از این هم کنار مسئولان خدوم خود بوده‌اند و یاری‌گر آنها هستند و به توفیق الهی و همت بلندشان سرآمد ملت‌های دیگر خواهند بود.

ان‌شاءالله

منبر

معرفت شرط اول ایمان است

گفتاری از حجت‌الاسلام علیرضا صادقی‌واعظ

در قرآن کریم، سوره توبه آیه ۱۱۹ چنین آمده است: «ای کسانی‌که ایمان آورده‌اید، از مخالفت فرمان خدا بپرهیزید و با صادقان باشید.» یکی از نکاتی که در قرآن و در کلام اهل بیت(ع) بر آن تأکید فراوان شده است، مسئله معرفت و شناخت است. پیامبر(ص) فرمودند: «بالاترین و ارزشمندترین ایمان را کسی دارد که معرفت و شناختش بیشتر باشد.» مبنای اسلام بر شناخت و آگاهی است.

امیرالمؤمنین(ع) می‌فرماید: «أعظم المصائب، المصیبة فی الدین»؛ بزرگ‌ترین مصیبت این است که انسان از نظر عقیده و باور دچار تزلزل شود. در اکثر زیارات و دعاها هم معرفت و شناخت در دین را درخواست می‌کنید. معرفت شرط اصلی شیعه بودن است؛ چون شیعه در لغت یعنی پیرو و کسی که از امام متابعت می‌کند، و لازمه این متابعت فقط معرفت است. «من مات و لم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة» به این معناست که اگر من امام زمانم را می‌شناختم و نسبت به او معرفت داشتم، ظهور تا این حد عقب نمی‌افتاد. امیرالمؤمنین(ع) شبی از مسجد قصد صحرا کردند. چند نفر به دنبال ایشان می‌رفتند. ایشان ایستادند و پرسیدند که شما که هستید؟ پاسخ دادند که ما شیعیان شما هستیم. حضرت پاسخ دادند پس چرا من نور شیعه را در سیمای شما نمی‌بینم و ادامه دادند؛ چهره شیعیان ما به خاطر شب بیداری زرد است، چشمانشان بر اثر بیداری خراب است، پشتشان بر اثر قیام خمیده، دلشان بر اثر روزه تهی شده و لبان‌شان بر اثر دعا خشکیده است. روایات به ما می‌آموزد که اعمال ما اثر در احوال ما دارد، اگر می‌خواهید حال خوب داشته باشید، باید کار خوب انجام دهید.

سلوک

پرچمدار بصیر عاشورا

به مناسبت رحلت جان‌گداز حضرت زینب کبری(س) در روز پانزدهم رجب سال ۶۲ هجری

سیدحسین خاتمی خوانساری
دبیر گروه دین

خداوند دینش را با پیامبران به انسان‌ها ابلاغ کرد تا انسان‌ها مکلف به مسائل اخلاقی و الهی آن شوند، به آداب آن عمل کنند و زندگی سعادتمندانه‌ای برای خود و هم‌نوعان‌شان بسازند. آخرین پیامبر خدا، حضرت محمد مصطفی(ص) با دین اسلام که کامل‌ترین دین تا قیامت است، به بعثت رسید و انسانیت را به منصه ظهور رسانید. در این میان، کسانی بودند که با دفاع از دین و حمایت از رسول خدا(ص) و ائمه طاهرین(ع) در مقابل هجمه بدخواهان و کافران ایستادند تا دین خدا بماند. هرچند دشمنان دین برای نابودی آنها هم تلاش کردند، اما دفاع جانانه‌شان از دین خدا برای آزادی‌خواهان درس‌آموز بود. اولین مدافع رسالت امیرالمؤمنین(ع) بود و اولین مدافع امامت حضرت صدیقه طاهره(س) که جانش را در این راه داد.در طول تاریخ بودند کسانی که از دین خدا دفاع کردند و جانانه آن را تبلیغ کردند؛ آنان با الگو قرار دادن حضرات معصومین(ع) و خاندان ایشان تلاش‌های علمی و معنوی زیادی داشتند تا آموزه‌های دین به دست نسل‌های آینده برسد. نمونه‌ای از این افراد شاگردان امام صادق(ع) بودند. امام صادق(ع) درباره چهار نفر از این شاگردان می‌فرمایند: «استوانه‌های زمین و پرچم‌های دین چهار نفر هستند: محمدبن‌مسلم، بریدبن‌معاویه، لیث‌بن‌البختری مرادی و زرارةبن‌اعین»(الاختصاص، ص ۲۳۹) همچنین امام صادق(ع) در حدیثی حیرت‌انگیز در توصیف شخصیت زرارةبن‌عین و چند نفر از شاگردانش می‌فرمایند: «رحم الله زرارةبن‌اعین، لولا زرارة، لاندرست آثار النبوة و أحادیث أبی»؛ خدا رحمت کند زرارةبن‌اعین را، اگر زراره نبود، آثار نبوت و احادیث پدرم از بین می‌رفت. (الاختصاص، ص ۶۱) همچنین درباره وی، محمدبن‌مسلم، بریدبن‌معاویه و لیث بختری فرمود: «اینان از نجبا و امنای الهی در حلال و حرام خدا هستند، اگر ایشان نبودند آثار نبوت منقطع می‌شد و از بین می‌رفت.»(تنقیح المقال، ج ۱، ص ۱۶۵)این علما از اولین مدافع، امامت حضرت زهرا(س) و مبلغ بزرگ نهضت عاشورا، حضرت زینب(س) الگو گرفتند و تا پای جان در راه دفاع از دین حرکت کردند. خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «الذین یبلغون رسالات الله و یخشونه و لا یخشون أحداً إلا الله و کفی بالله حسیباً»؛ کسانی بودند که تبلیغ رسالت‌های الهی می‌کردند و تنها از او می‌ترسیدند و از هیچ‌کس جز خدا واهمه نداشتند و همین بس که خداوند حسابگر است.(احزاب/ ۳۹) اگر این دو بانوی بزرگ عالم در دفاع از ولی خدا و علوم الهی کوشش نمی‌کردند هم چیزی از نبوت پیامبران، حتی رسول گرامی اسلام(ص) باقی نمی‌ماند.

حضرت زینب(س) پس از شهادت حضرت اباعبدالله(ع) پرچم دین را به دوش گرفت و به آگاه‌سازی و بصیرت‌افزایی مشغول شد. ایشان با ادله قوی و استدلال‌های محکم با مردم سخن می‌گفت. آنان را از راهی که حضرت سیدالشهدا(ع) در آن قدم گذاشت، مطلع می‌کرد و سعی داشت با اثر خون امام حسین(ع) آزادی‌خواهی را به انسان‌ها تعلیم دهد. زینب‌کبری(س) در مقاطع زمانی و مکانی مختلف با خطابه‌های آتشین و حماسی خود آن‌چنان در راستای ابلاغ پیام عاشورا گام نهاد که همگان را به حیرت واداشت. سخنان این بانوی باعظمت در مواجهه با عبیدالله‌بن‌زیاد و یزیدبن‌معاویه و در دفاع از حرم رسول خدا(ص) بی‌نظیر است. این بانوی برگزیده اسلام توانست با ابزارها و شیوه‌های گوناگون و علم و شناخت بی‌کران خود به بهترین نحو از حرکت برادر خود امام حسین (ع) دفاع کند، تا آنجا که حضرت سجاد(ع) زبان به مدح عقیله بنی‌هاشم گشوده است و می‌فرماید: «أنت بحمد الله عالمة غیر معلمة، فهمة غیر مفهمة»؛ ای عمه، تو به حمد الهی دانشمندی هستی که نزد کسی تعلیم ندیده‌ای و دانایی هستی که نزد کسی نیاموختی.»(احتجاج طبرسی، ص ۱۶۶) حضرت زینب(س) در غم از دست دادن برادر خود و فرزندان و خویشان صبر کرد تا به تبلیغ و بصیرت‌افزایی‌اش لطمه وارد نشود. ایشان با اتکا به آیات قرآن و بیانات جد و پدرش می‌فرمود: «سأصبر حتی یعجز الصبّر عن صبری»؛ تا آنجا صبر می‌کنم که خود صبر نیز از نوع صبر من عاجز بماند.(خصائص زینبیه، ص ۲۴۶) خداوند نیز پیشاپیش به ایشان و رهروان راهش بشارت بهشت داد و فرمود: «إن الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة»؛ آنان که گفتند پروردگار ما الله است و در این راه استقامت کردند فرشتگان بر آنان نازل می‌شوند. (فصلت/ ۳۰) رحلت جان‌گذار حضرت زینب(س) بنا بر اقوال قوی در روز پانزدهم رجب سال ۶۲ هجری، در سن ۵۶ سالگی و یک سال و نیم پس از شهادت برادرش بود. ایشان به برادرش عرض کرد: حسین جان، من بعد از تو نمی‌توانم زندگی کنم و همین اتفاق افتاد. مبلغ نهضت عاشورا در حالی که پیراهن خونین و چاک‌چاک برادر را در آغوش گرفته بود، از این دنیا هجرت کرد. ایشان از همسرش خواست لحظه مرگ اجازه دهد در زیر نور آفتاب جان دهد. قبر مطهر ایشان در شام، خورشیدی تابان است که عاشقان اباعبدالله(ع) را اطراف خود جمع می‌کند. در اینکه چرا ایشان به شام سفر کردند اقوال زیادی وجود دارد و دلیلی قطعی در کتب تاریخی دیده نمی‌شود؛ اما بیشترین احتمال برای رفتن ایشان به شام این بود که در مدینه با روحیه ظلم‌ستیزی که داشت، در هر محفل و مجلسی علیه دستگاه خلافت یزید سخنرانی و بصیرت‌افزایی می‌فرمود. موالیان حکومتی که از شورش مردم هراس داشتند با کسب تکلیف از یزید او را از مدینه بیرون کردند و این احتمال وجود دارد که حضرت به شام تبعید شده باشند. بنا بر نظر برخی دیگر نیز ایشان به شهادت رسیدند. دلیل حضور ایشان در شام هرچه باشد از فضائل زیارتش کم نمی‌کند و در ارادت شیفتگان اهل بیت(ع) اثری ندارد.عمر پربرکت حضرت زینب(س) سراسر در عبادت و طاعت حضرت حق گذشت. او همواره در شدیدترین بلاها و سخت‌ترین حالات جز آنچه پسند خدا بود، نگفت و جز آنچه رضای حق بود، نکرد. از حضرت سجاد(ع) نقل است: «عمه‌ام زینب با این همه مصیبت‌های از کربلا تا شام هیچ‌گاه نمازهای مستحبی را ترک نکرد، ولی در یکی از منازل دیدم که آن را نشسته می‌خواند. نگران شدم و سبب این کار را پرسیدم، گفت: سه شب است که سهم غذای خود را به اطفال خردسال می‌دهم و امشب از شدت گرسنگی، قدرت بر پای ایستادن ندارم.»

مکتب

بیماری عذاب نیست

باتوجه به شیوع بیماری کرونا در کشورها و ملل مختلف و بالتبع در میان مسلمانان و شیعیان، این سؤال در ذهن‌ها به وجود آمده است که اهل بیتی که حرم‌های‌شان دارالشفاست، چرا در این مورد نمی‌توانند کاری کنند که حرم‌شان محل انتقال بیماری نباشد و آیا این عذاب است؟ اول اینکه خداوند این دنیا را دنیای علت‌ها، سبب‌ها و نظم‌ها آفریده است؛ یعنی هیچ اتفاقی در این دنیا نمی‌افتد مگر اینکه اسبابش فراهم باشد. هنگامی که مریضی را به آستان پربرکت اهل بیت(ع) می‌بریم و او شفا پیدا می‌کند، هم از اسباب و علل برخوردار است و هم از نظم طبیعت که فقدانش شفا نگرفتن است. در کنار اسباب، علل و نظم‌ها صلاحیت‌هایی نیز وجود دارند که در جریان شفای مریض دخالت دارند. عنایت اهل بیت(ع) به بیماران و کسانی که مشکلاتی در زندگی‌شان دارند، درخواست از خدا برای ایجاد اسباب در پرتو صلاحیت‌هاست. ایشان از خدا می‌خواهند و خداوند به احترام آنها اسباب را فراهم می‌کند. دوم اینکه بلا، گرفتاری و بیماری همیشه یک عذاب نیست؛ بلکه بسیاری از اوقات برای جلب رحمت و برکت است؛ یعنی مؤمنان در برخی ابتلائات متوجه خدا، اهل بیت(ع)، خودشان و اطرافیان‌شان می‌شوند و این توجه، برکت‌ها را به همراه می‌آورد. پس برخی گرفتاری‌ها ایجاد می‌شوند که اتفاقاً عذاب‌ها را دور کنند و آسایش و رحمت و برکت بیاورند. رشد بیماری در روزهای اخیر سبب شده است مؤمنان با توسل به اهل بیت(ع) با مناجات و دعا، رفع هر گرفتاری از بلاد مسلمانان را بخواهند که این عمل آنها را به خدا و اهل بیت عصمت و طهارت(ع) نزدیک‌تر می‌کند؛ از طرفی مردم متوجه حال و روز یکدیگر می‌شوند که این سبب تعمیق الفت و دوستی در جامعه می‌شود. همچنین توصیه‌های بهداشتی و پزشکی ائمه اطهار(ع) به ما می‌گوید نباید خود را در معرض آلودگی‌ها قرار دهیم و با رعایت این دستورات، خودمان و اطرافیان‌مان را از بیماری‌ها دور نگه داریم؛ یعنی ایشان از رفتارهای جاهلانه ما را برحذر داشتند تا آسیبی نبینیم.

حکمت

یکی از علائم منافق

زراره از حضرت ابی جعفر(ع) نقل می‌کند که فرمودند: «بر تو باد که به نماز خود روی آورده و اقبال داشته باشی؛ زیرا از نماز همان مقداری قبول می‌شود که به آن قلباً اقبال داشتی و نیز در نماز با دست و سر ریش خود بازی مکن و حدیث نفس مگو، خمیازه مکش، با کشیدن دست‌ها رفع خستگی منما.» همچنین نیز فرمودند: «لثام و دهانه بر دهان خویش مگذار و شتاب و عجله در اتمام نماز منما و بر سر دو پا منشین و دو ذراع (حد فاصل آرنج تا سر انگشت) خود را در وقت سجده روی زمین فرش مکن و انگشتان را تا نکن تا با شکستن آنها صدای‌شان بلند شود، چه آنکه تمام این افعال منهی و موجب نقصان نماز می‌باشند.» نیز حضرت فرموده‌اند: با کسالت و حالت چرت و سنگین بودن به نماز نایست؛ زیرا این حالت از نشانه‌های نفاق است.»کسل بودن برای انسان طبیعی است و گاهی اوقات در طول روز کسل هستیم؛ اما اینکه خداوند در قرآن می‌فرماید حین نماز کسل نباشید، راه حلی دارد که توصیه همه علماست. اینکه برنامه روز خود را طوری تنظیم کنیم که در وقت نمازهای پنج‌گانه کسل نباشیم و هرگاه خواستیم مازاد بر اوقات نماز به امور عبادی مشغول شویم در زمانی این کار را انجام دهیم که کسل نباشیم و کاملاً هوشیاری و توجه داریم. پیامبر(ص) در حدیثی برای کسانی که اول وقت و در شادابی نماز می‌خوانند ۱ـ نشاطی آرامش‌بخش هنگام مردن ۲ـ جدایی از ناراحتی و اندوه ۳ـ نجات از آتش را تضمین می‌فرمایند.دلیل کسل بودن، نداشتن رغبت برای حضور در برابر خداوند و عدم علاقه به عبادت است. هنگامی که این حالت رخ می‌دهد، شخص دچار نفاق است؛ چون درون و بیرونش تفاوت دارد. عوامل متعددی موجب این حالت می‌شود؛ محیط نامناسب خانواده و جامعه، دوستان ناباب، معلمان ناتوان، لقمه حرام و... همگی شخصیتی منافقانه را می‌سازند.

آیه

تولی و تبری

محمد عینی‌زاده‌موحد
دکترای تفسیر تطبیقی قرآن

از ارکان مهم دین اسلام در کنار نماز، روزه، زکات، حج، جهاد، امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر، دو امر مهم دیگر به نام «تولّی» و «تبرّی» وجود دارد که از ضروریات و فروع دین ماست. تولّی و تبرّی هر دو مصدر باب تَفَعُّل هستند. یکی از معانی باب تفعُّل اخذ و پذیرفتن است؛ «تولی» پذیرفتن ولایت است و «تبری» گرفتن حالت برائت و بیزاری. ولایت به معنای اتصال، ارتباط و به هم پیوستگی و برائت به معنای دوری و بیزاری است.

تولی و تبری دو مبنای عملی اساسی در حرکت جامعه اسلامی به سمت اهداف متعالی دین است که به سبب جایگاه مهم آن دچار تحریف و انحراف شده است تا از کارایی آن کاسته شود؛ اما امروز جامعه انقلابی و اسلامی ما بیش از هر چیز نیازمند احیای این دو اصل ارزشمند است.

قرآن کریم بر پیوند و همبستگی میان مؤمنان و دوری از تفرقه تأکید کرده است و استقامت در این راه را متذکر می‌شود: «و همگی به ریسمان خدا [قرآن و پیامبر] چنگ زنید و پراکنده نشوید، و نعمت (بزرگِ) خدا را بر خود، به یاد آرید که چگونه دشمن یکدیگر بودید و او میان دل‌های شما الفت ایجاد کرد و به برکتِ نعمتِ او، برادر شدید.» (آل عمران/ ۱۰۳) «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، (در برابر مشکلات و هوس‌ها) استقامت کنید و در برابر دشمنان (نیز)، پایدار باشید و از مرزهای خود مراقبت کنید و از خدا پروا کنید تا رستگار شوید.» (آل عمران/ ۲۰۰)

تجلی این پیوند و تولّی در اطاعت از رهبران الهی است که فرمود: «یاأَیُّهَا الَّذِینَ ءَامَنُواْ أَطِیعُواْ اللَّهَ وَ أَطِیعُواْ الرَّسُولَ وَ أُوْلِی الْأَمْرِ مِنکُمْ»؛ اما در دنیا عده‌ای در برابر این ولایت می‌ایستند و جریان باطلی را به وجود می‌آورند. با این وضعیت تولی چهره دیگری پیدا می‌کند که نامش تبری است. برائت به معنای دور شدن، بیزاری و کنار گرفتن است؛ «بَراءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ إِلَی الَّذِینَ عاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِکِینَ»؛ این، اعلام بیزاری از سوی خدا و پیامبر او، به کسانی از مشرکان است که با آنها عهد بسته‌اید. (توبه/ ۱) یعنی دوری و بیزاری از این هم‌پیمانی که خود مشرکان به آن احترام نمی‌گذارند. «وَ أَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ إِلَی النَّاسِ یوْمَ الحْجِّ الْأَکْبرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِیءٌ مِّنَ الْمُشْرِکِینَ وَ رَسُولُهُ»؛ و این اعلامی است از ناحیه خدا و پیامبرش به (عموم) مردم در روز حج اکبر (روز عید قربان) که خداوند و پیامبرش از مشرکان بیزارند. (توبه/ ۳) بر اساس این دو اصل، جریان ناب الهی از دیگر جریان‌ها متمایز شده است و هویت می‌یابد و از محو شدن در تاریخ رها می‌شود و از حیات و داشته‌های خود حراست می‌کند. معرفت به اولیای حق و به ائمه کفر و یافتن روش‌ها و راهبردهای دو جریان از لوازم اصلی تولی و تبری است و گرایش قلبی به ولی الهی و انزجار از اولیای طاغوت ارکان اصلی آن به شمار می‌آیند و بالاخره اطاعت و تسلیم محض نسبت به ولی و جهاد و استقامت در برابر اولیای شیطان، مؤلفه‌های اساسی تولی و تبری هستند.

شاخص

نگاهی به کم و کیف تحقق شعار «رونق تولید»

پیش درآمد

به‌مثابه سیاست‌گذاری

حجت‌الاسلام مجتبی نامخواه
پژوهشگر

درک رایجی که از نام‌گذاری‌های سال در میان مسئولان امر وجود دارد، درک درستی نیست. کارهایی که بر اساس این درک ناقص یا نادرست انجام می‌شود نیز اغلب شعاری و بدون نوآوری است و در چرخه‌ای ملال‌آور تکرار می‌شود. یکی از مهم‌ترین مدخل‌ها برای فهم بهتر نام‌گذاری سال‌ها، بازشناسی آن به‌مثابه بخشی از فرایند سیاست‌گذاری کلان در جمهوری اسلامی است. سیاست‌گذاری عمومی عبارت است از «هر آنچه حکومت انتخاب می‌کند انجام دهد یا انجام ندهد.» مطابق متن قانون اساسی مهم‌ترین وظایف و اختیارات رهبری سیاست‌گذاری است. از یک نظر، این سیاست‌گذاری‌های کلان را می‌توان در دو دسته قرار داد: سیاست‌های رسمی و در چارچوب دولت- ملت و غیررسمی که در چارچوب امت- امامت انجام می‌پذیرد. سیاست‌های رسمی، خود شامل دو سطح است: سیاست‌های ابلاغی و سیاست‌های اعلامی. سیاست‌های ابلاغی آن دسته از سیاست‌هایی است که رهبر معظم انقلاب طی مکتوبات رسمی و با استناد به اختیارات مصرح قانون اساسی، سیاست‌های نظام به‌طور کلی یا در یک موضوع یا حوزه را مطرح می‌کنند. بر این اساس، می‌توان سه گونه سیاست ابلاغی را از هم تمییز داد: «سیاست‌های کلی» که ناظر به یک مشکل یا یک سازمان نیست و روندهای آتی نظام جمهوری اسلامی را مشخص می‌کند، «سیاست‌های کلانِ موضوعی» که ناظر به مشکلی خاص است و پیگیری و رفع آن را دنبال می‌کند (مانند فرمان هشت‌ماده‌ای مبارزه با مفاسد اقتصادی) و دست آخر «سیاست‌های کلان سازمانی» که معمولاً در احکام انتساب، تنفیذ یا آغاز به کار سازمان‌ها و نهادهای عمومی مطرح می‌شود. سیاست‌های اعلامی نیز شامل توصیه‌هایی می‌شود که رهبر معظم انقلاب در زمینه جهت‌گیری‌ها درباره مسائل، سازمان‌ها و کلیت کارکرد نظام مطرح می‌کنند. این توصیه‌ها علاوه بر تفسیر و تذکر سیاست‌های ابلاغی، در بسیاری موارد، تفسیرهایی از جهت‌گیری‌های کلان انقلاب اسلامی و قانون اساسی است. تجربه انقلاب اسلامی سطح متمایزی از سیاست‌گذاری را تجربه می‌کند که فراتر از چارچوب دولت- ملت و در بستر امت- امامت سامان می‌یابد. در این سطح از سیاست‌گذاری، کنشگران اصلی نه نهادهای رسمی نظام، بلکه مردم هستند. رهبر معظم انقلاب علاوه بر سیاست‌های رسمی مرتبط با نظام جمهوری اسلامی، کلیت انقلاب اسلامی را نیز رهبری می‌کنند و در این سطح، با نوعی از سیاست‌گذاری یا طراحی پاسخ برای چالش‌های عمومی مواجه هستیم که بی‌واسطه با بخش‌های غیررسمی انقلاب (مردم یا امت) مطرح می‌شود.

آسیب‌شناسی تحقق شعار سال در گفت‌وگو با دکتر محمد خوش‌چهره

رونق پایدار در گرو تغییر رویکردهاست

زینب حسینی
خبرنگار

رهبر معظم انقلاب در طول سالیان گذشته و در ابتدای هر سال، شعاری را برای آن سال در نظر می‌گیرند و هم‌زمان با حلول سال جدید آن را به همگان اعلام می‌کنند. مشخص است که تعیین این شعارها کارشناسی شده و با نهایت دقت تا دولت، مجلس و همه آحاد ملت با توجه به آن موجب رونق کشور در زمینه‌های مختلف شوند. شایان توجه است، طی سالیان پیش این شعار، اقتصادی بوده است تا با پیروی از آن، کشور از تلاطم‌های اقتصادی نجات پیدا کند. شعار سال ۱۳۹۸ «رونق تولید» بود که درباره میزان تحقق آن با «محمد خوش‌چهره» اقتصاددان و استاد دانشگاه گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید:

رهبر معظم انقلاب شعار امسال را «رونق تولید» نام‌گذاری کرده بودند، به نظر شما اکنون که به پایان این سال رسیدیم، چه کارهایی از طرف دولت یا نهادهای دیگر در این زمینه انجام شده است؟

زمانی می‌توان شاخصی برای ارزیابی داشت که هدف، معیار و ملاک مشخصی وجود داشته باشد تا بدانیم بر اساس آن ملاک و شاخص چقدر کار انجام شده است و برای نمونه مجلس یا نهادهای دیگر چقدر پیش رفته‌اند؛ بنابراین معیاری برای ارزیابی تک‌تک نهادها مثل دولت و مجلس نداریم که بخواهیم سیاست‌های پولی و اقتصادی را به خصوص در بخش صنعت، کشاورزی و امثالهم ارزیابی کنیم؛ اما یکی از شاخصه‌های کلی که معمولاً در اقتصاد به آن خیلی کلان نگاه می‌کنند، رشد اقتصادی است؛ رشد اقتصادی یعنی درصد تغییرات تولید ناخالص ملی، یا به عبارتی درصد تغییرات تولید ملی و رشد اقتصادی یعنی تغییرات مثبت. اگر رشد اقتصادی را به مفهوم یک شاخص در نظر بگیریم و بگوییم چند درصد تولیدات بخش‌های صنعت، معدن، کشاورزی، خدمات و غیره تغییر کرده است، شاید به مواردی برسیم. نرخ رشد اقتصادی پیچیدگی‌های خود را دارد و به طور کلی تجلی فرمایش‌های رهبر معظم انقلاب درباره رونق تولید را باید در میزان سطح تولید و گستردگی آن دنبال کنیم. اگر این‌طور پیش برویم، بر اساس شاخصه‌هایی که دولت یا نهادهای جهانی مثل بانک جهانی یا IMF (صندوق بین‌المللی پول) می‌دهند، متأسفانه نرخ رشد اقتصادی منفی عنوان شده‌اند؛ یعنی با توجه به هدف‌گذاری‌هایی که مثلاً در برنامه‌های پنج‌ساله یا چشم‌انداز بیست‌ساله داشته‌ایم، از سطحی که بوده‌ایم نتوانسته‌ایم بالاتر برویم، بلکه چند پله نیز پایین‌تر رفته‌ایم.

به نظر شما آیا در سالی که رونق تولید نام‌گذاری شد، تولید سرعت گرفت؟

پاسخ به این پرسش قطعاً از سوی هر تحلیلگر صاحبنظری منفی است؛ چراکه خود دولت این‌طور بیان کرده است. اما رونق تولید مفهومی پیچیده‌تر نیز دارد که می‌توان به آن اشاره کرد و استنباط اهل فن این است که معنای رونق تولید در حوزه‌های اقتصادی چنین است که موانع را از سر راه تولید برداشته‌ایم تا شرایط برای رونق تولید ایجاد شود و این اقدام رو به جلویی است.

موانع سر راه تولید چه مواردی هستند که می‌توانند مانع تولیدات در بخش‌های مختلف کشور شوند؟

اگر بخواهیم موانع سر راه تولید ملی را بررسی کنیم، باید به چند نکته دقت کنیم؛ چندین سال است که میزان استفاده از ظرفیت ملی زیر ۵۰ درصد است، درواقع آمارهای رسمی نشان می‌دهد که تولید ملی ظرفیتی دارد که مجموع تولیدات کارخانه‌ها، کشاورزی، معدن، صنعت، خدمات مولد و غیره است.

برای نمونه در بخش صنعت ظرفیت تولید کارخانه‌های سیمان بالای ۷۵ میلیون تن است یا ظرفیت تولید خودرو بالای یک میلیون و ۳۰۰ هزار تیراژ عنوان شده است که اگر در حال حاضر ملاحظه کنیم، می‌بینیم که ظرفیت تولید سیمان بین ۳۰ الی ۴۰ درصد، خودرو ۳۰ درصد و تولید پوشاک زیر ۲۵ درصد است؛ یعنی بخش زیادی از تولیدات را کالاهای وارداتی و قاچاق کالا پر می‌کنند. محصولات دیگری، مثل برنج ۵۰ درصد، روغن نباتی ۹۰ درصد و چای ۹۵ درصد وارداتی هستند. همچنین اگر به محصولات دیگری، مثل تخم‌مرغ، مرغ، گوشت و غیره نگاه کنیم، متوجه می‌شویم ظرفیت‌های تولید ملی وجود دارد که بخشی از آنها خالی مانده که بخشی به دلیل غفلت و جهالت یا سیاست‌های نامناسب و بخشی شیطنت‌های دنیای سلطه است.

چرا به ظرفیت‌های داخلی تا این حد کم توجه می‌شود که منجر به ورود کالاهای وارداتی یا قاچاق کالا می‌شود؟

به نظر بنده اساس آن، غفلت داخلی است که شیطنت‌های نظام سلطه مثل تحریم‌ها نیز به آن اضافه شده است. این ظرفیت‌های داخلی در مجموع می‌توانند به رفع موانع و رونق گرفتن تولید برای پر شدن ظرفیت‌های خالی بینجامند و این پدیده‌ای است که خود دولت هم در کارنامه و هم در اظهار نظرهای جدیدش به آن اشاره کرده است؛ اما بیشتر، آن را به شیطنت‌های آمریکا و دنیای سلطه معطوف کرده‌اند و جدیداً نیز آن را زیاد به کار می‌برند.

به نظر شما برای رسیدن به رونق تولید و رشد اقتصادی چه اقداماتی باید انجام شود؟

بنده از کسانی هستم که بسیار خوش‌بین هستم و معتقدم اقتصاد ما علی رغم بسیاری از ایراداتی که به آن وارد شده و بیمارگونه در حال حرکت است، اگر تغییر رویکرد داشته باشد و شفاف‌تر به قابلیت‌ها نگاه شود، شرایط برای رشد مثبت اقتصادی و حرکت از طریق رفع موانع و تولید ملی به سمت رونق پایدار که از همه مهم‌تر است، مهیا می‌شود. بازار بزرگ ایران که جمعیتی نزدیک به ۸۵ میلیون نفر و تقاضاهای اجابت‌نشده بسیاری دارد، در خیلی از بخش‌ها با رکود همراه است که این اصلاً ربطی به سرمایه‌گذار خارجی ندارد؛ برای نمونه درباره مسکن که زمین وارداتی نیست که به خارجی‌ها دل خوش کرده باشیم، یا مثلاً ظرفیت‌های کارخانه‌های سیمان خالی بسیار داریم یا ظرفیت تولید آهن، آجر و فولاد بسیار بالایی داریم که همه مشکلات در این زمینه‌ها به دلیل سیاست‌های غلطی است که در زمین و مسکن بوده است و موجب سوداگری در زمین شده و کنترل و مقابله مثبت با آن انجام نشده است.

باید به تولید داخلی مثل صنعت مرغ و دامداری توجه و از آن حمایت شود. در حال حاضر بازار این محصولات را با واردات و پول نفت تنظیم می‌کنیم که موجب رفاه کوتاه‌مدت و مقطعی برای مردم می‌شود و برخی مردم هم تشخیص نمی‌دهند که این رفاه، با تعطیلی واحدهای تولیدی و از طریق واردات صورت می‌گیرد. اگر بتوانیم تولید را تسریع کنیم و موانع را کنار بگذاریم، می‌توانیم یک نرخ رشد، حتی مثبت ۳ تا ۴ درصد داشته باشیم.

ما می‌توانیم نرخ رشد مثبت داشته باشیم، اما خوش‌بینی به جذب سرمایه‌های خارجی و نگاه کردن به دست دیگران متأسفانه فرصت‌ها را از ما گرفت. شعار امسال رهبر معظم انقلاب مثل ۱۵ سال گذشته متوجه اقتصاد بود؛ اما متأسفانه دولت‌های مختلف کارکردهای متفاوت داشتند که برای بسیاری جای سؤال است چرا این نام‌گذاری‌ها محقق نمی‌شود؟

جواب بنده این است که رهبر معظم انقلاب در حقیقت استراتژیست نظام جمهوری اسلامی ایران هستند، یعنی جهت‌گیری‌ها و اولویت‌ها را تعیین می‌کنند؛ ایشان به‌عنوان یک استراتژیست وظیفه خود را انجام می‌دهند و کوتاهی متأسفانه عمدتاً به مرحله عملیات و اجرا بر می‌گردد.

بررسی آنچه برای تحقق شعار سال ۱۳۹۸ صورت گرفت در گفت‌وگو با دو عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

کار جهادی موتور محرک تولید ملی

واردات و قاچاق کالا از جمله مواردی هستند که موجب کاهش رونق تولید می‌شوند و رمقی برای تولیدکننده داخلی باقی نمی‌ماند که بتواند با کالاهایی که از طرق مختلف و آن هم بدون دادن مالیات و عوارض به بازار وارد شده‌اند، رقابت کند. همین امر موجب کنار رفتن تولیدکننده داخلی از عرصه رقابت در بازار می‌شود. در همین زمینه با حجت‌الاسلام «سیدناصر موسوی لارگانی» عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌آید:

ابتدای هر سال رهبر معظم انقلاب شعاری را اعلام می‌کنند؛ به نظر شما بودجه سال ۱۳۹۹ چقدر منطبق با شعار سالی که چند روز به انتهای آن باقی مانده، تدوین شده است؟

در حال حاضر کشورمان تحت فشار و تحریم است و اگر می‌خواهیم روی پای خود بایستیم و سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب را درباره اقتصاد مقاومتی اجرا کنیم، وظیفه داریم فعالیت‌های خود را دوچندان کنیم. همچنین مدیریت جهادی که رهبر معظم انقلاب در یکی دیگر از سال‌ها به آن اشاره کردند، می‌تواند راه‌گشای کشور باشد. در ابتدای انقلاب اسلامی، کسی حکومت‌داری نکرده بود و اکثر کسانی که مدیریت کشور را به دست گرفته بودند، حتی یک روز هم فعالیت اجرایی نداشتند؛ اما مدیریت جهادی و فعالیت شبانه‌روزی داشتند؛ چراکه دلسوز نظام و انقلاب بودند. الان متأسفانه این روحیه از جامعه ما رخت بر بسته است. اگر حتی به ۳۰ درصد شعارهای اقتصادی که رهبر معظم انقلاب داده بودند، عمل شده بود، الان تحریم، فشار، جنگ روانی و موارد دیگر نمی‌توانست به کشورمان آسیبی بزند و مشکلی ایجاد کند. در همین سالی که رونق تولید نام گرفته بود، بسیاری از تولیدکنندگان با ظرفیت تولیدی خود را کاهش دادند یا تولید خود را متوقف کردند که دلیل اصلی آن واردات بی‌رویه‌ای است که سود آن به جیب عده‌ای خاص می‌رود.

برای رونق تولید در کشورمان، مجلس چه کارهایی باید انجام می‌داد یا چه کارهایی طی یک سال گذشته انجام داده است و برای سال‌های آتی باید چه اقدامات انجام شود؟

در زمینه بحث رونق تولید مجلس یکی دو تا طرح داده است؛ کمیسیون اصل ۴۴ طرحی آورده و مجلس هم مصوب کرده است، اما وقتی مجلس بعد از مصوبه پیگیر اجرای آن نمی‌شود، آن قانون بی‌اثر می‌شود. زمانی که دولت آقای روحانی روی کار آمد، فکر می‌کردم دیگر قانونی در کشور نادیده گرفته نمی‌شود، اما خیلی از قوانین را دولت یازدهم و دوازدهم رسماً و علناً زیر پا گذاشت و به آن اعتنا نکرد. قوانینی در راستای رونق تولید، هم در این مجلس و هم در مجلس قبل تصویب شد؛ برای نمونه قانون رفع موانع تولید در مجلس قبل تصویب شد که یکی از مواد آن، این بود که بانک‌ها موظف هستند ظرف سه سال بنگاه‌های اقتصادی خود را به فروش برسانند. درواقع، وظیفه بانک، بانک‌داری است و بنگاه‌داری نیست؛ اما از این مصوبه پنج سال می‌گذرد، ولی هنوز عملی نشده و مجلس هم هیچ اعتراضی نکرده است؛ وظیفه هیئت‌رئیسه، رئیس مجلس و معاونت نظارت مجلس است که پیگیری کنند چرا این قانون اجرا نشده است؟ بنابراین اگر بگویم هیچ قانونی تصویب نشده، دروغ گفته‌ام و در عین حال اگر بگویم قانونی تصویب شده که در کشور رونق ایجاد کرده، متأسفانه این‌طور نبوده است.

قوه قضائیه در این موارد چه کار خاصی می‌تواند انجام دهد یا در مبارزه با فساد چه کارهایی انجام داده است تا بتواند موجب رونق تولید شود؟

حقیقتاً از زمانی که آقای رئیسی مسئولیت قوه قضائیه را بر عهده گرفتند، عملکرد آن نسبت به گذشته خیلی بهتر شده، این روشی که ایشان در پیش گرفته رضایت‌مندی خوبی در جامعه ایجاد کرده است. اگر ما واقعاً در بحث برخورد با مفسدین قاطعانه عمل کرده بودیم، الآن سرنوشت کشور و مسائل اقتصادی این نبود. لذا دولت، مجلس و قوه قضائیه باید قاطعانه با مفاسد اقتصادی و قاچاق کالا مقابله کنند تا شاهد رونق تولید باشیم. بنابراین همه باید با هم منسجم و متحد شوند که شعار سال ۱۳۹۸ و شعاری که رهبر معظم انقلاب برای سال ۱۳۹۹ معرفی می‌کنند، در آینده محقق شود.

نقدینگی در خدمت رونق تولید

واردات بی‌رویه کالاهایی که در داخل کشور امکان تولید و ساخت آنها وجود دارد، از بزرگ‌ترین موانع تولید داخلی هستند که در نتیجه منجر به رکود تولید داخلی می‌شوند. حال که به روزهای پایانی سال «رونق تولید» رسیده‌ایم، برای بررسی این امر مهم اقتصادی کشور با «علی‌اکبر کریمی» عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید:

به نظر شما آیا سازوکارهای ایجاد رونق تولید در بودجه سال ۱۳۹۹ گنجانده شده است؟

به نظر بنده بودجه سال ۱۳۹۹ آنطور که باید با توجه به رونق تولید تبیین نشده است. ما باید عملکرد دولت و همه دستگاه‌ها و نهادهای خارج از دولت را در سال جاری ارزیابی کنیم و ببینیم شعار سال و رویکردی که در سال تعیین شده بود و قاعدتاً باید تمهیداتی برای رونق تولید اتخاذ می‌شد، اتفاق افتاده است یا خیر.

به نظر شما چه عواملی مانع ایجاد رونق میان تولیدکنندگان داخلی شده است؟

نکته اول اینکه جلوگیری از قاچاق کالا مهم‌ترین اولویتی است که باید برای حمایت از تولید داخلی جدی گرفت که متأسفانه همچنان از مبادی رسمی قاچاق کالا را داریم، اگرچه با توجه به افزایش قیمت ارز، قاچاق کالا کاهش پیدا کرده است، اما این هیچ ربطی به تمهیدات کنترلی دستگاه‌های مربوطه ندارد، بلکه به واسطه قیمت ترجیحی ارز است و برای قاچاقچی به صرفه نیست کالا وارد کند. نکته دیگر بحث واردات و جلوگیری از واردات بی‌رویه کالاهایی است که در داخل امکان تولید آنها وجود دارد و اگر جلوی آن گرفته شود، سبب می‌شود هم در منابع ارزی صرفه‌جویی و هم در تولید داخلی رونق ایجاد شود، که در این باره نیز متأسفانه شاهد هستیم همچنان واردات کالاهای بسیاری که امکان تولید داخل دارند، انجام می‌شود. درباره برخی کالاها که امکان تولید آنها را به لحاظ تکنولوژی یا تجهیزات در داخل کشور نداریم، باید به توسعه توانمندی‌های داخلی اتکا کرد و قاعدتاً باید تولیدکنندگان داخلی در مناقصات دولتی برای خرید این نوع تجهیزات یا ساخت آنها شریک شوند و کنسرسیوم‌های مشترک متشکل از تولیدکننده داخلی و خارجی شکل بگیرد که متأسفانه این موضوع کمتر اتفاق می‌افتد. تولیدکننده داخلی با بدترین شرایط و سخت‌ترین محدودیت‌ها می‌خواهد در مناقصه‌ای با تولیدکننده خارجی که دستش از همه نظر باز است، رقابت کند که قطعاً نمی‌تواند چنین رقابتی را انجام دهد؛ ضمن اینکه وزارتخانه‌های صنعتی خیلی راحت برای این نوع کالاها گواهی عدم ساخت صادر می‌کنند که سبب می‌شود تولیدکننده داخلی عملاً از همه طرف تحت فشار قرار بگیرد و به راحتی این بازی را در مناقصاتی که برگزار می‌شود، می‌بازد. در حالی که اگر رویکرد حمایت از تولید داخل باشد، باید زمینه و بستری فراهم کنند که تولیدکننده داخلی در این شرایط حمایت شود.

مجلس شورای اسلامی در سالی که گذشت چه گام‌هایی در زمینه رونق تولید برداشت؟

ما در مجلس قانون قاچاق کالا و ارز را اصلاح کردیم و مجازات قاچاق را تشدید کردیم که البته هنوز در صحن نیامده و در نوبت است؛ البته در کمیسیون اقتصادی اعمال اصلاح قاچاق کالا و ارز صورت گرفته است. همچنین بحث بهبود محیط کسب‌وکار در قالب اصلاح سیاست‌های اصل ۴۴ انجام شد که قانون نسبتاً خوبی تصویب شد و تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ برای حمایت از تولید در بخش کشاورزی و صنعت ظرفیت‌های خوبی را ایجاد کرد. درباره تسهیلات بانکی این تأکید بوده و هست که بتوان از ظرفیت‌های داخلی با استفاده از نقدینگی در بانک‌ها بیشتر استفاده کرد که مجلس هم بر آن تأکید داشته است؛ تمهیداتی از این قبیل و سایر احکامی که در بودجه سال ۱۳۹۸ پیش‌بینی شده بود، اجمالاً گام‌هایی بود که در مجلس برای این منظور برداشته شد.

اما واقعیتی که وجود دارد این است که یکی از بزرگ‌ترین مشکلات تولید در کشور ما کمبود سرمایه و نقدینگی است که از بزرگ‌ترین موانع تولید برای تولیدکنندگان است و با وجود اینکه حجم نقدینگی در کشور ما افزایش یافته است، اما متأسفانه این حجم در خدمت تولید نیست، حالی که باید تمهیداتی فراهم شود که این حجم عظیم نقدینگی به سمت تولید سوق پیدا کند و این امر نیازمند سیاست‌گذاری در حوزه پولی و بانکی است.

پای صحبت‌های یک فعال اقتصادی

بازار بی‌رمق پایان سال چالشی برای تولید

یکی از مهم‌ترین نتایج رونق تولید، رشد و رونق اقتصادی است. رشد اقتصادی کشور در گروی رونق تولید داخلی است و توجه به این امر سبب اشتغال‌زایی و توسعه ظرفیت‌های داخلی می‌شود. همه می‌دانیم محدودیت‌های بین‌المللی مثل تحریم‌های ظالمانه استکبار علیه کشورمان، مشکلات فراوانی را برای تولید داخلی به وجود آورده است که باید به نحوی از این اوضاع عبور کرد. رشد اقتصادی کشور در صورت رونق تولید داخلی محقق می‌شود که نتیجه آن اشتغال‌زایی و رشد پتانسیل‌های داخلی در حوزه‌های مختلف صنعتی است. با توجه به این که فعالیت‌های تولیدی سود کمی دارند، باید از سوی دولت حمایت شوند؛ برای نمونه اعطای وام‌های کم‌بهره و کاهش مالیات پرداختی از سوی کارگاه‌های تولیدی می‌تواند از مشکلات این کارگاه‌ها تا حدی کم کند. همچنین برای رونق تولید داخلی لازم است نظام بانکی کشور سامان داده شود و به جای نگاه تجاری بر تسهیلات اعطایی، رویکرد حمایتی داشته باشد. مهم‌ترین تهدید برای رونق فعالیت‌های اقتصادی بحث قاچاق کالا به داخل کشور است که می‌تواند تولید داخلی را از پا درآورد؛ بنابراین لازم است اقدامات اساسی برای مقابله با قاچاق کالا صورت گیرد. تحول در بخش‌های مختلف، کاهش نرخ بیکاری، بهبود اوضاع معیشتی مردم، بهبود اوضاع اقتصادی، تغییر مثبت در نظام بانکی، کاهش تورم، افزایش ارزش پول، همگی می‌توانند نتیجه رونق تولید باشند.

«سعید حیاتی» رئیس صنف چرم طبیعی، چرم مصنوعی و لوازم کفش درباره رونق تولید در صنف خود در سال جاری در گفت‌وگو با صبح صادق می‌گوید: «در سال‌های قبل موانع تولید بسیاری داشتیم، اما حدود یک سال و نیم است که با رویکردی که از طرف سازمان صمت ایجاد شده است، از ورود ۱۴۰۰ قلم کالا جلوگیری شد و ورود کیف و کفش به داخل کشور ممنوع شد که در نتیجه اوضاع تولیدی‌ها مناسب‌تر شد.»

حیاتی درباره اشکالات این طرح نیز چنین می‌گوید: «در این طرح مقرر شده است از ورود مواد اولیه نیز جلوگیری شود که باید روی این موضوع کارشناسی و تجدید نظر شود؛ چراکه ما قابلیت ساخت بسیاری از مواد اولیه را نداریم و همین امر سبب بروز مشکلاتی می‌شود.»

وی جلوگیری از ورود واردات کیف و کفش را فرصتی مناسب برای تولیدکننده‌های داخلی می‌داند و می‌گوید: «این کار سبب رونق گرفتن تولیدی‌ها شد، علاوه بر این، بالا رفتن قیمت دلار نیز سبب شد تا کالایی وارد نشود و همین نیز فرصت دیگری به تولیدکننده داخلی داد، به ویژه تولیدکننده‌های کوچک ما توانستند رشد کنند، اما متأسفانه این آخر سال با بیماری کرونا مواجه شدیم که باعث برهم خوردن بازار شد.»

حیاتی در ادامه می‌گوید: «تولیدکننده‌های ما کارهای خود را آماده کردند و منتظر فروش آنها در آخر سال بودند و بسیاری از کارها مثل مونتاژکاری به صورت کار در منزل انجام می‌شود که به دلیل بیماری کرونا با بی‌رونقی بازار و عدم فروش مواجه شده‌اند و تولیدکننده حتی نمی‌تواند حقوق کارگر خود را بدهد و احتمال برگشت خوردن چک‌های‌شان نیز وجود دارد و این مشکلی است که برای همه صنوف به وجود آمده است.»

او می‌گوید: «از اتاق اصناف درخواست تمهیدات ویژه و ارائه راه حلی برای صنوف و تولیدکننده‌ها کرده‌ایم که حداقل امسال را پشت سر بگذاریم. اوضاع خوبی داشتیم و کیفیت کفش‌های ما خیلی خوب شده است و اگر کمی رعایت حال تولیدکننده‌ها را داشته باشند ان‌شاءالله سال بعد وضعیت بهتر می‌شود.»

حیاتی درباره راه‌کارهای رونق گرفتن بیشتر تولیدی‌ها می‌گوید: «باید هزینه‌های سربار تولید مثل برق، مالیات و ارزش‌افزوده را کاهش دهیم. همچنین تمهیدات بانکی و وام با سود بانکی کم بدهند که تولیدکننده‌ها بتوانند چرخه تولید را بچرخانند. وقتی هزینه‌های سربار کم شود، در بحث صادرات و رقابت هم قوی می‌شوند؛ به خصوص امسال برای تولیدکننده‌ها، هزینه های برق و مالیات را تجدید نظر کنند.

حیاتی با توجه به اوضاع پیش‌آمده و جلوگیری از ورشکستگی تولیدکننده‌ها این‌چنین می‌گوید: «پیشنهاد ما و روسای اتاق اصناف این است که سازمان مالیاتی سعی کند ضریب خود را افزایش ندهد یا عقب بیندازد، حتی مالیات را کم کنند؛ چون ممکن است تولیدی‌ها ورشکست شوند و تقاضا دیرهم که صددرصد درباره مالیات و هزینه‌های شهرداری تجدید نظر شود.»

رئیس صنف چرم طبیعی، چرم مصنوعی و لوازم کفش در پایان می‌گوید: «سازمان صمت برای ورود مواد اولیه به داخل کشور یک خط سبزی بگذارد و تعرفه‌ها را افزایش ندهد؛ چراکه سبب افزایش قیمت‌ها می‌شود که به دلیل کاهش قدرت خرید مردم، تولیدکننده‌ها نمی‌توانند رقابت کنند.»

ره‌آورد مغول
سوغات متفقین

مروری بر شیوع بیماری واگیردار وبا از دوران باستان تا جنگ جهانی اول

حسین معینی
کارشناس تاریخ

این روزها شیوع بیماری واگیردار کروناویروس ۲۰۱۹، به معضلی جهانی بدل شده است. سرعت و قدرت شیوع بالای آن در کنار نبودن واکسنی برای پیشگیری و دارویی برای درمان موجب شده است افکار عمومی جهانی به شدت نگران آسیب‌های آن به سلامت افراد جامعه باشد؛ اما نکته قابل توجه آن است که گذشته جهان و به طور خاص ایران زمین، مملو از خاطرات تلخ در باب شیوع بیماری‌های واگیرداری است که هزاران ایرانی را به کام مرگ کشیده است.

پیشینه بیماری‌های واگیردار، مانند وبا، طاعون، سل و غیره به عنوان یکی از عوامل مهم مرگ‌ومیر به هزاره‌های پیش از اسلام باز می‌گردد، به گونه‌ای که یافته‌های آسیب‌شناسی تاریخی حاکی از شواهد این قبیل بیماری‌ها در اسکلت‌های دوران نوسنگی هستند، حتی ستون مهره‌های کالبدهای مومیایی‌شده مصریان اثر سل را نشان داده‌اند. یکی از الواح باستانی بین‌النهرین حاوی شرحی از بیماری مسری است. در دوران‌های گوناگون تاریخ ایران و سایر کشورهای جهان، بارها همه‌گیری‌های وحشتناکی بروز کرده و هزاران انسان را به کام مرگ فرستاده است. گاهی گستردگی و تأثیر بیماری‌های واگیردار در ایران به حدی بوده که موجب دگرگونی‌های سیاسی شده است. به نحوی که بروز طاعون اسبی در لشکریان مغول به سال ۷۶۵ ه.ق سبب پیروزی سربداران سمرقندی شد. در سال ۷۸۳ ه.ق «سلطان ابوسعید تیموری» به سبب تلفات اسبان در اثر بیماری، از «اوزون حسن آق قویونلو» شکست خورد و کشته شد.

شاید شایع‌ترین بیماری واگیردار در هزار سال اخیر تاریخ ایران که بی‌شمار از ملت ایران تلفات گرفت، وبا باشد. میکروب وبا اغلب در جاهای گرم گسترش می‌یابد و در زمان‌هایی مانند وقوع جنگ و بلایای طبیعی که امکان رعایت بهداشت فردی و اجتماعی وجود نداشت، بروز می‌کرد. این بیماری اغلب دامن‌گیر مردم فقیری بود که تغذیه کافی نداشتند. در منابع دوره اسلامی به صورت جداگانه و گاه همراه با طاعون اشاراتی به این بیماری شده است. بر اساس گزارش «حمزه اصفهانی» در سال ۳۲۴ ه.ق به هنگام خلافت «متوکل» بیماری سختی در شهرهای بغداد، بصره، کوفه، آبادان، اهواز، همدان و غیره انسان‌ها، حیوانات و گیاهان زیادی را نابود کرد، همچنین در سال ۲۵۸ ه.ق مردمان زیادی به سبب وبا در عراق و برخی شهرهای ایران چون اهواز جان باختند.

از آنجا که دوران حکومت تیموریان با آشفتگی، جنگ و منازعات داخلی و خارجی همراه بود، شرایط سیاسی و اجتماعی آن بر بهداشت جامعه تأثیر گذاشت، به گونه‌ای که محاصره‌های طولانی‌مدت، قحطی و رواج بیماری‌های واگیردار را به دنبال داشت. «حسن‌بیگ روملو» مورخ ایرانی در شرح فتح بغداد می‌نویسد: «آب دجله از خون کشتگان کسوت شاخ مرجان و لعل بدخشان در بر کرد و هوای بغداد از عفونت اجساد مردگان مزاج سموم گرفت.» بنابراین، اجساد کشته‌های جنگی و آلوده شدن آب‌ها به آنان و همین‌طور تجزیه آن جسدها در فضای باز یکی از عوامل شیوع بیماری‌های واگیردار بوده است.

منابع دوره قاجار به وفور به شیوع بیماری وبا در ایران اشاره دارند. «میرزاموسی ساوجی» در رساله‌اش عامل اصلی وبا را تعفن هوا می‌داند که این امر منجر به عفونت و وارد شدن آن به مزاج افراد می‌شد. «کنت آرتور دو گوبینو» خاورشناس فرانسوی فقدان بنگاه‌های خیریه، مریض‌خانه و عبور آب آشامیدنی از مجرای سرباز و بدون حفاظ را علل بروز وبا دانسته است.

در منابع تاریخی، نخستین بروز و شیوع بیماری وبا در دوره قاجاریه به سال ۱۲۱۱ ه.ق در محدوده آذربایجان ثبت شده است و در سال ۱۲۲۱ ه.ق مرض وبا برای بار دوم در آذربایجان و ایروان شیوع می‌یابد. بیماری وبا در این سال‌ها علاوه بر آذربایجان، به بوشهر، شیراز، اصفهان، یزد، کاشان و غیره سرایت داشته است. در جنگ‌های ایران و روس، در کنار مشکلات مالی و تلفات ارضی و انسانی برای ایران، بیماری‌های عفونی و واگیردار هم در شمال غرب کشور جان بسیاری را گرفتند و در آن زمان به سبب نبودن امکانات برای دفن کشته‌های جنگی اجساد در فضای باز متعفن شدند و فضا را آلوده کردند.

منابع مختلف از شیوع وبای کوچک و بزرگ در سال‌های ۱۲۳۶ تا ۱۲۵۰ و ۱۲۵۲ ه.ق در تهران و سایر شهرها خبر می‌دهند که حکومت‌ها کار خاصی برای پیشگیری و درمان آن انجام نمی‌دهند، به گونه‌ای که در سال‌های ۱۲۶۰ تا ۱۲۶۳ ه.ق شاه و درباریان قاجار برای مصون ماندن از بلای وبا به لواسان رفتند. بروز نارضایتی‌های مردم از دولت و بحران‌های اجتماعی ناشی از وبا بود که فرصت و زمینه را برای رهبران جریان‌ها فراهم می‌کرد؛ «علی‌محمد باب» از فقر و فلاکت عامه مردم عصر قاجار بهره‌برداری و در سال ۱۲۶۰ ه.ق شورش کرد. در گزارش‌ها و تحلیل‌ها درباره گروندگان به این شورش، گروه‌های متعددی را می‌توان یافت که به سبب فقر و فلاکت ناشی از بیماری‌های واگیردار به جریان باب پیوسته‌اند. در این دوران بروز بیماری وبا و مشکلات ناشی از آن به حدی بود که «امیرکبیر» در سال ۱۲۶۷ ه.ق دستور اجرای قرنطینه در مرز ایران و عراق را صادر کرد.

در سال ۱۲۶۹ و ۱۲۷۳ ه.ق وبا بار دیگر تمام ایران را فرا می‌گیرد. «کنت دو گوبینو» که در این سال در تهران به سر می‌برد، می‌نویسد: «هر کس دو پا داشت و می‌توانست فرار کند، برای حفظ جان خود از پایتخت گریخت. مردم چنان می‌مردند که گویی برگ از درخت می‌ریزد. من تصور می‌کنم که بیش از یک‌سوم سکنه شهر تهران در اثر وبا مردند.» در سال ۱۲۸۴ ه.ق وبای شدید دیگری در همه شهرهای ایران همه‌گیر می‌شود. در همان سال طبق برآورد «ژوزف دزیره تولوزان» پزشک مخصوص ناصرالدین شاه، حدود ۱۰۰ هزار نفر به سبب ابتلا به وبا درگذشتند.

در سال ۱۲۸۷ ه.ق این بیماری همراه قحطی پدیدار شد. در سال ۱۲۹۴ ه.ق وبای سختی در گیلان شیوع پیدا کرد و ۱۰ هزار تا ۱۲ هزار نفر را تلف کرد. در سال ۱۳۰۷ ه.ق باز از کرمانشاهان آمد. آخرین وبا در ۱۳۰۹ ه.ق از بادکوبه آغاز شد و روسیه را گرفت و به اندک زمانی از شهر حاجی ترخان (آستراخان) به رشت رسید. در تابستان ۱۳۰۹ ه.ق وبا به سمنان و دامغان زد و در اوایل محرم سال ۱۳۱۰ ه.ق در تهران شیوع یافت. «دکتر تولوزان» می‌نویسد: «در مدت سی سال که من در ایران بودم، این سخت‌ترین و گسترده‌ترین وبایی بود که شاهدش بودم و کسی امید یک ساعت زنده ماندن نداشت.»

جنگ جهانی اول (۱۹۱۸ـ ۱۹۱۴م) ناخواسته ایران را فرا گرفت و به سبب بروز مشکلات مالی و قحطی، بیماری‌هایی چون وبا در نقاط مختلف کشور افراد بسیاری را به کام مرگ فرستاد. به طور کلی، رواج وبا در تاریخ اجتماعی ایران ارتباط تنگاتنگی با وقوع جنگ‌ها، فقر و آلودگی‌های محیطی دارد و بروز این بیماری در زمان اشغال ایران به دست متفقین به سال ۱۳۲۰ ه.ش را می‌توان یکی از این موارد تصور کرد.

دهلیز

روتیتر

طاعون سیاه

رسول جعفریان
مورخ و نویسنده

درباره طاعون یا مرگ سیاه، کتاب‌ها و مقالات متعددی نوشته شده است؛ آثاری که خواندنی هستند و می‌توانند دایره تعامل مسلمانان را با طاعون به عنوان یک بیماری نشان دهند. متن زیر خبری از یک دوره طاعون از کتاب «نهر الذهب فی تاریخ حلب» است که سال ۷۴۹ فراگیر شد و دامنه تلفات آن بسیار گسترده بوده است. طاعون، همیشه، ضربات سهمگینی بر جامعه بشری در شرق و غرب زده است؛ اما عبرت گرفتن از گذشته و تلاش برای کاستن از دشواری‌های آن، بسیار سودمند است. دانش بشر درباره بیماری‌های واگیردار تا اواخر قرن نوزدهم بسیار اندک بود و انسان برای حل آن جز قرنطینه و جداسازی، راهی نمی‌شناخت. امروزه می‌دانیم اطلاعات پزشکی قدیمی در این زمینه، صفر بوده است و در قرن اخیر هم با وجود کشف‌های بزرگ علمی، ساختن ابزارهای دقیق، حل بسیاری از مشکلات واگیردار شناخته‌شده و ساختن انواع واکسن‌ها، به قول بیل گیتس، قدرت بشر در برابر بیماری‌های فراگیر ناشناخته عاجز است؛ بیماری‌هایی که ممکن است در زمانی کوتاه، تا نیمی از مردم جهان را گرفتار مرگ کند؛ اما سادگی‌های ما در این زمینه که ناشی از عقب‌ماندگی‌های ذهنی است، همچنان در این روزگار هم دیده می‌شود؛ ویژگی‌هایی که سبب می‌شود مسائل را سبک بگیریم و به آنها هزینه، وقت، دقت، آموزش و پژوهش کافی اختصاص ندهیم. چنانکه گذشت، متن زیر، گزارش یک خبر درباره یک بیماری فراگیر است و از جهات مختلف می‌توان در آن تأمل کرد: «سال ۷۴۹ طاعون بزرگی آمد که مرگ و میر فراوانی به دنبال داشت و بسیار فراگیر بود و در گذر زمان، مثل آن شنیده نشده بود. بسیاری از سرزمین‌ها و خانه‌ها را خالی کرد و مردمان را گرفتار بیماری سکوت نمود. وقتی کسی به این طاعون گرفتار می‌شد، یک ساعت شنی بیشتر دوام نمی‌آورد. همان وقت با خانواده‌اش وداع می‌کرد، آسیابش را تعطیل می‌کرد، قبرش را آماده می‌کرد، به خانه می‌رفت و می‌مرد. گاهی تلفات یک روز شهر حلب تا ۵۰۰ نفر می‌رسید. در دمشق تا هزار نفر می‌رسید. در دیار مصر، در یک روز، تا ۲۰ هزار نفر هم مردند. این خبری است که رسیده است. این طاعون یک سال طول کشید و طی آن یک ثلث مردم عالم از بین رفتند. در این وقت بود که رزق و روزی شاغلان به کفن و دفن زیاد شد.»

حافظه

شیوع بیماری‌ها برای نسل‌کشی

سلاح آبله

محمد گنجی
محقق تاریخ

استعمارگران اروپایی در طول ۵۰۰ سال جنایت و استعمارگری، برای گسترش سرزمین‌های اشغالی‌شان، دست به هر جنایتی می‌زدند که یکی از پیچیده‌ترین آنها انتقال بیماری‌های مختلف واگیردار به میان مستعمره‌نشینان بود. با آمدن اروپایی‌ها به دنیای جدید، آبله، تیفوس، وبا و سرخک نیز به همراه آنها به دنیای جدید آمد. هنگامی که «ارنان کورتز» به مکزیک حمله کرد، ارتش کوچک اسپانیایی او حاوی بیماری‌های عفونی بودند که «آزتک‌ها» و دیگر بومیان در برابر این بیماری‌های عفونی ایمنی نداشتند. در سال ۱۵۲۰ میلادی که اسپانیایی‌ها وارد مکزیک کنونی شدند، نیمی از ساکنان آلوده به ویروس شدند و جان خود را از دست دادند و ۱۱ سال بعد بیماری همه‌گیر دوم از طریق کشتی‌های اسپانیایی وارد مکزیک شد. تا ۱۵۰۵ میلادی، قریب به ۱۸ میلیون سرخ‌پوست از آبله، اریون، سرخک و سایر بیماری‌های صادراتی اروپا جان خود را از دست دادند. تعدادی از این بیماری‌های مهلک نیز از حیوانات اروپایی‌ها به قاره جدید انتقال یافت و سرخ‌پوست‌ها به محض تماس با این حیوانات جدید به بیماری‌های آنها مبتلا شدند. بیماری‌هایی که اروپایی‌ها برای این قاره به ارمغان آوردند شامل طاعون، آبله مرغان، وبا، دیفتری، آنفولانزا، سرخک، مخملک، آبله، تیفوس، سل، و سیاه‌سرفه بود که مرگبارترین آنها آبله بود. در کشور شیلی قومی به نام «مایوچه» زندگی می‌کردند که اسپانیایی‌ها با آلوده کردن آب و دیگر مواد خوراکی و انتشار آبله و بیماری‌های اسهالی موجب قتل عام آنها شدند. «هنری دوبینز» انواع جنگ‌های میکروبی فراگیر ضد سرخ‌پوستان آمریکا در چهار قرن گذشته را تجزیه و تحلیل و بررسی کرده است. او در پی این بررسی‌ها به این نتیجه رسید که سفیدپوستان اروپایی برای نسل‌کشی سرخ‌پوستان، ۹۷ نوع بیماری مرگبار به کار بردند که عبارتند از: ۴۱ نوع آبله، ۴ نوع طاعون، ۱۷ نوع سرخجه، ۱۰ نوع آنفولانزا و ۲۵ نوع سل و دیفتری و کولیرا وبا. هر کدام از بیماری‌های یادشده، اثر ویرانگری بر سرخ‌پوستان داشته است که بخش وسیعی از سرزمین‌های فلوریدا در جنوب شرقی تا اورگون در شمال غربی را در برگرفته است. نکته تکان‌دهنده دیگر این است که برخی اقوام سرخ‌پوست پیش از دیدن چهره سفیدپوستان به علت بیماری‌های یادشده از بین رفتند. «دکتر مولانا» نیز تأکید دارد بنا به برخی اسناد و مدارک تاریخی، انگلیسی‌ها اولین افرادی بودند که در آمریکای شمالی در جنگ با سران بومی و سرخ‌پوست از مواد شیمیایی و حمله‌های آبله‌ای استفاده کردند.

تقویم انقلاب

فتنه بنی‌صدر

سیدمهدی حسینی
مورخ و پژوهشگر

از فردای ۱۴ اسفند شکایت‌ها و گزارش‌ها از طرف شهربانی، شورای عالی دفاع، نخست‌وزیری و سایر نهادها و ارگان‌ها به دستگاه قضایی ارسال شد که در نهایت به ورود و دخالت قوه قضائیه منجر و پرونده تشکیل شد. مرحوم «آیت‌الله موسوی‌اردبیلی» دادستان وقت مسئولیت این پرونده را عهده‌دار شد. روز ۱۷ اسفند، آیت‌الله موسوی‌اردبیلی از تلویزیون گزارش داد: «از یک طرف مسئله قطع حاکمیت چماق‌داری و خاتمه دادن به این وضع، از طرف دیگر رسیدگی به کارهای رئیس‌جمهور از جهات مختلف، از نظر قضائی قابل طرح است ما می‌خواهیم حکومت قانون را در مملکت ثابت کنیم، قانون، رئیس‌جمهور و مجلس و بزرگ و کوچک و ضعیف و قوی نمی‌شناسد.» این گزارش باعث غضب و ناراحتی رئیس‌جمهور وقت و اطرافیان او شد. رئیس‌جمهور اولین اطلاعیه خود را خطاب به مردم منتشر کرد و نوشت: «امیدوارم این رسیدگی با بی‌طرفی کامل و بر اساس عدالت انجام پذیرد.» دادستان هم در روز ۲۰ اسفند در این باره اظهار داشت: «در چهار روز گذشته جمعاً ۵۹۰ نفر به دادگستری مراجعه نمودند، تعیین وقت هم شده که رسیدگی شود.» بنی‌صدر هم در نامه دوم خطاب به دادستان نوشت: «مطالبی که به اینجانب رسیده دلالت بر بی‌طرفی در رسیدگی ندارد.» در بند دو این نامه آمده است: «فرماندهی کل قوای نیروهای مسلح با اینجانب است، موافق متون قانونی موجود، نیروهای مسلح باید از فرماندهی کل قوا تبعیت داشته باشند.» در پاسخ، دادستان روز ۲۱ اسفند ۱۳۵۹ خطاب به رئیس‌جمهور گفت: «مردم از شما منتظرند به عنوان شخصیت دوم مملکت به جای این حرف‌ها بفرمایید حکومت قانون را اجرا کند. اول از من شروع کنید تصفیه را، شما می‌فرمایید و درست است که در این نهادها نفوذ کرده‌اند، می‌خواهم بپرسم آیا در دفتر هماهنگی نفوذ نشده یا شده؟ در دفتر ریاست‌جمهوری احتمال نمی‌دهید نفوذ باشد؟» در روز ۲۲ اسفند، بنی‌صدر طی نامه‌ای نوشت: «اما درباره تصفیه و تسویه اشخاص ناباب، ان‌شاءالله همانطور که وعده کرده‌اید ریشه این فساد بزرگ را که چماق‌داری است، بخشکانید و بعد همین کار تصفیه را از دفتر اینجانب شروع کنید.» اختلافات گسترده و نگران‌کننده شده بود و مردم منتظر راه چاره از طرف امام خمینی(ره) بودند. صبح روز ۲۵ اسفند ۱۳۵۹، آقایان شهید بهشتی، هاشمی‌رفسنجانی، موسوی‌اردبیلی، سیدعلی خامنه‌ای بنی‌صدر، شهید رجایی و مهدی بازرگان به جماران فراخوانده شدند و جلسه ساعت‌ها به طول انجامید؛ اما در نهایت، امام خمینی(ره) بیانیه مهمی در ۱۰ ماده صادر کردند که بسیار راه‌گشا بود. امام(ره) در بند ۶ این بیانیه مرقوم فرمودند: «برای رسیدگی به شکایات نسبت به مسائل جنگ و سایر مسائل مورد اختلاف بین مقامات جمهوری اسلامی، هیئتی مرکب از یک نماینده از طرف رئیس‌جهور، یکی از طرف دیگر و یکی از سوی این جانب تعیین می‌گردد که کوشش در حل شکایات نماید و رأی اکثریت هیئت مذکور معتبر است و در صورت تخلف یکی از مقامات، متخلف را به مردم معرفی کنند و مورد مؤاخذه قرار گیرد.» بر اساس این بند، هیئت سه نفره‌ای تشکیل شد که به عنوان شواری حل اختلافات مسئولان کار خود را شروع کرد.

هبوط سیاست به ورطه جنگ روانی

بازنمایی رویکرد سیاسی- رسانه‌ای غرب در بازتاب بیماری کرونا در ایران

حمزه عالمی
دکتری اندیشه سیاسی

این روزها که انتشار ویروس کرونا در ایران و ابتلای شماری از هم‌وطنان به این ویروس منحوس، مقامات کشور را درگیر خود کرده و بخشی از توان اجرایی و مدیریتی حاکمیت به تلاش برای مهار این بیماری و معالجه بیماران اختصاص یافته است، تعدادی از خانواده‌های ایرانی داغدار شده‌اند و شماری هم دعا بر لب، پشت اتاق‌های قرنطینه، شفای عزیزان‌شان را از خدا طلب می‌کنند. در چنین شرایطی جنود شیطان بزم گرفته‌اند و این زمان را فرصت مناسبی برای حمله هرچه بیشتر به روح و روان ملت ایران می‌دانند. برخی از آنان از بلندگوهای «بی‌بی‌سی فارسی»، «صدای آمریکا»، تلویزیون «ایران اینترنشنال» و... با ادعای دفاع از حقوق مردم ایران، پیام‌های ناامیدکننده، اغراق‌آمیز و گاه دروغی را درباره بیماری کرونا در ایران منتشر می‌کنند و اگر کرونا جسم مردم ایران را نشانه گرفته است، اینان روح و روان ملت را نشانه گرفته‌اند و برخی دیگر از آن قماش، با احتکار اقلام بهداشتی این ویروس نحس را در گرفتار کردن مردم ایران یاری می‌کنند. بنابراین مدافعان سلامت جسمی و امنیت ذهنی تنها با ویروس کرونا مواجه نیستند، بلکه با لشکری از ویروس‌هایی که جسم و روح مردم را هدف قرار داده‌اند نیز دست وپنجه نرم می‌کنند. این رویارویی معانی مهمی را بر ما آشکار می‌کند که از منظر تفکر سیاسی جای توجه دارد:

عزیمت سیاست از فضیلت به سلطه‌گری

مدت زمان زیادی است که سیاست از فضیلت جدا شده و به سطح منازعه و قدرت‌طلبی تنزل یافته است و در این جدایی، سرمایه‌داری سلطه‌گر بیش از هر چیزی نقش ایفا کرده و می‌کند. سیاست در معنای کلاسیک اندیشه غرب، هدفش رساندن جامعه به خیر و سعادت بود و اسلام نیز با پذیرش همین هدف، سعادت اخروی و ضرورت حضور رهبری و هدایت دینی را بر آن اضافه کرد؛ اما در معنای جدید، سیاست با قدرت‌طلبی سپس سیطره‌جویی مساوی شده است. ظهور این معنا به زمانی برمی‌گردد که دستیابی به سرزمین‌ها و منابع جدید، هدف سیاست‌مداران اروپایی قرار گرفت و حتی متفکری همچون «جان لاک»، از طریق تجارت ابریشم، خرید و فروش برده و دادن وام و دریافت اجاره به ثروت رسیده بود و در مقام مشاور کارولینای شمالی و جنوبی آمریکا، نوعی دولت برده‌داران در دست زمین‌داران ثروتمند را پیشنهاد می‌کرد. «جان استوارت میل» نیز از جمله اندیشمندان سیاسی و اقتصاددانان انگلیسی، سهامدار و کارمند باسابقه کمپانی هند شرقی بود و حتی زمانی ریاست آن را بر عهده داشت.

از این زمان سیاست به سطح مالکیت صرف و استثمار ملل ضعیف تنزل یافت؛ البته پیش‌تر «ماکیاولی» نیز سیاست را به‌معنای کسب قدرت به هر طریقی تعریف کرده بود. به این ترتیب قدرت‌طلبی، سودجویی و استثمار به مضامین اصلی سیاست در دنیای غرب تبدیل شدند، خیر و سعادت به نسبت زیادی فراموش شد و سلطه‌گری هدف اصلی سیاست‌مداران قرار گرفت. این وضعیت با ظهور آمریکا به عنوان یک قدرت منطقه‌ای سپس جهانی عینیت یافت و بر همین مبنا «سی رایت میلز» جامعه‌شناس آمریکایی، مثلث بوروکرات‌های اداری، صاحبان بنگاه‌های اقتصادی و فرماندهان ارتش را حاکمان واقعی آمریکا می‌داند.

تنزل سیاست به سطح جنگ روانی

در چنین وضعیتی رسانه نیز به رکنی از ارکان قدرت در کشورهای غربی تبدیل شد و هرچند این ادعا وجود داشت که مطبوعات رکن چهارم دموکراسی هستند و پاره‌ای از فعالیت‌های آنان در جهت احقاق حقوق انسانی نیز تعریف می‌شد، اما از آنجا که بسیاری از مطبوعات و رسانه‌های غربی در انحصار بلوک‌های قدرت و ثروت هستند، بخش قابل توجهی از اقدامات آنان به زمینه‌سازی برای منازعه در سطح جهانی اختصاص یافت تا چرخ‌های صنعت تسلیحاتی به کار افتد و خزانه صاحبان سرمایه پُر شود. در ادامه، بروکراسی اداری وابسته به این بلوک‌های قدرت و ثروت نیز بخشی از منافع حاصل از فروش تسلیحات را به رفاه شهروندان غربی و بخش بزرگ‌تری را به افزایش سرمایه‌های بلوک‌های متبوع خود اختصاص داد.

این چرخه و فرایند، بخش مهمی از سیاست‌گذاری در کشورهایی همچون فرانسه، آلمان، انگلیس و آمریکا را شکل می‌دهد؛ بنابراین بدیهی است که رسانه‌های فارسی‌زبان وابسته به آنها همواره به ارائه تصاویر سیاه از خصم خود که همانا اسلام، مسلمین و به ویژه نظام جمهوری اسلامی ایران است، مبادرت می‌کنند.

به این ترتیب، با تلاش این رسانه‌ها سیاست به سطح جنگ روانی هبوط کرده است. اگر فلاسفه کلاسیک غرب در رویارویی با سوفسطاییان که خطابه و زبان را مبنای سیاست تعریف می‌کردند، سعی داشتند سیاست را بر مبنای تعقل و تفکر استوار کنند، اکنون امپراطوری رسانهای غرب به نفع سوفسطاییان وارد عمل شده و فراتر از اتکای سیاست بر خطابه، تخیل و تصویرسازی را خاستگاه آن قرار داده است. تخیل ظرفیت تقابل با تعقل را دارد و آنگاه که با منفعت و کسب لذت همراه شود، این ظرفیت بیشتر شکوفا می‌شود. این اتفاقی است که رسانه‌های متعهد به اهداف سرمایه‌داری لیبرال آن را رقم زده‌اند.

مروری بر پیام‌ها و تصاویری که رسانه‌های مذکور طی این روزها از وضعیت کرونا در ایران منتشر می‌کنند، این موضوع را تأیید می‌کند. بزرگ‌نمایی کمیت و کیفیت بیماری کرونا در ایران، متهم کردن مسئولان کشور به پنهان‌کاری، ابراز تردید در ناتوانی ایران در مهار این بیماری، معرفی ایران به‌عنوان کانون انتشار کرونا در منطقه و سکوت درباره آمار کرونا در دیگر کشورهای منطقه و... محورهای اصلی گزارش‌های این رسانه‌ها از وضعیت کرونا در ایران را تشکیل می‌دهند. در مقابل، اخبار امیدوارکننده‌ای همچون سهم بالای ایران در درمان بیماران کرونایی، تلاش‌های شبانه‌روزی کادر درمانی کشور، فداکاری پزشکان و پرستاران، تلاش نیروهای نظامی در زمینه ضدعفونی کردن شهرها، تلاش‌های قرارگاه شفای سپاه در تولید داروی کرونا و نیز اقدامات وزارت دفاع در تولید کیت‌های تشخیص این بیماری و مهم‌تر از همه دغدغه‌مندی، وحدت و انسجام مسئولان کشوری و لشکری جهت مهار این بیماری و... هیچ‌گاه از سوی این رسانه‌ها دیده نمی‌شود و اگر هم به آنها توجه کنند، هدف‌شان زیر سؤال بردن و خنثی کردن آنهاست.

پاسداشت سیاست فضیلتمندانه

در حالی که سرنوشت سیاست در دنیای غرب به نسبت زیادی به ورطه قدرت، ثروت و منازعه هبوط کرده است، جمهوری اسلامی که بر مبنای مکتب امام خمینی(ره) سیاست را راهبری بشر به سوی سعادت دنیوی و اخروی می‌داند، تلاش می‌کند الگویی از سیاست فضیلتمند و معنوی را در جهان کنونی زنده نگه دارد. این تلاش‌ها البته به هیچ‌وجه به معنای توجیه پاره‌ای از مفاسد و کاستی‌ها نیست و همچنان که در برخی کشورها، همچون آلمان، آمریکا و عربستان، تعدادی از افراد فرصت‌طلب با سوءاستفاده از نیاز مردم به اقلام بهداشتی، دست به احتکار و گران‌فروشی این اقلام زده‌اند، در جامعه ایران نیز چنین افرادی کم نیستند؛ اما در مقام تئوری و به نسبتی هم در مقام عمل، فضیلتمندی در سیاست اسلامی-ایرانی همچنان هدف غایی شمرده می‌شود و به ویژه اینکه رهبری دینی جامعه ایران تمام تلاش خود را در جهت حفظ این هدف به کار گرفته است. یکی از حوزه‌هایی که گویای عملیاتی کردن این هدف است، حوزه بهداشت و درمان برای بعد از انقلاب است و اقدامات کادر درمانی کشور در این روزها برای مهار کرونا نیز بخشی از این موضوع را به نمایش می‌گذارد. در این زمینه اخبار و گزارش‌های مستندی وجود دارد؛ برای نمونه طبق گفته «شاهین آخوندزاده» قائم مقام معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت در سال ۱۳۹۶، ایران رتبه اول منطقه در زمینه بهداشت و درمان را داشت. این آمار برای کشوری که با مشکلات اقتصادی و تحریم‌های شدید درگیر است که حتی در حوزه دارویی نیز وجود دارد و در دوران قبل از انقلاب کم‌ترین سطح بهداشت و درمان را داشته است، فقط بیانگر پیشرفت پزشکی نیست، بلکه بیانگر ارزشی است که حاکمیت برای شهروندانش قائل است. در شرایط کنونی نیز مسئولان بهداشت و درمان کشور، ضمن اینکه با دغدغه‌مندی طیفی از اقدامات را برای مهار کرونا و درمان بیماران به کار گرفته‌اند، طرحی با عنوان «بسیج ملی مقابله با کرونا» را در دستور کار دارند تا با شناسایی مبتلایان نسبت به درمان و پیشگیری از گسترش بیماری اقدام شود؛ اما چرا رسانه‌های نظام سلطه این قدر به این تلاش‌ها حمله می‌کنند؟ هبوط سیاست به ورطه جنگ روانی پاسخی به این نوع پرسش‌ها است.

ریزش‌ها

فراز و فرود بیات زنجانی- ۲

زندان به خاطر اختلاس!

شهاب زمانی
روزنامه نگار

«حجت‌الاسلام قاسم روانبخش» عضو هیئت‌علمی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) با اشاره به این که آقای «بیات زنجانی» با انتشار رساله عملیه رایگان و تبلیغ و ترویج در صدد اعلام و تحکیم مرجعیت خود بود، ماجرای زندانی شدن وی به دلیل اختلاس می‌گوید: «بیات زنجانی، زمانی در تهران امام جماعت مسجد جامع نارمک بود. وی در آنجا دست به اختلاس زد و هیئت امنای مسجد به دادگاه ویژه روحانیت شکایت کردند. بیات زنجانی سرانجام با این اتهام دستگیر و محاکمه شد، چند ماه زندانی بود و بعد از عفو رهبر معظم انقلاب، بقیه زندان او بخشیده شد. مدتی پس از این ماجرا به حوزه آمد و تدریس دروس خود را شروع کرد که به خاطر قلت افراد شرکت‌کننده در درس، اغلب دروس وی تعطیل شد و همچنین در دوم خرداد، برای خود رساله نوشت و بیتی با عنوان «بیت آیت‌اللّه العظمی بیات» تشکیل داد... به دلیل عدم پرداخت وجوهات و توجه و مقبولیت از سوی ملت متدین و آگاه، ایشان برای گذران امور جاریه خویش و نیز پرداخت هزینه‌هایی که برای چاپ رساله‌ای که رایگان در میان مردم جهت تبلیغ وی پخش شد، دست به دامان شخصی شد که اکنون از سران فتنه به شمار می‌آید.[1]

مجمع روحانیون مبارز در پی دستگیری و زندانی شدن آقای بیات زنجانی بیانیه‌ای در حمایت از عضو مجمع روحانیون منتشر کرد که با زیر سؤال بردن دادگاه تأسیس شده امام(ره) و تخریب چهره بنیانگذار انقلاب اسلامی، تلاش می‌کرد چهره عضو خود را تطهیر و احیا کند. بررسی آثار و همچنین نوسانات سیاسی بیات زنجانی نشان می‌دهد وی از نوعی التقاط فکری در زمینه سیاسی رنج می‌برد. برای اثبات این مدعا می‌توان به اظهارنظرهای خوب و متساعدی اشاره کرد که وی درباره شخصیت‌هایی که توافق فکری با هم ندارند، ارائه می‌کند. او «امام خمینی(ره) را مرجع آگاه به زمان و اندیشمند سیاسی» می‌داند. درباره رهبر معظم انقلاب، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای معتقد است که «از نظر سیاسی شبیه‌ترین فرد به امام» است. درباره مرحوم هاشمی می‌گوید: «بهتر از همه حرف امام را می‌فهمید و سیاستمداری مردمی است»! «میرحسین موسوی» را متعهد به اندیشه امام(ره) و «کروبی» را وفادار به نظام می‌داند.

۱- ماجرای کلاهبرداری اسدالله بیات‌زنجانی!، عماریون به نقل از ندای انقلاب، ۲۰ فروردین ۱۳۹۰.

آفاق

ماهیت‌شناسی و نحوه استمرار انقلاب اسلامی- پایانی

اقتصاد مستقل و عدالت‌محور

عباس سعلی عظیمی‌شوشتری
عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه امام صادق(ع)

در این نوشته که آخرین مطلب از سلسله مطالب مربوط به شناخت ماهیت انقلاب اسلامی با هدف استمراربخشی به انقلاب اسلامی است، به برخی دیگر از مهم‌ترین مبانی اقتصادی انقلاب اشاره می‌کنیم.

بی تردید، عدالت اقتصادی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها و مبانی اقتصادی انقلاب اسلامی است؛ عدالت اقتصادی این است که هرکس نتیجه و سود عمل یا سرمایه خود را در چارچوبی که مقررات شرع تعیین کرده است، به دست آورد. هر نظام اقتصادی که قرار است بر اساس تفکر انقلاب اسلامی تنظیم شود، دو پایه اساسی خواهد داشت: «افزایش ثروت ملی» و «توزیع عادلانه و رفع محرومیت از جامعه اسلامی».[1] ثروت ملی نیز از طریق ایجاد امکان برابر برای همه در مشارکت در تولید حاصل می‌شود.[2]

هدف از اقتصاد با رهیافت اسلامی و انقلابی، تحقق کرامت انسانی است که در بخش مبانی کلی انقلاب اسلامی بیان شد؛ برای این منظور لازم است چند اصل در حوزه اقتصاد مد نظر قرار گیرد: ۱ـ انسانی بودن اقتصاد نه اقتصادی بودن انسان؛ ۲ـ انسان سرمایه اقتصادی نیست؛ ۳ـ فناوری در خدمت انسان؛ ۴ـ نفی فقر.[3]

همچنین از منظر انقلاب اسلامی مردم این آزادی را دارند که در هر سطحی جز آنچه در قانون ممنوع شده است، فعالیت اقتصادی داشته باشند؛ بنابراین کشاندن امور به سوی مالکیت دولت و کنار گذاشتن ملت،[4] خلاف مبانی انقلاب اسلامی است؛ البته این آزادی اقتصادی به مفهوم لیبرالیسم اقتصادی مذکور در غرب نیست و نباید به گونه‌ای تفسیر شود که به شکاف طبقاتی و بی‌عدالتی در توزیع ثروت منجر شود.[5]

انقلاب اسلامی پیشرفت را با معیار استقلال در تمام عرصه‌ها به ویژه عرصه اقتصادی از اهداف خویش قرار داده است و طبق اصل ۴۳ قانون اساسی، دستیابی به آرمان‌های انقلاب در گروی کسب چنین استقلالی است. استقلال اقتصادی دو ویژگی اساسی دارد:

۱ـ نیازهای اصلی جامعه از سوی ملت تأمین شود. در اوضاعی که می‌توان گفت همه کشورها به هم نیاز متقابل دارند، باید بر تولید و عدم وابستگی یک سلسله از کالاها، مانند، گندم، جو، دانه‌های روغنی، غذای دام و طیور، برنج، گوشت، سوخت، قند و شکر که جنبه استراتژیک دارند و استمرار حیات جامعه به آنها بستگی دارد، تأکید شود.[7]

۲ـ در معادلات اقتصادی جهان، اقتصاد کشور به وزنه‌ای تبدیل شود که نتوانند به آسانی آن را کنار بگذارند، محاصره کنند، نقشش را کاهش دهند یا بر او خواسته‌ای را تحمیل کنند.

منابع در دفتر نشریه موجود است.

سیاست‌نامه

بررسی اندیشه سیاسی آخوند خراسانی - ۳۳

اثبات مشروعیت مشروطیت

فتح‌الله پریشان
پژوهشگر اندیشه سیاسی

محقق نائینی از جمله تأثیرپذیران از اندیشه سیاسی آخوندخراسانی است. در مقوله مشروطیت هم‌سویی قابل توجهی بین آنها وجود دارد. نائینی همچون آخوندخراسانی، سلطنت مشروطه را حکومت محدود به قانون دانسته است؛ اما بر مفهوم «مصالح نوعیه» در تعریف این نوع از حکومت تأکید می‌کند. وی سلطنت مشروطه را از نوع حکومت ولایتیه می‌داند که بر اساس مصالح نوعیه شکل می‌گیرد.[1]

نائینی در اثبات مشروعیت این نوع از حکومت نیز استدلال‌های آخوندخراسانی را مفصل‌تر تبیین می‌کند. وی در استناد به اصل تقلیل ظلم، ظلم مورد نظر را در سطحی فراتر از رفتار حاکمان مطرح می‌کند و آن را به اصل نظام سیاسی معطوف می‌داند. به اعتقاد وی، ظلم سلطنت مشروطه کمتر از ظلم سلطنت استبدادی (تملیکیه) است؛ چراکه «نحوه اولی (سلطنت استبدادی) هم اغتصاب ردای کبریایی- عز اسمه- و ظلم به ساحت اقدس احدیت است و هم اغتصاب مقام ولایت و ظلم درباره عباد است، به خلاف نحوه ثانیه (سلطنت مشروطه) که ظلم و اغتصابش فقط به مقام مقدس امامت راجع و از آن دو ظلم و غصب دیگر خالی است.»[2]

در این عبارات ظلم در مفهومی فراتر از رفتار ظالمانه، معادل مفهوم غصب در ادبیات فقهی به کار برده شده است. نائینی علاوه بر این، از مفهوم «اذن» نیز در اثبات مشروعیت سلطنت مشروطه بهره می‌برد. از آنجا که وی ولایت در امور حسبیه را در دوره غیبت برای فقیه می‌پذیرد و امور حسبیه را فراخ و گسترده می‌بیند، ناگزیر فقیهان را دارای حق تصرف در این امور می‌داند؛ اما به دلیل ناتوانی آنها، به اعتقاد وی، اذن آنان به سلطان عادل (شیعی) مشروعیت را برای سلطنت به ارمغان می‌آورد. همین استدلال نوعی از نوآوری فقهی را در اندیشه نائینی نسبت به آخوندخراسانی نشان می‌دهد. افزون بر این، وی با طرح مفهوم شورا ظرفیت جدیدی به نظریه مشروطه اسلامی آخوندخراسانی وارد کرده است. آخوندخراسانی از آموزه شورا در عرصه تصمیم‌گیری بهره می‌برد و به همین دلیل از دارالشوری سخن می‌گوید و ضرورت و مشروعیت مجلس شورای ملی را اثبات می‌کند، در حالی که محقق نائینی ضمن پذیرش چنین جایگاهی برای مجلس شورا و تدقیق وظایف آن از جهت تفکیک امور عرفی از امور شرعی، با این عبارت که «بالجمله عقد مجلس شورای ملی برای نظارت متصدیان و اقامه وظایف راجعه به نظم و حفظ مملکت و سیاست امور امت و احقاق حقوق ملت است، نه از برای حکومت شرعیه و فتوا و نماز جماعت»[3]، به بحث شورا در سطح ماهیت نظام سیاسی نیز توجه می‌کند.

نائینی ریشه شورایی بودن حکومت در اسلام را در مفهوم «امانت» دانسته است و می‌نویسد: «رجوع حقیقت سلطنت اسلامیه، بلکه در جمیع شرایع و ادیان، به باب امانت و ولایت احد مشترکین در حقوق مشترک نوعیه، بدون هیچ مزیت برای شخص متصدی و محدودیت آن از تبدیل به مستبدانه و تحکم دل‌بخواهانه و قهر، از اظهر ضروریات دین اسلام بلکه تمام شرایع و ادیان است.»[4] بنابراین، محقق نائینی نیز همچون آخوندخراسانی از «ضروریات اسلام» در اثبات مشروعیت مشروطیت بهره می‌گیرد؛ اما با طرح مفهوم امانت حکومت، امکان شواریی بودن نظام سیاسی اسلامی را مطرح می‌کند.

پی‌نوشت‌ها در دفتر نشریه موجود است.

فرهنگ ایرانی
منهای رسم‌های غلط

حمیدرضا حیدری
روزنامه‌نگار

جامعه امـروز ایران همگام بـا جامعه جهانی در تکنولوژی و علوم بسیار پیشرفت کرده است و ایران امروز با ایران ۵۰ یا ۶۰ سـال پیش قابل مقایسـه نیست.

هر چند دیگر در شهرها از آن نوع لباس پوشیدن قدیمـی مـردم، آن خانه‌های بـزرگ و حیاط‌دار، ماشین‌های دودی، حمل‌ونقل با حیوانات و خیلی چیزهایی که در صد سـال گذشـته از بین رفته‌اند، خبری نیست و اگر در شـهرها حتی روستاها قدم بزنیم، متوجه می‌شـویم همه به سوی مدرن شدن پیش رفته‌اند و گویی جهان ما کالبد تازه‌ای را برای خودش اختیار کرده اسـت، امـا برخی فرهنگ و رسوم غلط هنوز از جامعه ما رخت برنبسته است. درون آن همه رفتارهای به اصطلاح اتو کشـیده‌ای که در جامعه و در برخورد با دیگران از خود نشـان می‌دهیم، یک تحجر خاصی وجود دارد که موجب می‌شـود هنوز به سوی رسومی متمایل باشیم که از صدها سال پیش بر جا مانده است. البته نباید رسوم غلط جامعه را با فرهنگ زیبایی که از سـال‌ها پیش برای جامعه ما به یادگار مانده است، اشتباه بگیریم. اگر رسـوم غلط از جامعه برچیده شود، بسیاری از مشـکلات امروز ما که به ازدواج و اشتغال جوانان مربوط است حل خواهد شد، بسیاری از جدایی‌ها اتفاق نخواهد افتاد و زندگی شیرین‌تر خواهد شد.

یکی از چیزهایی که از گذشتگان‌مان برای ما به یادگار مانده است، جشـن نوروز است که آن را در پیش داریم. نوروز یکی از بزرگ‌ترین جشن‌های ملی ایرانیان اسـت، اما با دو دسته از رسوم که یک دسته بسـیار زیبا، درست و به‌جاست و دسته دیگر بسیار غلط، روبه‌رو هسـتیم. اینکه در نوروز خانه‌تکانی می‌کنیم و غبار از خانه و کاشانه‌مان می‌زداییم و خود را برای ورود به سـال جدید آماده می‌کنیم، اتفاقی خوب و در نوع خودش زیباسـت؛ اما برخی مقید هستند که هر سـال به بهانه سال جدید لوازم منزل را که هنوز نو و قابل اسـتفاده است، تعویض کنند. مبلمان و دیگر لوازمی که سـال‌ها می‌تواند استفاده شود، به دور انداخته می‌شود و لوازم جدید جای آن را می‌گیرد. ممکن است عده‌ای معتقد باشند توانایی مالی چنین کارهایی را دارند و برای‌شـان تعویض هر سـاله لوازم منزل مشـکلی ایجاد نمی‌کند؛ اما نکته اساسی این است که بدانیم اولاً، دامن زدن به چنین عملی ترویج اسراف است و ثانیاً، در بسیاری از موارد، چنین عملی موجب ایجاد سرخوردگی در کسانی خواهد شد که توانایی انجام چنین کارهایی را ندارند.

دیـد و بازدیـد و انجام صله‌رحم که از سـوی بزرگان دینی ما بسـیار به آن سـفارش شده، امری بسیار پسـندیده و مبارک است؛ اما آن چیزی که به انجام صله‌رحم آسیب می‌زند، پهن کردن سفره‌ای رنگارنگ و پرهزینه است. گشودن چنین سفره‌هایی ممکن است در توان همه نباشد و همین سبب شود تا سـال به سـال رفت و آمدها کمتر و کمتر شود و اصل قضیه که دیدوبازدید در ایام نوروز و شاد بودن به واسطه در کنار هم بودن است، تحت‌الشعاع رسوم اشتباه قرار بگیرد و از بین برود.

موضوع دیگری که رسـوم غلط به آن آسـیب می‌زند، ازدواج اسـت. اگر نگاهی به ازدواج‌های ۵۰ سال پیش بکنیم احتمالاً متوجه می‌شویم نگاه خانواده‌ها نسبت به ازدواج بسیار آسان بوده است؛ به همین دلیل هم تقریباً همه در سن مناسب ازدواج می‌کردند و طلاق بسیار کمتر از زمان ما بوده است؛ اما حالا جوانان مجبور هسـتند بـه ازدواج مانند غولی نگاه کنند که کار هر کسی نیست شاخش را بشکنند. یک مراسم خواستگاری را در نظر بگیرید؛ از همان ابتدا خانواده‌ها به جای اینکه روند اجرای آن را تسـهیل کنند، سنگ جلوی پای طرف مقابل می‌اندازند؛ خانواده عـروس تلاش می‌کند مهریه نجومی تعییـن کند و خانواده دامـاد هم در تلافی مهریه سنگین، جهیزیه سـنگین از خانواده عروس می‌خواهد. که در بسـیاری از موارد یا باید خانواده عروس منصرف شـود یا زیر بار وام‌های سـنگین بانکی برود تا بتواند آن چیـزی را که خانواده داماد انتظار دارد، برآورده کند.

در بسیاری از موارد ممکن است حتی خانواده‌ها هم چنین انتظاری از هم نداشته باشند، اما به علت چشـم و هم‌چشمی با بسـتگان و آشنایان جهیزیه آن‌چنانی تهیه و تدارک دیده می‌شود.

در واقع، سنت حسنه ازدواج را که یک فرهنگ بسیار زیباست فدای رسـوم غلطی می‌کنیم که به واسطه آن دو طرف دچار زحمت می‌شوند و همین موجب می‌شود دختر و پسـر جوان هرگز جرئت نکنند به ازدواج فکر کنند.

رهبر معظم انقلاب هم در این باره می‌فرمایند: «به نظر من بر روی مسـئله ازدواج جوان‌ها، خود جوان‌ها، اولیای خانواده‌هایـی که جوان‌ها متعلق به آنها هستند و مسئولان ذی‌ربط مرتبط با دانشگاه فکر کنند و تصمیم بگیرند. نگذاریم سـن ازدواج- که امروز متأسـفانه بالا رفته، به‌خصوص در مورد دختران- ادامـه پیدا بکند. بعضـی از تصورات و سـنّت‌های غلط در مـورد ازدواج وجـود دارد که اینها دسـت‌وپاگیر اسـت، مانـع از رواج ازدواج جوان‌هاست. این سنت‌ها را باید عملاً نقض کرد.»

اشـاعه ازدواج آسـان موجب می‌شود تا نه تنها دختر و پسـر به راحتی بتوانند با هم ازدواج کنند و زیر یک سـقف بروند، بلکه چشم و هم‌چشمی‌ها هم کمتر شـود و این‌گونه زندگی شیرین زن و مرد جوانی آغاز خواهد شد که هدف‌شان این است که زندگی زیبایی را در کنار هم بسـازند و به واسـطه خانواده خوبی که تشـکیل داده‌انـد، جامعه را هم زیباتر خواهند کرد.

داستان

ثروت مادربزرگ!

نفیسه محمدی
داستان‌نویس

با عجله از محل کارم بیرون آمدم که مادرم زنگ زد. گفت: «امشب عزیزجون مـی‌آد خونه‌مـون، یه زحمت بکش از اون شیرینی‌ها که قند رژیمی دارن بگیر و برو دنبالش خونه عمه.»

هر هفته مادر بزرگـم مهمان یکی از بچه‌هایش بود. به خاطر فوت پدربزرگم تنها زندگی می‌کرد؛ همه تلاش می‌کردند تـا غصه نخـورد و هوایش را داشـتند. عزیزجون زن خوش‌زبان و مهربانی بود. شاید اگر فوت پدربزرگم نبود، هیچ چیزی نمی‌توانست چروک‌های صورتش را زیاد کند. راهم را کج کردم و رفتم دنبالش. من را که دید خندید و دست تکان داد.

ـ به به، سحر خانم گل! اومدی عروس ببری؟

پشت چراغ قرمز برگشتم و به چهره‌اش نگاه کردم، به دست‌های لرزانش که تسبیح را می‌چرخاند، به موهای سفیدش که از زیر روسری‌اش بیرون زده بود، به نگاه خسته‌اش که در غروب آفتاب خیابان‌ها را دید می‌زد.

گفتم: «خب، چطوری عروس خانم؟ ببخشید ماشین‌رو گل نزدم.»

ذکرش را تمـام کرد و گفـت: «چه کنم هر بار دیر می‌آی، ماشین هم که گل نمی‌زنی!»

بعد ادامه داد: «راسـتی، دفترچه‌ام رو آوردم داروهام رو بگیرم، یادت نره‌ها!»

خندیدم و گفتم: «به به، عروس مریض هم که هست!»

جلـوی داروخانه پیاده شـدیم. خیلی شـلوغ بود. جایی پیدا کـردم تا عزیزجون بنشیند و کنار همان صندلی ایستادم. سری به تلفن همراهم زدم و همان‌طور که پیام‌ها را می‌خواندم، متوجه شدم با خانم پیری که کنارش بود، مشـغول صحبت شده از همه چیز گفتند و بحث کردند و رسیدند به پول و ثروت. پیرزن از پـول و ثروتش می‌گفت و از اینکه اگر پول داشـته باشی دیگر هیچ غصه‌ای نداری و همه کارهایت پیش می‌رود و حتی به بچه‌ها هم احتیاجی نیست؛ چون پرستار کارها را دقیق و مرتب انجام می‌دهد. وخلاصه اینکه پولِ بیشتر، زندگیِ بهتر!

عزیزجـون باتعجب و در سـکوت نگاهـش می‌کـرد. همین‌کـه داروها را گرفتم، رو کرد به دوست تازه‌اش و گفت: «ثروت چیز خوبیه، راست می‌گی، خود من کلی ثروت دارم! چندتا خونه، آشپز و پرستار و راننده، اما ثروت من با شما خیلی فرق داره.»

به سـمت خانه کـه راه افتادیم گفتم: «عزیزجون، خوب واسـه خانمه کلاس گذاشتی‌ها، چند تا خونه و...»

خندید و گفت: «مگه دروغ گفتم؟ چند تا خونه دارم، خونه شما، خونه عمه، خونه دوتـا عموها... زن‌عمـو کوچیکه چقدر می‌آد فشارم رو می‌گیره؟ دکتر می‌بره من رو پدر تو من رو برد مکه، توهم که راننده منی، دروغ می‌گم؟ ثـروت از این بالاتر چیه؟ ثـروت من مادر توئـه که می‌دونم گفته برام شیرینی رژیمی بگیری و حتماً فسنجون بار گذاشته، ثروت من شماهایید! پول به اندازه خودش کار می‌کنه، بیشتر از اون نه! محبت رو که نمی‌شه خرید...»

خنـده‌ام گرفـت، مخصوصـاً برای پیش‌بینی خرید شیرینی.

انـگار یک مـدرس باتجربـه و یک روانشناس و مشـاور با من حرف می‌زد. گفتم: «عزیزجون! شما هم ثروت مایی، فکر نکن خودت فقط ثروتمندی.»

خندید و با هم وارد خانه شدیم. بوی خوش فسنجان خانه را پر کرده بود.

خانه

فرصتیِ برای با هم بودن

محبوبه ابراهیمی
فعال اجتماعی

خانه‌تکانی سنت قدیمی و دیرینه‌ای است که از قرن‌ها پیش در کشور ما جریان داشته است و هر ساله پیش از رسیدن بهار مهمان خانه‌ها می‌شود. این رسـم زیبا فرصت خوبی را فراهم می‌کند تا ظرف‌ها، لباس‌ها و وسـایلی که مدت‌هاست در خانه بی‌مصـرف مانده‌اند از کمدها و کابینت‌ها خارج شوند و به خانه‌هایی که نیازمند این لوازم هستند، منتقل شوند. تغییر چیدمان و جابه‌جایی اثاث منزل نیز از دیگر مزایای خانه‌تکانی است که با ایجاد تنوع در ظاهر خانه، موجب تغییر در حال و هوای اعضای خانواده می‌شـود. اما مهم‌ترین و اصلی‌ترین دلیلـی که خانه‌تکانـی را به یک ضرورت در خانه‌ها تبدیل کرده، وجود گردوخاک و میکروب‌هایی است که در محیط خانه و روی در، دیوار، پنجره، شیشه و سایر وسایل جا خوش کرده‌اند و می‌توانند منشأ زیان‌های جبران‌ناپذیری باشـند. نتایج مطالعات علمـی روی این ذرات نشان‌می‌دهد این موجودات ذره‌بینی اگرچه بسیار کوچک هسـتند، اما در صورت هم‌خانه‌شـدن و مجاورت با انسـان‌ها، آسـیب‌های جسمی و روحی فراوانی را به آنها وارد می‌کنند. ضررهای جسمی همان بیماری‌های عفونی یا حساسیت‌ها و آلرژی‌هایی هستند که بر اثر زندگی در محیط آلوده به انسـان می‌رسـند و تحقیقـات متعدد علمی آنها را به اثبات رسـانده‌اند؛ به طوری که بر مبنای این مطالعـات، افرادی که در یک خانه تمیز زندگی می‌کنند، از سطح سلامتی بالاتری برخوردار هستند؛ اما ضررهای روحی آلودگی‌ها را هم نباید نادیده گرفت. تحقیقات نشان می‌دهد پاکیزگـی محیط خانه، علاوه بـر ایجاد آرامش روحی و روانی در اعضا، موجب افزایش انرژی در آنها می‌شود، حتی سطح اعتماد به نفس افراد را ارتقا می‌بخشـد؛ مخصوصاً در حال حاضر که ایران و بسـیاری از کشورها درگیر بیماری‌ای هستند که هنوز نتوانسـته‌اند برای آن راه چاره‌ای جز رعایت بهداشـت و تمیزی بیابند. بنابراین، اگرچه خانه‌تکانی با پشـتوانه علمی و آیینی‌اش امری لازم و غیرقابل انکار اسـت، اما باید در هر لحظه نظافت و تمیزی را چه در محیط شخصی و چه در جامعه بیشتر به کار بگیریم. نزدیک شدن به سـال جدید فرصت مناسبی برای اهالی خانه اسـت تا با تمیز و ضد عفونی کردن منزل و دقت نظری بیش از گذشـته، به جنـگ میکروب‌ها و گردوغبار بروند و سلامتی روح و جسم اعضای خانه را با آغاز بهار طبیعت پیوند بزنند. شـرایط متفاوت امسال به خاطر شیوع ویروس منحوس اگرچـه شـیوه خانه‌تکانی برای سـال جدید را متفاوت از همیشه کرده است، اما در کسب تجربه و آموختن مسائلی که شاید تا قبل از این اهمیت کمتری داشـت، دریچه‌های جدیـدی را پیش روی‌مان خواهد گشود.

راه نرفته

با نوجوان‌ها دوست باشیم

صدیقه‌سادات شجاعی
روانشناس
کودک و خانواده

پرسش: فرزند نوجوانی دارم که گاهی با رفتار او دچار مشکل هستم؛ مثلاً درخواسـتی دارد که نمی‌توانم آن را انجام دهـم؛ مثل خریدهای متفاوت و با قیمت بالا که در توانم نیسـت. وقتی هم که به خواسته‌اش نرسد، رفتارهای پرخاشگرانه و تحقیرآمیز دارد. چه رفتاری با او داشته باشم؟

پاسـخ: اینکه به فکر اصلاح رفتـار نوجوان‌تان و نگران ارتباط‌تان هستید، جای مباهات دارد؛ چراکه نسل آینده با علم و آگاهی والدین خویش پرورش پیدا می‌کنـد. دوره نوجوانی همـراه با تحولات جسمی و عاطفی است. هر نوع تغییری در زندگی فرد، مولد فشـار روحی اسـت و دوران نوجوانی سراسـر تغییر اسـت؛ به همین دلیل در سال‌های نوجوانی برخی والدیـن و فرزندان، اختلاف پیدا می‌کنند. به کار گرفتن این راهکارها به شما کمک می‌کند.

۱ـ نوجوان ناسـازگار نمی‌داند چگونه به اهداف خود برسـد. افکار اشـتباه او باعـث بدرفتاری می‌شـود. اگر به جای رفتار متقابل، توجه ویژه به افکار نادرستش داشته باشید و او را با مهربانی آگاه کنید، کم‌کم اصلاح می‌شـود. ۲ـ بهترین کار این است که زمانی را برای وی اختصاص دهید؛ با این کار او می‌فهمد که برای شـما مهم است. به جای اهمیت به رفتارهای اشـتباه، رفتارهای مثبت او را تشـویق کنید. ۳ـ پس از بازگشت از مدرسه یا در اوقات فراغت دربـاره رویدادهای روزانه صحبت کنیـد و در شـادترین و غم‌انگیزتریـن لحظات او شـریک باشـید. در واقع فقط حرف‌هایش را بشـنوید و نصیحت را کنار بگذارید. ۴ـ کارهای مهـم و باارزش را به فرزندتـان محول کنید؛ مثل بخشی از حساب و کتاب‌های اقتصادی خانواده، تا وی به نوعی از مدیریـت اقتصادی آگاهی لازم را به دست بیاورد. ۵ـ جلسـات خانوادگی برای حل مشـکلات ایجاد کنید و با محبت و احترام از نظرات وی استفاده کنید تا مهارت‌های اجتماعی، همکاری و مسئولیت‌پذیری در او تقویت شود. ۶ـ والدین همیشه بهترین الگو برای فرزندان هستند؛ مراقب مدیریت ابعاد مختلف زندگی‌تان باشـید تا فرزندتان آموزش ببینـد. ۷ـ مادران می‌توانند با نوجوان دختر و پدران هم با فرزند پسر بهتر ارتباط برقرار کنند. سن بلوغ دوره بحران فرد است و او در این زمان بیشتر از هر وقت دیگر به همدلی، مهر و محبت نیاز دارد. ۸ـ از آنجا که بیشتر الگوبرداری نوجوانان از دوستان‌شـان اسـت، باید نسبت به شناخت دوستانش مراقبت داشته باشید؛ به صورت نامحسوس ارتباطات وی را در نظر بگیرید و در این باره در جلسات خانوادگی صحبت کنید. دوستان بهتر است از لحاظ سـطح فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی هم‌سطح خانواده‌ها باشند.

مقایسه چهار دهه طنز تلویزیونی در ایران

خانه به دوشی طنز در رسانه ملی!

نسیم اسدپور
دبیر گروه فرهنگ

در یادداشـــتی که هفته قبل از همین رسانه و در همین صفحه منتشر شـــد، یکی از راه‌های مبارزه با یأس و ناامیدی ایجادشده در بحران‌های ملی، از جمله شیوع بیماری کرونا را تولید و پخش سریال‌ها و برنامه‌های طنز معرفی کردیم، ســـریال‌هایی که می‌توانند برای لحظاتی غـــم را از دل بیرون و ذهن را از به مســـائل روز منحرف نمـــوده کنند و به ایـــن ترتیب تا حدی موجب آرامش روح و سلامتی جسم شوند. در همان یادداشت بود که گذری بر تغییر کنداکتور شبکه‌های رسانه ملی داشتیم و این مطلب را یادآور شدیم که قرار اســـت در این تغییرات جدید، به سریال‌های کمدی بیش از دیگر سریال‌ها توجه شود. اما حالا بد نیست که یک بررســـی اجمالی نســـبت به همین سریال‌ها داشته باشیم. قطعاً در رأس این سریال‌ها نام «خانه‌به دوش» بیش از بقیه مخاطبان را متوجه کرد، سریالی پر از خاطره که در سال ۱۳۸۳ و ایام ماه مبارک رمضان از تلویزیون پخش می‌شـــد و نه تنها آن زمان توانست مخاطبان زیادی را طرفدار خود کند، بلکه هنوز هم با گذشت ۱۵ سال از ماندگارترین سریال‌های کمدی تلویزیون است؛ البته این نوع ماندگاری مختص «خانه به دوش» نیست، بلکه دیگر آثار این دهه را نیز شامل می‌شـــود. این در حالی اســـت که در همین روزهای سختِ مقابله با شـــیوع بیشتر کرونا و ماندن مردم در

خانه، شبکه دوم سیما مینی سریالی با عنوانِ «زندگی شگفت‌انگیز اســـت» را پخش می‌کند، سریالی طنز با درون‌مایـــه خانوادگی؛ اما با وجود این که نمی‌توان این سریال را نسبت به دیگر سریال‌های اخیر، سریالی ضعیف دانست، اما جای تعجب دارد که اگر همین سریال دهه ۹۰ را با تولیدات طنز دهه ۸۰ مانند همین «خانه به دوش» مقایسه کنیم، به روشنی به این نتیجه خواهیم رســـید که «خانه به دوش» یک سر و گردن بالاتر اســـت؛ البته منظور از این مقایسه فقط بررسی این دو سریال نیست، بلکه این موضوع بهانه‌ای است تا یک بررســـی هر چند اجمالی بـــه وضعیت تولید کمدی و طنز در ســـال‌های اخیر در رسانه ملی داشته باشیم، حتی مقایسه‌ای نیز بین تولیدات سیما با آثار ســـینمایی کنیم. در اواخر دهه ۷۰ بود که تعدادی از کارگردانان که دســـتی بر آتش طنز داشـــتند، اعلام خطر کردند که طنز در ایران با وجود محدودیت‌های صنفی، جغرافیایی، قومیتی و... پس از چند ســـال به بن‌بســـت می‌رســـد، و حالا به نظر می‌رسد که چند سالی است به این بن‌بست رسیده‌ایم؛ زیرا تلویزیون نســـبت به آنچه در دهه ۷۰ و ۸۰ شاهد بودیم، سیر نزولی داشـــته و به جز چند اثر محدود نتوانسته است آن طور که باید و شاید در زمینه تولیدات کمدی و طنز موفق باشد؛ این در حالی است که آمار فروش سینما نشان می‌دهد در چند سال اخیر مردم به شدت تشنه طنز هستند و حتی در مواردی که حاضر نیستند هزینه زیادی صرف سینما کنند، فیلم‌های سینمایی را از سبد خانوار حذف نکرده‌اند و برای دیدن این نوع فیلم‌ها از نظر زمانی و مالی هزینه می‌کنند. این آمار فروش نیاز مردم به طنز را نشان می‌دهد و این در حالی است که متأسفانه اکثر تولیدات کمدی سینمایی به گفته خود سینماگران، از طنز سالم فاصله گرفته و به ابتذال روی آورده است؛ با این حال بسیاری از مخاطبان به سبب احساس این خلأ در رسانه ملی‌شان مجبور هستند به این نوع آثار حتی با حضور خانواده خود، به سینماها رو بیاورند. بررســـی اجمالی سریال‌های طنز در دهه ۶۰، ۷۰، ۸۰ و ۹۰ نشـــان می‌دهد می‌توان دهه ۹۰ را از حیث فاصله گرفتن با کمدی با دهه ۶۰ مقایسه کرد، و برخـــلاف دهه ۷۰ و ۸۰ کـــه دوران طلایی طنز خوانده می‌شـــود، دهه ۹۰ را دوران رکود طنز و کمدیِ تلویزیون خواند. دورانی که می‌توان فقط چند سریال بسیار محدود را در این حوزه ماندگار دانست، از جمله «پایتخت» و ســـریال جدید سعید آقاخانی «نون خ» که ســـال گذشـــته در ایام عید از شبکه اول سیما پخش شد و اســـتقبال از آن سبب شد تا فصل دوم آن نیز برای ایام ماه رمضان پیش رو آماده شـــود. در دو سه سال اخیر سلبریتی‌سالاری در رسانه ملی، به دلایل مختلف از جمله مشکلات مالی صداوسیما در شبکه‌های مختلف و در قالب مسابقات مختلف باب شده اســـت، حالا باید از مدیران پرسید آیا بهتر نیست به جای اســـتفاده از چهره‌ها در قالبِ مجری که اتفاقاً بیشتر هم موجبِ سلبریتی پروری می‌شود، سعی کنیم از استعدادهایی که زمانی بهترین طنزها را برای شبکه‌ها تولید می‌کردند، درخواست کنیم که آثار جدیدی را تولید کنند؟

برداشت

ترس هالیوودی

بازنگاهی به فیلم سینمایی شیوع

مصطفی برزکار
کارشناس رسانه

داستان ویروس‌ها

این روزها همزمان با گســـترش ویروس کرونا در جهان یک فیلم ســـینمایی مورد توجه قرار گرفته است فیلم سینمایی «شیوع» ساخته آمریکاست. این فیلم محصول سال ۲۰۱۰ میلادی است و اتفاقاً داستان آن به شیوع بیماری کرونا شباهت‌هایی نیز دارد. گرچه فیلم شیوع داستان گسترش یک بیماری مسری شبیه کرونا را به تصویر کشیده است، اما آن را نمی‌توان پیش‌بینی‌کننده کرونا دانست؛ چراکه بیماری‌های مســـری دهه گذشـــته که بیش از ۱۰ مورد بوده است، اکثراً دارای علائم مشابه بوده‌اند و شباهت ویروس کرونا با داستان فیلم شیوع هم ناشی از همین مســـئله است و باید اضافه کرد که پایه ثابت این بیمارها چین بوده است؛ بنابراین دور از ذهن نیست که با توجه به جمعیت، گستردگی و ارتباطی که بین غرب و چیـــن وجود دارد، این کشور یکی از پایه‌های ثابت بیماری مسری باشد؛ اما نکاتی در فیلم شیوع وجود دارد که بی‌شباهت به مشکلات ناشی از کرونا نیست.

نگرانی مجازی

فیلم شـــیوع درباره دنیایی است که ویروسی کشنده آن را فراگرفته و در حال نابودی آن اســـت. مردم در این دنیا درمانده هســـتند و بـــه هیچ‌کس هم اعتماد نمی‌کنند؛ چراکه امکان آلوده‌شدن سپس مرگ وجود دارد. صحنه‌های فیلم شیوع در دقایق مختلف، مردم کشورهای مختلف را نشان می‌دهد که به داروخانه‌ها هجوم می‌برند تا وسایل ضدعفونی‌کننده تهیه کنند، فروشـــگاه‌های بزرگ مواد غذایی غارت می‌شوند و خلاصه اینکه مردم در وحشـــت و عصبانیت قرار می‌گیرند و این کار نه تنها کمکی به اوضاع نمی‌کند، بلکه شـــیوع بیماری را گسترده‌تر می‌کند. اگر مردم زندگـــی عادی خود را در پیـــش می‌گرفتند، نه تنها فاجعه گسترش پیدا نمی‌کرد، بلکه بیماری به راحتی قابل کنترل می‌شد و این همان نکته‌ای است که امروز می‌تواند به مردم ما آموزش دهد که استرس و نگرانی خود را کنترل کنند و راه‌های ســـاده پیش‌گیری را در زندگی عادی مد نظر قرار دهند و نسبت به اخبار غیر رســـمی و آلوده در فضای مجازی، آن هم از سوی دشمنان ملت، توجهی نداشـــته باشند و همان آمار رســـمی را مبنا قرار دهند و بدانند که وحشت خود کمک‌کننده به گسترش بیماری است.

کرونا و داستان هالیوود

نکته دیگر فیلم شیوع بحث آمریکاست؛ مطابق معمول فیلم‌های هالیوودی، آمریکا در تهدید قرار گرفته است و ابتدای فیلم سیاســـتمداران آمریکایی متهمان اصلی هســـتند و در ادامه ریشـــه همه تهدیدها بـــه خارج از مرزهای آمریکا برمی‌گردد و این آمریکایی‌ها هســـتند که جهان را نجات می‌دهنـــد و البته برای خالی نبودن عریضه، چند سیاســـتمدار و نظامی فاسد هم هستند که به سزای اعمال‌شان می‌رسند. در شیوع، کارگردان با همین فرمول فیلم را سروشـــکل می‌دهد و در انتها، مخاطـــب درمی‌یابد مشـــکل هر چند ناخواســـته از خفاشانی هنگ‌کنگی است که مسبب ویروس هستند و باز هم این پزشکان، نظامیان و سیاستمداران آمریکایی هســـتند که راهی برای برون‌رفت از این بحران فراگیر جهانی می‌یابند. به عبارتی، فیلم‌هایی نظیر شـــیوع، از جهتی دامن‌زننده به فضای ترس و التهاب هستند و از سوی دیگر مبلغ آمریکا هستند و نجات‌دهنده جهان را آمریکا معرفی می‌کنند؛ بنابراین جهت فیلم شیوع برای پیش‌بینی و بیدارسازی بشـــر در مواجهه با بیماری‌ها نیســـت، بلکه این هم از سیاست فرهنگی استکباری آمریکاســـت که در صنعت ســـینمای خود بـــه دنبال مدیریت اذهان به سوی آمریکاست.

بر مدار واقعیت

ســـناریوهای مختلفـــی در زمینه منشـــأ اصلی و انتشاردهنده ویروس کرونا در جهان وجود دارد که در بیشتر موارد انگشت اتهام به سوی آمریکاست، آمریکایی که پایبند به هیچ قاعده اخلاقی نیست و در طول دهه‌های گذشته تعدادی از مردم کشورهای دنیا را در جنگ‌های مختلف به کام مرگ کشانده است، هرچند در این بیوتروریسم احتمالاً جان میلیون‌ها آمریکایی نیز به خطر بیفتد. این ســـناریو شاید از سناریوهای دیگر که منشأ را حیوانات می‌دانند هم قوی‌تر است؛ چراکه خوی حیوانی سردمداران کاخ ســـفید در پیگیری پروژه‌های بیوتروریسمی مانند سیاه‌زخم به اثبات رسیده است.

کتاب

موش سر به هوا

آخرین اثر فرهاد حسن‌زاده

کتاب «موش ســـر به هـــوا» با تصویرگـــری «علـــی خدایی» در ۴۸ صفحـــه و با شـــمارگان ۲۵۰۰ نسخه و قیمت ۳۰ هزار تومان در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شده است. در معرفی این کتاب آمده است: «موش سر به هوا» قصه ســـفر هفت موش اســـت که با تصویرگری علی خدایی شکل خلاقانه‌ای پیدا کرده اســـت. کودکان علاوه بر خواندن قصه و تماشای تصاویر، می‌توانند با فکر کردن به پرسش‌هایی که کتاب مطرح می‌کند، پاسخ بدهند. این کتاب مناسب کودکان بالای ۷ سال است و سبب افزایش اعتماد به نفس آنها می‌شود.

مسابقه

شکست کرونا

فراخوان مسابقه کارتون

فراخوان مسابقه بین‌المللی کارتون «ما کرونـــا را شکســـت می‌دهیم» منتشر شـــد که به شـــرح زیر است: مهلت ارســـال آثار تـــا ۱۱ فروردین ۱۳۹۹ و نشـــانی ارسال الکترونیکی آثار coronacontest@gmail.com است. این مســـابقه از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشـــگاه علوم پزشـــکی شیراز با مشـــارکت مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری، بنیاد فرهنگی روایت فتح، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی فارس، معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، شبکه مجازی آی‌گپ و... برگزار می‌شود. گفتنی است، هر شرکت‌کننده می‌تواند حداکثر پنج اثر را برای شرکت در مسابقات ارسال کند.

کتابخوانی

تمنای بی‌خزان

مسابقه کتابخوانی فصل باران

پویـــش مطالعاتی کتاب «فصل باران» با محوریت کتاب «تمنای بی‌خزان» همـــراه با ده‌ها جایزه ۱۰ میلیون ریالی از سوی «مرکز آفرینش‌های‌هنری» بسیج برگزار می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند کتاب «تمنـــای بی‌خـــزان» را از کتابفروشـــی‌ها تهیـــه کنند یا بـــا شـــماره ۰۹۱۲۵۰۸۱۰۸۰ (نشر ۲۷ بعثت) تماس بگیرند. پرسش‌های مسابقه داخل کتاب توزیع شده است و پاسخ‌ها به صورت پیامکی به ســـامانه ۱۰۰۰۵۷۲۰ ارسال کنند. «تمنای بی‌خزان» روایت‌های «زهرا ســـلیمانی‌زاده» از رزمنده مدافع حرم، شهید «مهدی حسینی» به قلم «شیرین زارع‌پور» است.

یادداشت

بحران‌سازی با رسانه!

شاهرخ صالحی کرهرودی
روزنامه‌نگار

رســـانه‌ها نقش مهمی در تشـــکیل تصور ذهنی افراد در مواجهه با یک بحران دارند و می‌توانند با تصویر غیرواقعی، یک حادثه کوچک را در حـــد یک بحران بالا ببرند و در مقابل یک بحران بـــزرگ را هم به یک حادثه تقلیل دهند. حالا در شرایطی جهان به مقابله با ویروس کویید ۱۹ یا همان کرونا رفته است که تصویر نشان داده شده از این ویروس، آن را به اندازه یک طاعون فراگیر هولناک نشان می‌دهد؛ اما سؤال اینجاست که مسئولیت اجتماعی رسانه‌ها برای ایجاد امید و آرامش در جامعه کجا رفته است؟

سازمان بهداشـــت جهانی برای مقابله با کرونا ســـه توصیه مهم را به مردم جهان ارائه کرده است: دســـت‌های‌تان را مرتب بشویید، از دست دادن و روبوسی با دیگران خـــودداری کنید و از همـــه مهم‌تر، دچار اضطراب و اســـترس نشوید. توصیه اول و دوم، توصیه‌های عمومی برای پیشـــگیری از همه بیماری‌هاست، اما توصیه سوم که بیشـــتر جنبه درونی و روانی دارد، شاید از دو توصیه دیگر هم مهم‌تر باشد. اضطراب می‌تواند فرد را به سمت بیماری سوق دهد و با تضعیف سیســـتم دفاعی بدن، زمینه را برای بروز بیماری در او فراهم کند. آگاهی نداشـــتن مردم موجب ترس و وحشـــت آنها می‌شود و این رسانه‌ها هستند که باید اطلاعات درست را به مردم منتقل کنند و واقعیت این اســـت که میزان تلفات کرونا ویروس در تمام کشـــورهای دنیا کمتر از ۳ درصد مبتلایان بوده اســـت و در ایران هم چنین نسبتی برقرار است. این در شرایطی اســـت که بیماری آنفولانزای موســـوم به H1N1 یا آنفولانزای نوع ۲ به مراتب تلفات بیشتری از کرونا داشتند، ولی هرگز موجب واهمه جهانی نشـــدند. رســـانه‌ها ابتدا با تصویری هولناک از غـــش کردن ناگهانی افراد در چین و کســـانی که به طور فجیعی دچار مـــرگ ناگهانی می‌شـــوند، آن را از عواقب ابتلا به کروناویروس معرفی کردند. این تصویر وحشتناک، مردم دنیا را در ابتدا با شوک بزرگی از یک بیماری بزرگ روبه‌رو کرد. با ســـرایت بیماری به سایر کشورها، این تصویـــر ذهنی هم به همـــراه بیماری گســـترش یافت و ترس عمومی سبب شد مقابله با این بیماری دشـــوارتر شود. نکته قابل توجه، اما سوءاســـتفاده سیاسی حتی اقتصـــادی از این بیماری اســـت. قرنطینه اقتصادی کشورهای درگیر این بیماری از ســـوی قدرت‌های بزرگ، به ابزاری برای فشار به این کشـــورها بدل شده است و از سوی دیگر نیز امپراطوری رسانه‌های غربی با دروغ‌گویی، رشـــد این بیماری را مرتبط با عبـــادات دینی معرفی کردنـــد و از این فرصت، برای دین‌زدایی و انزجار مخاطبان از دین، سوءاستفاده می‌کنند. این در حالی است که در همه تعالیم دینی اسلام، رعایت بهداشت و حفظ جان، از اولویت‌های هر مسلمان معرفی شده اســـت. در نهایت، توصیه‌های رهبر معظم انقلاب در مراسم روز درخت‌کاری امسال همان چیزی است که خط درست حرکت رسانه‌ها و مردم را به خوبی نشان می‌دهد. همانطور که ایشان فرمودند: «مســـئله یک مسئله گذراست، یک چیز فوق‌العاده نیست... یک قضیه‌ای اســـت پیش آمده، یک مدّتی است ـ مدّتی که ان‌شاءاللّه خیلی طولانی نخواهد بود ـ این برای کشور وجود خواهد داشت، بعد هم رخت برمی‌بندد و می‌رود. تجربیاتی که ما در این زمینه به دست می‌آوریم، می‌تواند یک دستاورد باشـــد. اگر این دستاوردها را داشته باشیم، بلا برای ما تبدیل می‌شود به نعمت، تهدید تبدیل می‌شود به فرصت.»

نکته گرام

محمدجواد ظریف: ما تعامل نزدیکی با سازمان جهانی بهداشت برای مقابله با «کووید-۱۹» در ایران و تضمین مراقبت‌های مناسب از افراد مبتلا [به این بیماری] داریم. تدابیر پیشگیرانه شدیدی- از جمله غربالگری مسافران هوایی در مبادی خروجی- در حال اجراست. همکاری‌های جهانی و منطقه‌ای ضروری هستند. یا همه با هم برنده می‌شویم یا با هم شکست می‌خوریم.

منوچهر متکی: شیخ‌الاسلام عزیز ما هم آسمانی شد. آنان که چهار دهه با مرحوم مهندس حسین شیخ‌الاسلام همکاری و مراوده داشتند، یک سینه سخن برای گفتن دارند. واژه‌ها بی‌اختیار در وصف او از قلم‌های مختلف بدون هماهنگی قبلی مشترک، بیان می‌شود! کلمه رمز شخصیت حسین آقای شیخ‌الاسلام: صداقت، صراحت، شجاعت، تواضع، دشمن‌شناس، زمان‌شناس، ولی‌شناس، مخالفاً لهوی، مطیعاً لأمر مولی، مقتدر در مواضع، مؤدب به آداب، سلامتی و پاک‌دستی، زاهد و آشنای مساجد، عاشق بی‌قرار اهل بیت(ع)، خستگی‌ناپذیر در ادای تکلیف و انجام وظیفه. شیخ‌الاسلام سردار بی‌ادعای عشق در عرصه دیپلماسی بود.

عبدالناصر همتی: یکی از راهکارهای مدیریت روند بازار سرمایه استفاده دولت از فرصت عرضه اولیه سهام و نیز برنامه‌ریزی برای افزایش درصد سهام شناور شرکت‌های مهم است. اقبال به بازار سرمایه را نیک پنداریم و با افزایش عرضه سهام عمق بیشتری به آن بدهیم. نکات مطرح‌شده به نقل از من در خصوص نگرانی از هجوم نقدینگی به بازار ارز و... را تأیید نمی‌کنم و باز هم تأکید می‌کنم، بازار ارز با حضور و مدیریت بانک مرکزی همچنان ریسک بالا برای سرمایه‌گذاری دارد.

نرم‌افزار

دکه اخبار

«دکه» یا Dakke نام یک برنامه جذاب و مخاطب‌پسند خبری ایرانی است و شما می‌توانید با استفاده از آن به راحتی به دنیایی از جدیدترین اخبار و تحلیل‌های سیاسی رسانه‌های ایرانی و خارجی دسترسی پیدا کنید. البته این نرم‌افزار رقبای زیادی در بازار نرم‌افزارهای تلفن همراه ایرانی دارد؛ اما از ویژگی‌های متمایز آن می‌توان به طراحی زیبا، حجم کم مصرف اینترنت و دسترسی به منابع متنوع سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ورزشی اشاره کرد. از سوی دیگر، یکی از مزیت‌های عمده این اپلیکیشن خبری نسبت به نمونه‌های مشابه، امکان استفاده از آن بدون نصب نرم‌افزار است؛ یعنی برای استفاده از خدمات خبری آن کافی است سری به سایت دکه بزنید.

نگاهی به انعکاس رسانه‌ای مجاهدت‌های نیروهای مسلح در مقابله با کرونا

سربازان انقلاب در خط مقدم

نوید کمالی
کارشناس رسانه

در تمام کشورهای جهان نیروهای مسلح به عنوان مهم‌ترین رکن مقابله با خطرات و تهدیدات شناخته می‌شوند که البته تأمین این مأموریت‌ها جز با به‌کارگیری افراد کارآمد، توانا و البته از جان گذشته ممکن نبوده و نیست.

خوشبختانه، در نظام جمهوری اسلامی ایران نیز نیروهای مسلح نقش و جایگاه ویژه‌ای یافته‌اند که این مهم ناشی از رویکرد اعتقادی و اسلامی نیروهای مسلح به حراست و حفاظت از ملت و نظام اسلامی ایران است و به همین علت نیز در طول ۴۱ سال گذشته، این نیروهای جان بر کف در عرصه‌های گوناگون داخلی و بین‌المللی نقش ویژه و بی‌بدلیلی در حراست از ایران اسلامی و امت بزرگ اسلام ایفا کرده‌اند که نمود آماری آن را می‌توان در تعداد بالای شهدا و جانبازان نیروهای مسلح ایران مشاهده کرد.

اما آنچه این روزها بیش از هر ایامی به چشم شهروندان ایرانی می‌آید، نقش پررنگ نیروهای مسلح در جریان مقابله با شیوع #ویروس- کرونا در کشور و حفاظت از سلامت ملت ایران است؛ به همین علت نیز جلوه‌های تلاش نیروهای مسلح کشور در مقابله با این میهمان ناخوانده به شکل قابل توجهی در رسانه‌های رسمی و غیر رسمی کشور بازتاب یافته است.

البته تلاش نیروهای مسلح محدود به یک قالب خاص از خدمت‌رسانی نیست و جنبه‌های گوناگونی را شامل می‌شود؛ برای نمونه نیروی انتظامی با افزایش نظارت‌های خود بر فضای مجازی با شایعه‌پردازان کرونا مقابله می‌کند تا امنیت روانی جامعه را در شرایط فعلی حفظ کند و سپاه پاسداران با بسیج ظرفیت‌های علمی و درمانی خود علاوه بر اختصاص فضاهای بیمارستانی خود به درمان مبتلایان شناسایی‌شده، هم‌اکنون با بهره‌گیری از توان دانشمندان و مجموعه‌های دانشگاهی خود در حال پژوهش و تحقیق در حوزه تولید کیت‌های شناسایی و داروهای درمانگر این ویروس است.

البته سپاه در حوزه خدمت‌رسانی به مردم اقدامات قابل توجه دیگری را نیز انجام داده است که از جمله آنها می‌توان به توزیع رایگان اقلام بهداشتی در برخی شهرها و بهره‌گیری از سامانه‌های جنگ نوین سپاه در عرصه ضد عفونی کردن اماکن عمومی اشاره کرد.

ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز همگام با سپاه و ناجا در راستای مقابله با شیوع ویروس کرونا وارد عمل شده و قرارگاه جهادی مقابله با ویروس کرونا را ایجاد کرده است و هم‌اکنون علاوه بر تولید ماسک و لباس‌های حفاظتی، برخی تجهیزات خودرویی را بلافاصله با تغییر کاربری به تجهیرات ضد عفونی‌کننده و مه‌پاش تبدیل کرده است. بنا بر اظهارات فرماندهان عالی این نیرو، ارتش حالت تهاجمی نسبت به ریشه‌کن کردن ویروس کرونا اتخاذ کرده و تمام تجهیزات خود را پای کار آورده است.

طبیعتاً این دست اقدامات خالصانه سربازان انقلاب اسلامی دیگر بار تصویر «ید واحده» نیروهای مسلح را به تصویر کشیده است که حداقل نتیجه آن را می‌توان، تقویت بیش از پیش سرمایه‌های اجتماعی نیروهای مسلح دانست؛ آن هم در زمانه‌ای که دستگاه‌های تبلیغاتی و جنگ روانی پرتعداد دشمن، اعم از ظرفیت‌های ماهواره‌ای و سایبری در صدد تضعیف جایگاه نیروهای مسلح در اذهان و افکار عمومی کشور هستند و از هیچ فرصتی برای تخریب این نیروها دریغ نمی‌کنند که از جمله آنها می‌توان به شایعه‌پردازی‌های کرونایی علیه سپاه و مجموعه‌های وابسته به آن اشاره کرد.

با این حال رصد فضای مجازی حکایت از آگاهی و قدردانی افکار عمومی کشور نسبت به مجاهدت‌های خاموش نیروهای مسلح در مقابله با شیوع ویروس کرونا دارد؛ به همین علت نیز برخی کاربران این تلاش‌ها را مصداق «فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا» می‌دانند.

پژواک

ویدیوکلوپ آنلاین!

محمدصالح نادری
کارشناس فناوری اطلاعات

شاید یکی از حسن‌های ویروس کرونا بیشتر شدن زمان بودن کنار خانواده باشد، هر چند کاش بهانه‌ای بهتر برای این دورهم‌نشینی‌ها پیدا می‌شد. این فرصت کنار یکدیگر بودن را عده‌ای با کتاب، عده‌ای با تلفن‌همراه و لوازم الکترونیکی، عده‌ای با رسانه‌های جمعی مانند تلویزیون و رادیو و... سر می‌کنند. ما برای شما پیشنهادی دیگر داریم: VOD ها. سرویس‌های VOD که در فارسی می‌توان به آن ویدئوهای درخواستی گفت، سرویس‌هایی هستند که مانند ویدئوکلوپ‌های قدیم، کاربران فیلمی را برای دیدن درخواست می‌کنند، اما در VOD به جای اینکه به مغازه بروند، به وسیله اینترنت به انبوهی از محتواهای چندرسانه‌ای دسترسی دارند. در ادامه برخی از سرویس‌دهنده‌های VOD را معرفی می‌کنیم.

آیو: آیو با انحصاری شدن در تلوزیون‌های هوشمند سامسونگ در ابتدا توانست کاربران زیادی پیدا کند، اما به مرور با آمدن رقبای دیگر، به روز نبودن ویدئوها و سریال‌ها و ضعف این شرکت در ارائه نرم‌افزارهای به‌روز، میدان را خالی کرد. حسن این سرویس در امکان مشاهده و بایگانی کردن محتواهای پخش‌شده از شبکه‌های تلوزیونی در هفت روز گذشته است.

فیلیمو: یکی از خدمات پایگاه آپارات است که کاربران آن می‌توانند به آرشیوی عظیم از فیلم‌های ایران و جهان دسترسی داشته باشند. فیلیمو یکی از بهترین بایگانی‌های محتوا را در میان دیگر سرویس‌دهندگان دارد و تقریباً هر فیلم و سریالی را می‌توان در آن یافت.

نماوا: اگر به دنبال به‌روزترین سریال‌ها و فیلم‌های ایرانی هستید، نماوا می‌تواند پاسخگوی شما باشد.

در استفاده از VODها باید به دو نکته توجه کرد: اول، نحوه محاسبه حجم اینترنت مصرفی کاربران است؛ به دنبال سرویس‌دهنده‌ای بگردید که حجم مصرفی شما را رایگان حساب کند. دوم، بر محتواهای ارائه‌شده در VODها نظارت کمتری نسبت به صداوسیما می‌شود؛ بنابراین والدین باید نظارت بیشتری بر فرزندان‌شان در استفاده از این خدمات داشته باشند.

ترفندستان

عمر بلند باطری!

حامد مظلومی
کارشناس فناوری

این روزها قیمت تلفن همراه در بازار کشورمان به قیمت پرایدهای ابتدای دهه ۱۳۹۰ خورشیدی رسیده است و دیگر اقشار متوسط جامعه که شامل طیف وسیعی از کارمندان و دانشجویان می‌شوند، امکان خرید راحت و بدون دغدغه تلفن‌های همراه هوشمند را ندارند؛ از این رو یادگیری نکاتی که موجب افزایش طول عمر استفاده از تلفن همراه هوشمند شود برای همه کاربران اهمیت پیدا کرده است؛ به همین دلیل در این مطلب با شیوه نگهداری بهینه باتری تلفن همراه هوشمند، که یکی از آسیب‌پذیرترین اجزای آن است، آشنا خواهید شد.

احتمالاً شنیده‌اید که تلفن‌های هوشمند امروزی طوری طراحی شده‌اند که در زمان اتصال طولانی‌مدت به شارژر، انتقال انرژی از شارژر به باتری را غیر فعال می‌کنند؛ اما اگر به این امید صبح تا شب تلفن خود را در حالی که به شارژر متصل است، رها می‌کنید، باید بدانید شدت جریانی که از شارژر به باتری منتقل می‌شود منجر به داغ شدن باتری می‌شود و هر چقدر شدت و زمان باقی ماندن این گرما بیشتر باشد، باتری لیتیوم یونی تلفن همراه شما زودتر از بین خواهد رفت.

یکی از بهترین روش‌های افزایش عمر باتری گوشی موبایل این است که دستگاه را برای مدت طولانی به شارژر نزنید و به محض اینکه باتری آن به اندازه کافی شارژ شد، گوشی را از شارژر جدا کنید.

هم‌زمان سعی کنید از قابلیت Power Saving Mode یا «حالت ذخیره‌سازی انرژی» در تلفن همراه خود استفاده کنید؛ این قابلیت که در بخش تنظیمات در دسترس است به طور خودکار مصرف انرژی تلفن همراه شما را بهینه‌سازی می‌کند و اینگونه نیازمندی شما به تکرار شارژ تلفن همراه در طول روز کاهش قابل توجهی خواهد یافت.

مجازستان

ویروس جهانی!

سعید ممقانی
تحلیلگر

بدون شک شیوع جهانی ویروس کرونا جامعه بشری را در معرض تهدیدی جدی و قابل توجه بهداشتی قرار داده است؛ زیرا نه تنها فعلاً درمان مشخصی برای آن ابداع نشده است، بلکه هنوز دانشمندان منشأ آن را به درستی تشخیص نداده‌اند. در این رابطه هفته گذشته نشریه «نیویورک تایمز» به قلم دکتر «پیتر داژاک» اکولوژیست بیماری‌های واگیر مقاله‌ای منتشر کرد که حاوی نکات قابل توجهی است. وی در این مقاله می‌نویسد: «اوایل سال ۲۰۱۸، طی جلسه‌ای در سازمان بهداشت جهانی در ژنو، با گروهی از متخصصان که من نیز عضوشان هستم (طرح تحقیق و توسعه) اصطلاح «بیماری X» را اختراع کردیم. منظور ما از این اصطلاح، بیماری‌های عالم‌گیری بود که بعدها رخ می‌دهند و می‌توانند ناشی از عواملی ناشناخته باشند؛ در واقع منبع این نوع بیماری‌ها پاتوژن جدیدی خواهند بود که هنوز وارد جمعیت بشر نشده باشد.» وی ادامه می‌دهد: «در آن زمان گفتیم، بیماری X ممکن است ناشی از ویروسی با منشأ حیوانات باشد و در جایی از کره زمین ظاهر شود که نوع توسعه اقتصادی، مردم و حیوانات وحشی را به هم ارتباط می‌دهد. بیماری X احتمالاً در ابتدای شیوع با سایر بیماری‌ها اشتباه گرفته می‌شود و باسرعت و در سکوت گسترش می‌یابد. با بهره‌برداری از شبکه‌های سفر و تجارت بشر، به چندین کشور می‌رسد و مهارهای اولیه را خنثی می‌کند. بیماری X میزان مرگ و میری بالاتر از آنفولانزای فصلی دارد، اما به راحتی آنفولانزا گسترش می‌یابد. این بیماری حتی قبل از رسیدن به وضعیت عالم‌گیر، بازارهای مالی را تکان خواهد داد.» وی در پایان مقاله خود نیز تأکید کرده است: «دانشمندان تخمین می‌زنند که ۱/۶۷ میلیون ویروس ناشناخته از این نوع در جهان وجود دارد که قبلاً در افراد دیده شده، اما جدی گرفته نشده‌اند. کشف و توالی آنها باید در اولویت باشد؛ چراکه همیشه می‌دانیم باید دشمنان‌مان را پیش از حمله بشناسیم.»

استارت‌آپ

آموزش سلامت

سحر براتی
کارشناس بهداشت

اساتید و کارشناسان حوزه تعلیم و تربیت بر این عقیده‌اند که داستان نقش بسیار مهمی در تکوین شخصیت کودکان ایفا می‌کند؛ زیرا از طریق داستان‌های خوب، کودک با بسیاری از ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی مورد نیاز جامعه آشنا می‌شود. پرورش حس زیبایی‌شناسی در کودک، جلب توجه او به دنیایی که اطرافش را فرا گرفته است، پرورش عادات مفید در او و رشد دادن حس استقلال‌طلبی و خلاقیت کودک نیز از هدف‌های اصلی طرح داستان‌های خوب برای کودکان است. اما حالا تصور کنید که قهرمان داستان به جای یک فرد غریبه، خود کودک باشد؛ طبیعتاً جذابیت و اثرگذاری داستان برای کودک به شکل قابل توجهی افزایش خواهد یافت.

این ایده موجب شد جمعی از جوانان خلاق و هنرمند ایرانی دست به راه‌اندازی استارت‌آپی با عنوان «داستان من» و با شعار «قهرمان داستان خودت باش!» بزنند.

مدیران این استارت‌آپ موفق ایرانی درباره کسب‌وکار خود می‌گویند: «داستان من محصولی نوآورانه است که با پیوند قصه‌گویی، هنر و تکنولوژی این امکان را برای شما فراهم می‌کند تا در تجربه خلق یک کتاب داستان اختصاصی برای کودک خود مشارکت کنید و او را قهرمان کتاب اختصاصی خودش کنید. داستانِ من به شما کمک می‌کند تا کتاب خواندن را برای کودک‌تان به تجربه‌ای فوق‌العاده تبدیل کنید. کتاب‌های اختصاصی داستانِ من که کودک شما خودش قهرمان آن است، علاوه بر اینکه یک هدیه ارزشمند و ماندگار است، او را به کتاب علاقه‌مند می‌کند و باعث افزایش اعتماد به نفس او می‌شود.»

فرمانده بهداری رزمی نیروی زمینی سپاه در گفت‌وگو با صبح صادق

همه ظرفیت ما در پدافند زیستی فعال است

حسن ابراهیمی
خبرنگار

نزدیک به سه هفته است که کشور با اپیدمی ویروس خطرناک کرونا مواجه شده و نیاز به مراقبت و ضدعفونی مداوم و بستری مبتلایان موجب شده است این معضل از لایه تنش خارج شود و کشور را دچار یک تشنج در مقابل این همه بیولوژیک کند؛ اما نیروهای مسلح شاید آماده‌ترین یگان درمانی در مقابله با این تهدیدات را دارند. بر این اساس، نیروی زمینی سپاه گسترده‌ترین شبکه بیمارستانی و یگان‌های پدافندی را داراست که در بخش بیمارستانی و درمانی، بهداری نیروی زمینی سپاه در این حوزه فعالیت‌های خوبی را انجام داده است و آمادگی‌های لازم را برای مقابله دارد؛ از این رو در گفت‌وگویی کوتاه با «سردار احمد اخوان» فرمانده بهداری رزمی نیروی زمینی سپاه ابعاد این موضوع را پیگیری کردیم.

سردار، قبل از اینکه از خدمات شما به بخش‌های کشوری در حوزه کرونا بپرسم، می‌خواهم گزارشی از وضعیت آمادگی و مقابله در داخل خود سپاه را بفرمایید.

قرارگاه پدافند زیستی شفای مجموعه نیروی زمینی سپاه در موضوع پیشگیری و مقابله با کروناویروس، از دوم اسفند فعالیتش را شروع کرده است که مصوبات خیلی خوبی هم در این قرارگاه داشتیم و جلسات این قرارگاه هر روز با حضور کارشناسان مختلف و هیئت‌رئیسه نیرو برگزار می‌شود و در مجموعه اقداماتی که باید در سطح نیروی زمینی، اعم از یگان‌ها، قرارگاه‌ها، مراکز درمانی و بیمارستان‌ها انجام شود، هم اقدامات رده‌ها را دریافت می‌کنیم و هم اقداماتی که رده‌ها باید در برابر این ویروس انجام دهند را به آنها ابلاغ می‌کنیم. ضمن اینکه در این قرارگاه پیرامون کمک به دولت در موضوع نیازمندی‌های وزارت بهداشت نیز تصمیم‌گیری می‌شود.

درباره کارهای انجام‌شده، اولین اقدامی که باید رده‌های مختلف انجام دهند، بحث آموزش و افزایش دانش و بینش کارکنان است؛ آگاهی فرماندهان را باید ارتقا دهیم. به کلیه رده‌های مربوطه در نیروی زمینی آماده‌باش داده‌ایم و کاملاً آماده هستند و موضوعات آموزشی را از طریق ویدئوکنفرانس هر روز به فرماندهان ارائه می‌دهیم. مراکز آموزشی تعطیل شده است و در ورودی‌های پادگان‌ها پایش سلامت افراد انجام می‌شود.

گفته شده است نیروهای مسلح بخشی از توان درمانی خود را در اختیار بخش‌های کشوری و مردم قرار داده‌اند،

با توجه به اینکه قبلاً جایی گفته‌اید رتبه اول سامانه‌های درمانی در غرب آسیا را مجموعه شما دارد، شما چه مقدار در این امر سهیم شده‌اید؟

تمام بیمارستان‌های ما در آمادگی ۱۰۰ درصد کمک به وزارت بهداشت هستند. ما ۱۳۰۰ تخت بستری ثابت در سراسر کشور در ۹ بیمارستان داریم: بیمارستان شهید صدوقی در اصفهان، بیمارستان امام حسین(ع) در مشهد، بیمارستان شهید محلاتی در تبریز، بیمارستان شهید بقایی در اهواز، بیمارستان شهید قاضی در سنندج، بیمارستان شهید عارفیان در ارومیه، بیمارستان حضرت فاطمه زهرا(س) در کرمان، بیمارستان حضرت نبی اکرم(ص) در زاهدان و بیمارستان امام حسین(ع) در کرمانشاه. علاوه بر بیمارستان‌های ثابتی که داریم، ۱۰ بیمارستان سیار نیز داریم که آماده اعزام هستند. از این ۱۰ بیمارستان سیار تاکنون دو مورد اعلام نیاز شده است که یکی در قم و دیگری هم در کاشان است که مراحل اجرایی برای استقرار آن در حال انجام است.

خدمات را به همه مردم می‌دهید؟

بله، هم خانواده نیروهای مسلح و هم همه مردم.

سامانه‌های دیگر پدافند بیولوژیکی هم غیر از آنچه در اختیار یگان‌های جنگ نوین است در اختیار شماست، از این سامانه‌ها هم استفاده کرده‌اید؟

بله، سامانه‌های واکنش سریع بهداشت را که قبلاً تولید کرده بودیم، در استان‌های مختلف مستقر هستند. در حال حاضر ۱۵ سامانه واکنش سریع بهداشتی در اختیار و در حال اقدامات رفع آلودگی از اماکن، تجهیزات و نفرات است. ما این سامانه‌ها را برای واحدهای عملیاتی تولید کرده بودیم که در حال حاضر کارایی و عملکرد بسیار خوبی دارد.

مجموعه نیروی انسانی که برای این پدافند زیستی پای کار آوردید چند نفر است؟

تقریباً همه مجموعه خود را آماده به کار داریم. در بحث کروناویروس هرکس که می‌خواهد در مراکز درمانی فعالیت کند، واقعاً باید عاشق باشد؛ الآن جامعه پرستاری، پزشکی و گروه‌هایی که در بیمارستان‌ها هستند، عاشقانه عمل می‌کنند. ما به تعدادی پزشکیار و بهیار عملیاتی از قبل آموزش داده‌ایم و آنها را آماده کرده‌ایم و اعلام شد هرکجا به این افراد نیاز باشد، در خدمت هستیم، که چند روز پیش گیلان اعلام نیاز کرد و ما صد پزشکیار عملیاتی را در اختیار آنها گذاشتیم. فراخوانی هم به پزشکان، پرستاران، پیراپزشکان و بازنشستگانی که قبلاً در مجموعه ما فعال بوده‌اند داده‌ایم که اگر توانمندی دارند و داوطلب هستند و می‌توانند در خدمت نظام پزشکی باشند، اعلام آمادگی کنند.

اگر وضعیت سخت‌تر شود و تخت بیشتری نیاز باشد، سپاه تمهیداتی چیده است؟

ما علاوه بر ۹ بیمارستان ثابت و ۱۰ بیمارستان سیاری که کاملاً آماده هستند، چون در نیروی زمینی مراکز آموزشی داریم، تخت‌های این مراکز هم در صورت نیاز در اختیار مراکز درمانی برای قرنطینه قرار خواهیم داد.

علاوه بر سامانه‌های رفع آلودگی که فعال هستند، سایر سامانه‌ها نیز در آمادگی صددرصد هستند تا در صورت نیاز وارد عمل شوند؛ امیدواریم بتوانیم کرونا را به دست توانمند ملت و رزمندگان سپاه شکست دهیم و حتماً با پیروزی چشمگیری از این بحران عبور می‌کنیم و دنیا را شگفت‌زده خواهیم کرد.

امنیت جامعه مدیون جوانان است

مراسم جشنواره «جوان سرباز» نیروی زمینی سپاه در ستاد این نیرو برگزار شد. «سردار سرتیپ پاسدار علی‌اکبر پورجمشیدیان» معاون هماهنگ‌کننده نیروی زمینی سپاه در این مراسم با اشاره به اینکه ایران امن‌ترین کشور منطقه غرب آسیاست، گفت: «امنیت امروز جامعه مدیون جوانانی است که با همین لباس‌های مقدس سربازی کمر همت بستند و از جان شیرین‌شان گذشتند تا حتی یک وجب از خاک کشورمان در دست دشمنان نیفتد.» وی با اشاره به اینکه ما اکنون در وضعیت جنگ نرم و توطئه‌ای برنامه‌ریزی شده از سوی دشمن قرار داریم، گفت: «جوانان ما باید علاوه بر مهارت‌های دفاعی و نظامی در حوزه های دیگر امنیت‌افزا هم مهارت و دانش لازم را پیدا کنند.»

گردان‌های جنگ نوین علیه کرونا

فرمانده نیروی زمینی سپاه گفت: «ابلاغ آماده‌باش به کلیه بیمارستان‌های نیروی زمینی سپاه، پیگیری تأمین اقلام حفاظتی و شوینده‌های الکلی، بررسی میدانی از بیمارستان شهدای یافت‌آباد برای راه اندازی سامانه CT اسکن، پیگیری تأمین لباس محافظ، ماسک N95 و... برای بیمارستان‌های نیروی زمینی سپاه به منظور امدادرسانی به بیماران ویروس کرونا و... از جمله اقدامات این نیروی برای مقابله با ویروس کرونا در حوزه بهداشت و درمان است.» «سردار محمد پاکپور» با تشریح اقدامات نیروی زمینی سپاه در روزهای اخیر برای مقابله با ویروس کرونا اظهار داشت: «همه یگان‌های جنگ نوین قرارگاه‌های ده‌گانه نیروی زمینی سپاه در حالت آماده‌باش کامل هستند.»

در کنار مدافعان بهداشت و سلامت هستیم

فرمانده سپاه محمد رسول‌الله(ص) تهران گفت: «نیروهای بسیجی تا ریشه‌کنی ویروس کرونا در کنار مدافعان بهداشت و سلامت می‌مانند.» «سردار محمدرضا یزدی» در حاشیه جلسه قرارگاه زیستی استان تهران که با حضور «دکتر زالی» و اعضای این ستاد در سپاه محمد رسول‌الله(ص) تهران برگزار شد، با اشاره به آمادگی و عملیاتی شدن توان نیروهای بسیجی در مقابله با ویروس کرونا گفت: «در گام جدید ایجاد نقاهتگاه برای افراد مشکوک به ویروس کرونا و همچنین افراد درمان‌شده که باید دوره نقاهت را طی کنند، در دستور کار قرار گرفته است و یکی دیگر از موارد مورد بحث در جلسه، توزیع مواد ضدعفونی‌کننده و خدمات بهداشتی به خانواده‌های کم‌برخوردار در برخی محله‌های هدف در جنوب تهران توسط بسیج بود.»

روی خط

بر قیمت کالاها در فروشگاه‌های اتکا نظارت شود

۰۹۰۳۰۰۰۲۶۰۵/ چرا به سربازان وظیفه عیدی نمی‌دهند؟ بنده متأهل هستم و واقعاً مشکل معیشتی دارم، حقوق بنده ۳۶۰ هزار تومان است، واقعاً می‌شه زندگی کرد؟

۰۹۱۱۰۰۰۴۸۲۱/ من خودم فرزند دوقلوی ۸ ساله دارم، ولی طرح حمایت از خانواده‌های با فرزند چندقلو شاملم نمی‌شود. لطفاً چتر حمایتی این طرح اصلاح شود.

۰۹۱۱۰۰۰۲۹۸۴/ برای وام ازدواج دخترم دو سال است در سامانه نیروی انسانی در انتظار هستیم!

۰۹۱۳۰۰۰۳۷۳۹/ خواهشاً روی قیمت‌های اتکا نظارت داشته باشید، خدا رو خوش نمی‌آد یه مبلغ ناچیزی شارژ می‌کنن، بعدش بریم اتکا قیمتاش از بیرون گران‌تره. آجیلی که بهترینش بیرون کیلویی ۱۳۰ هزار تومانه، داخل اتکا ۱۸۰ هزار تومانه.

۰۹۱۳۰۰۰۸۹۳۷/ چرا قیمت کالا در فروشگاه اتکا بسیار بالاست، در صورتی که مشابه آن در فروشگاه‌های سطح شهر بسیار پایین‌تر است.

۰۹۱۴۰۰۰۶۱۹۶/ چرا سهام انصار و سودش تعیین تکلیف نمی‌شه؟

۰۹۱۴۰۰۰۴۹۵۹/ متأسفانه ارشدیت تحصیلی کاملاً به صورت سلیقه‌ای اعمال می‌شود. در ستادهای سپاه استان‌ها اجرا شده اما در نواحی نمی‌شود.

۰۹۱۴۰۰۰۵۳۴۳/ لطفاً پیگیر سنوات مثبت خدمتی از سوی رهبر معظم انقلاب برای بازنشستگی بسیجیان کد ۸۹ باشید.

۰۹۱۴۰۰۰۸۹۶۱/ چرا والدین تحت تکفل دارند تحت پوشش بیمه صعب‌العلاج قرار نمی‌گیرند؟ جهانگیری از تبریز

۰۹۱۴۰۰۰۹۰۴۱/ مسئولان برای مجوز تحصیلی پاسداران مناطق عملیاتی بالای ۱۰ سال عنایت داشته باشند.

۰۹۱۵۰۰۰۰۴۷۲/ یک نکته بهداشتی، با توجه به ارسال هفته‌نامه به سراسر کشور از طریق درگاه پست، لطف کنید اعلام نمایید که موارد بهداشتی را در هنگام دریافت و انتشار رعایت کنند.

۰۹۱۵۰۰۰۸۶۸۸/ با توجه به ابلاغیه ستاد کل در خصوص در اولویت قرار گرفتن تحویل خانه سازمانی به پاسداران دارای فرزند دوقلو، متأسفانه بنیاد تعاون به این ابلاغیه عمل نمی‌کند و در عمل اجرایی نمی‌شود. خراسان جنوبی بیرجند

۰۹۱۵۰۰۰۲۰۴۵/ با توجه به تأکید حضرت آقا نسبت به فرزندآوری، اینجاب ۳۳ سالمه و چهار تا فرزند دارم و فرزند پنج من هم تا چند ماه آینده به دنیا می‌آید، چرا در حقوق و شارژ اتکا برای فرزندان مبلغ ناچیزی اضافه می‌شود؟

۰۹۱۷۰۰۰۸۳۶۳/ در استان‌های دیگر پرداخت وام مسکن شروع شده ولی در استان فارس هیچ خبری نیست و فقط قول و وعده می‌دهند، خواهشمندیم از ستاد کل سپاه برای شیراز فکر اساسی شود.

۰۹۲۲۰۰۰۷۶۲۱/ وام مسکن پرسنل سپاه رو هم پیگیر باشید. با توجه به گرانی و تورم مسکن هر چه زودتر نسبت به تخصیص اعتبار برای پرداخت وام به مسئولان امر گوشزد کنید.

۰۹۳۷۰۰۰۳۰۳۴/ من کارمند فنی راننده هستم. نبود جایگاه و عدم دریافت رتبه بالاتر از ۱۴ مانع از رشد و انگیزه در جمع خانواده راننده شده است. خواهشمند است رسیدگی شود.

۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳
پیامتان را از طریق سامانه پیامکی هفته‌نامه صبح صادق با ما در میان بگذارید

یادداشت

سپاه و رونق تولید

علیرضا جلالیان
کارشناس دفاعی

سال ۱۳۹۸ بنا به تدبیر فرمانده معظم کل قوا سال «رونق تولید» نام گرفت تا در پرتو تدابیر ایشان قبل از آنکه تحریم‌ها اثربخش شوند، بی‌اثری تحریم‌ها در کشور محقق و احساس شود. رونق تولید مشکل اشتغال و بسیاری دیگر از معضلات اجتماعی کشور را حل می‌کرد. بر این اساس، نیروهای مسلح به سبب مدیریت مستقل از ساختار دولتی و زعامت ولی‌فقیه یکی از مهم‌ترین نهادهایی بودند که به این مهم عمل کردند. این عملکرد به ویژه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای کشور مفید واقع شد. رونق تولید اگرچه در ذهن یک فضای فنی و مبتنی بر ابزار و کارخانه متبادر می‌شود، اما بخشی از رونق تولید در فضای اقتصاد دانش‌بنیان اتفاق خواهد افتاد و بخشی هم در حوزه محرومیت زدایی و رفع موانع تولید.

فعالیت‌های سپاه به منزله بخشی از حوزه صنعتِ پیشران و زیربناییِ دفاعی، اگرچه تا سال‌های گذشته به صورت صددرصد در اختیار توسعه توان دفاعی بود، اما گستردگی و حجم انبوه دانش تولیدشده در این بخش در سال رونق تولید به حوزه‌های غیردفاعی وارد شد. این درحالی بود که سپاه در حوزه دفاعی نیز هیچ‌گاه از تولید جدیدترین جنگ‌افزارهای روز دنیا عقب نبود و سال ۱۳۹۸، سال رونق این تولیدات هم بود. پهپاد، موشک، پدافند هوایی، سلاح‌های سبک و نیمه‌سنگین، خودرو و... همه ادواتی بودند که در سال رونق تولید نمونه‌های نوین آن رونمایی شد.

دانش دفاعی با تحریم خودروسازی به سمت این صنعت رفت و امروز بیشتر موانع ساخت داخل و نهضت داخلی‌سازی در صنعت خودرو به مدد همان شرکت‌های دانش‌بنیانی اتفاق می‌افتد که تا قبل از این به مدد نیروی هوافضای سپاه و سایر رده‌های نیروهای مسلح شتافته و پیچیده‌ترین دانش‌های فنی دنیا را به تسخیر خود درآورده بودند.

دغدغه سپاه چیزی جز دغدغه کشور نیست و بر این اساس با دریافت فرمان رونق تولید راه بر سپاه روشن‌تر از گذشته نمایان شد. در حوزه تولید دانش و فناوری، سپاه یکی از پیشتازان این عرصه در کشور بود. در مراکز پژوهشی و دانشگاه‌های سپاه نتایج خوب و درخور توجهی با تمرکز بر امور پژوهشی کسب شد که این نتایج البته نه تنها به کار سپاه آمد، بلکه کار کشور را هم پیش برد. در حوزه آب و انرژی، نفت، راه، معدن و... سپاه با رفع نیازهای فناوری خود در مأموریت محرومیت‌زدایی، مردم‌یاری، عمران، زیرساخت‌سازی و... با رونق بخشیدن به بخش‌هایی از اقتصاد کشور عملاً برخی ابعاد مشکل‌آفرین تحریم را بی‌اثر کرد.

در مأموریت امداد و مردم‌یاری، سپاه جزء اولین نهادهایی بود که خانه‌های مردم سیل‌زده و زلزله‌زده کشور را ساخت و تحویل داد. معضل آب بخش‌هایی از مناطق محروم و روستایی هم به مدد دانش و فناوری تولیدشده در دانشگاه جامع امام حسین(ع) حل شد؛ اما همه فعالیت‌های سپاه در رونق تولید، این نبود. سپاه در بخش‌هایی هم خط‌شکن عمل کرد و با ورود به حوزه‌هایی که باید خط‌شکنی شود، راه‌های جدید رونق تولید را با استفاده از ظرفیت‌های کشور گشود؛ البته این یکی از ابعاد مأموریتی سپاه است و نیاز کشور یعنی نیاز انقلاب و از آنجا که سپاه پاسدار و صیانت‌کننده انقلاب است باید نیازهای انقلاب را مرتفع کند.

صبح صادق

هفته‌نامه
سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
صاحب امتیاز
معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: یدالله جوانی
سردبیر: علی حیدری

شورای سیاست‌گذاری:
علی قاسمی، سیامک باقری، سعدالله زارعی، فرهاد مهدوی، مهدی سعیدی، فتح‌الله پریشان، محمدرضا مهدیار اسماعیلی، حسین عبداللهی‌فر
دبیر تحریریه: سیدفخرالدین موسوی
مدیر فنی: محمدصالح نادری
مدیر نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی‌آقائی
صفحه‌آرا: علی اکبر هدایتی
عکاس: حامد گودرزی
ناظر چاپ: سعید قاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶(۰۲۱)
تلفن: ۱۱۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱)
ssweekly.ir
@ssweekly
info@ssweekly.ir
نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۹۳۸ | دوشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۹۸

استفتاء درباره درگذشتگان بیماری کرونا از حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای

سؤال: اگر شخصی بر اثر بیماری واگیردار ویروس کرونا که طبق نظر متخصصان سرایت سریعی دارد، فوت کند، درباره غسل، کفن و نماز چنین میتی وظیفه چیست؟

جواب: مجرد ابتلا به این بیماری، موجب سقوط احکام واجب مربوط به میت نمی‌شود؛ بنابراین با مراعات کامل نکات بهداشتی و استفاده از تجهیزات ایمنی ـ هر چند با صرف هزینه ـ باید حداقل واجب درباره غسل، حنوط، کفن، نماز میت و دفن انجام گیرد. در صورت عدم امکان غسل ترتیبی، باید به صورت ارتماسی غسل داده شود و در صورت عدم امکان غسل، با دست میت، میت را به ترتیب، بدل از غسل با آب و سدر، غسل با آب و کافور و غسل با آب خالص، تیمم دهند و حنوط کنند و ـ هر چند از روی لباس ـ کفن کرده و دفن کنند.

تلخند

استقبال نخست وزیر هند از ترامپ با دستهای آغشته به خون مسلمانان هندی / کارتونیست: ماریان کامنسکی از اتریش

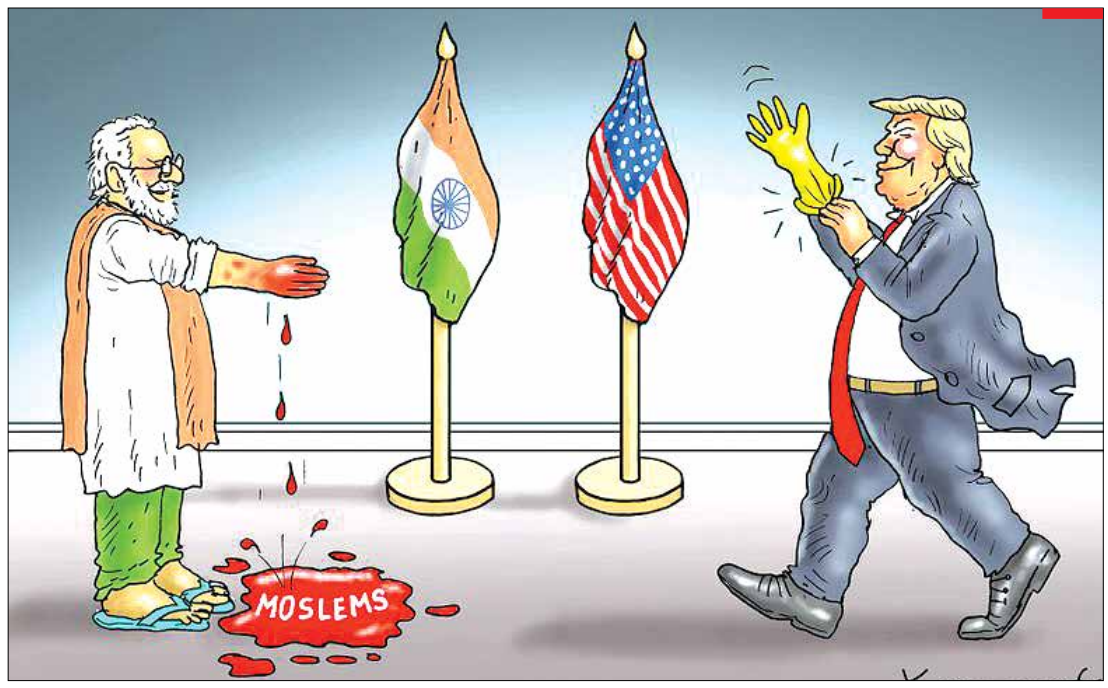

تریبون

جان‌فشانی‌های فرشته‌های خدمت به بیماران کرونایی

پرستار جز زیبایی چیزی نمی‌بیند

بیمارستان بقیةالله(عج) در این روزهای مبارزه با بیماری کرونا و درمان آن یکی از سانترهای درمانی این بیماری شده است. پرستارهای بخش NBC این بیمارستان ـ که در این ایام به بیماران کرونایی اختصاص داده شده است ـ مانند تمام پرستارهای دیگر بیمارستان‌های مخصوص بیماران کرونا، جان‌فشانی و فداکاری می‌کنند. «فرشته قنبری» یکی از پرستارهای بخش NBC یا همان میکروبیولوژی است که ۲۲ سال سابقه پرستاری دارد، او درباره این روزهای کرونایی می‌گوید: «بخش ما مرکز درمان با کرونای بیمارستان است و از روزی که بیمار کرونایی پذیرش کردیم، به ما اعلام کرده بودند که ممکن است تعداد بیماران بالاتر برود لذا بخش را آماده کرده بودیم.»

قنبری ادامه می‌دهد: «ما در این بیمارستان یک بخش داریم که برای مواقع اضطراری شروع به کار می‌کند که الان این بخش بسیار شلوغ شده است و ما در هر شیفت کاری ۴ پرستار با ۲۶ بیمار داریم. همه مشاغل سخت هستند و این را فقط به عنوان یک شعار نمی‌گویم و این طور نیست که کارهای دیگر را از دور نگاه کرده باشم، اما بعضی کارها مانند پرستاری علاوه بر اینکه سبب دست و پا درد می‌شوند، روح و روان انسان را نیز خسته می‌کند.»

این فرشته روزهای کرونایی بیمارستان بقیةاللّه(عج) می‌گوید: «مراقبت از یک بیمار در کل عشق است، اما مراقبت از صدها نفر را می‌شود پرستاری نامید و به نظر من کسی که پرستار می‌شود، باید عاشق این کار و صبور و بردبار باشد، صبر پرستار برگرفته از نگرش زیبای حضرت زینب(س) است که در روز عاشورا فرمودند: من جز زیبایی چیزی ندیدم.»

او می‌گوید: «فداکاری‌های پرستارهایی را که در این بخش کار می‌کنند، به چشم دیده‌ام، چه الان چه زمانی که مجروحان مدافع حرم را به این بخش می‌آوردند و می‌دیدم که پرستارها با چه بردباری و صبری خدمت می‌کنند که به حال آنها غبطه می‌خورم و من نمی‌توانم به پای آنها برسم. این روزها علاوه بر استرسی که دارد، چون با یک بیماری ناشناخته روبه‌رو هستیم و خواه‌ناخواه سبب فشار روحی می‌شود، باید به تنهایی از بیماران مراقبت کنیم؛ چون برای منتشر نشدن بیماری، بیماران همراه ندارند و مراقبت از یک بیمار ده برابر زمان عادی شده است که کار را سخت‌تر کرده است و پرستاری که عشق نورزد نمی‌تواند به این بیماران خدمت‌رسانی کند.»

قنبری از پرستارهایی گفت که فرزند کوچک یا همسر جانباز شیمیایی دارند، اما با عشق و علاقه این روزها در کنار بیماران کرونایی هستند یا پرستارهایی مانند خود او که چون ممکن است ناقل بیماری باشند، فرزندان‌شان را به منزل اقوام فرستاده‌اند، اما همه این روزها را با توکل به خدا و ائمه اطهار و عشق و بردباری می‌گذرانند.

قبیله عشق

ماسکش را به صورت بسیجی همراهش زد

شهید املاکی شما، (جانشین لشکر قدس گیلان) که توی میدان جنگ شیمیایی زدند و خودش هم آنجا در معرض شیمیایی بود، بسیجی بغل‌دستش ماسک نداشت، شهید املاکی ماسک خودش را برداشت بست به صورت بسیجی همراهش! قهرمان یعنی این! البته هر دو شهید شدند. هم املاکی شهید شد و هم آن بسیجی شهید شد؛ اما قهرمانی مانند اینها که از بین نمی‌روند؛ زنده‌اند، هم پیش خدا زنده‌اند، هم در دل ما زنده‌اند و هم در فضای زندگی و ذهنیت ما زنده‌اند.

رهبر انقلاب در دیدار جوانان گیلان

حسین، شب عاشورای سال ۱۳۴۰ در شهرستان لنگرود دیده به جهان گشود. خلاقیت حسین در ارائه شناسایی‌ها و طرح نظامی به قدری عالی و دقیق بود که گویا سال‌ها در دانشکده‌ها دروس علوم عالی نظامی و رزم آموخته بود؛ اما دانشگاه او ایمان به خدا و کلاس او جبهه و میادین نبرد با دشمنان اسلام و قرآن بود. سال ۱۳۶۱ ازدواج کرد، اما هنوز بیش از ۱۲ روز از ازدواج وی نگذشته بود که به سوی جبهه‌ها شتافت. او در عملیات‌های متعددی نقش‌آفرینی فوق‌العاده‌ای داشت. سرانجام در ۹ فروردین سال ۱۳۶۷ در عملیات والفجر ۱۰ در منطقه عمومی سیدصادق در اثر حمله ناجوانمردانه به همراه یاران و هم‌رزمان به شهادت رسید و پیکرش در میان انبوه آتش و حملات شیمیایی دشمن روی ارتفاعات بانی بنوک مأوا گرفت.

کتیبه سبز

کاسبان کرونا

سایه مرگ، به اکناف جهان افتاده
کرونا نام گرفته است و به جان افتاده
دسته‌دسته ببرد، از همه خلق جهان
همه هستند، ز ویروس کرونا نگران
این بلایی که شیاطین زمان ساخته‌اند
از برای هدفی، کشور چین، تاخته‌اند
دستاویز شده ضربه به ایران بزنند
آتشی خرمن بنیان مسلمان بزنند
بلکه ایران مقاوم، ز نفس اندازند
موذیانه یل شیعه، به قفس اندازند
کورخواندند، خطاکرده، پشیمان بشوند
باز هم عاجز و وامانده به ایران بشوند
عزم کرده، همه مرد و زن ایرانی
همت مردم آزاده ما می‌دانی
دشمن خیره‌سر از مردم ما دست بدار
نرسی مقصد و مقصود، در این ملک و دیار
ما توکل به خدا کرده، نداریم هراس
دست او کرده حمایت همه از اصل و اساس
صاحب و سرور ما هست در ایران، مهدی
منتظر باش، ستاند ز تو تاوان، مهدی
کاسبان کرونا رذل‌ترین دشمن ماست
خصم خون‌خواره و دیوانه و جان و تن ماست
آزمندی که ز هر راه به دست آرد پول
نگران نیست، کند ملت ایران مقتول
جان مرد و زن ایران به خطر اندازد
بینوا، عاقبت کار یقین می‌بازد
دست تقدیر، دو چشمان تو را گریاند
پنجه تیز عدالت، ز تو جان بستاند
امتحانی شده بر پا، ز برای من و تو
ناظر کار جهان است، خدای من و تو
مختصر گفت: «فرائی» کس اگر بود، شنید
دل و جان بست، به الطاف خداوند وحید

عبدالمجید فرائی

حسن ختام

محتاج شماییم

تو باید از دل کعبه می‌آمدی، از سپیده دم نور، از آنجایی که خورشید اسلام طلوع می‌کند و پرچم اسلام برافراشته می‌شود. تو باید می‌آمدی تا باران رحمت بر سر مؤمنان ببارد، تا چشمه محبت از دل کویر بجوشد تا پیامبر عشق، خاتم الانبیاء(ص) در دل تاریکی‌ها و در میان آدم‌هایی که با جنس او غریبه‌اند، سنگ صبوری داشته باشد. باید می‌آمدی تا پدران را روزی باشد، ای پدر امت.

آقاجان

در این روزهایی که دل‌مان به ولادت آقای‌مان خوش است و در این روزهایی که دل‌مان مانند هر سال پر می‌کشد به آسمان اعتکاف، پر می‌کشد به دور گنبد فیروزه‌ای جمکران تا لحظه‌ای غبار و زنگار گناه از وجودمان گرفته شود، در همین ثانیه‌ها که در خانه خود قرنطینه شدیم، تو التیام این زخم‌های دوری و انزوای ما باش تو مرهم دل‌های شکسته و بیمار ما باش. ای ناخدای کشتی نجات، ای فراتر از عشق زمین، محتاج دعاهای سحرگاهی شماییم، همان دعای سحرگاهی در دل سرداب مقدس که فرمودید: «وابقهم واحیهم فی عزنا و ملکنا وسلطاننا ودولتنا»؛ خدایا شیعیان را حفظ کن و آنها را در دولت و سلطنت ما، حیات ده.

عاقبت به خیر شدی

نماینده منتخب و فقید مردم آستانه اشرفیه و بندرکیاشهر در مجلس

«دکتر محمدعلی رمضانی‌دستک» از استادان تاریخ دانشگاه‌های گیلان و پاسدار بازنشسته سپاه پس از ۴۰ سال تلاش و مجاهدت در جبهه‌های مختلف انقلاب اسلامی، از جمله در هشت سال دفاع مقدس جان به جان‌آفرین تسلیم کرد و به هم‌رزمانش پیوست. مردم آستانه و بندر کیاشهر از خدمات چهارساله تو محروم شدند. تو پاک‌دست بودی، چون با همه مسئولیت‌هایی که داشتی از آنها سوءاستفاده نکردی. برادرم، خداخواست تو خوش‌نام بروی، چون خوش‌نام بودی و در یک کلام، عاقبت به‌خیر شدی.

پاسدار بازنشسته، ایرج یحیی‌پور

یار مهربان

اخلاق اسلامی

کتابی ارزشمند با عنوان «اخلاق معاشرت» به قلم توانمند جواد محدّثی نوشته شده و بارها تجدید چاپ شده است که در آن احکام معاشرت را با عنایت به آیات و روایات بررسی می‌کند. اینکه چگونه سخن بگوییم؟ چگونه رابطه برقرار کنیم؟ با چه کسانی و با چه معیارهایی دوست شویم؟ برخورد شایسته با دیگران براساس آموزه‌های دینی چیست؟ از جمله مواردی است که با خواندن این کتاب با آن آشنا می‌شویم. گفتنی است، کتاب «اخلاق معاشرت» را انتشارات بوستان کتاب در قطع رقعی و در ۲۶۰ صفحه منتشر کرده است.

یادمان

شیفته شهید سلیمانی

«حسن قشقاوی» سفیر جمهوری اسلامی ایران در اسپانیا دل‌نوشته‌ای به مناسبت درگذشت حسین شیخ‌الاسلام نوشت:

به برکت حداقل ۱۰ سال دوستی و ارتباط کاری تنگاتنگ با مرحوم آقای حسین شیخ‌الاسلام، در مسئولیتم به عنوان معاون پارلمانی وزارت خارجه، به چند ویژگی ارزشمند ایشان در دیانت و تقوی اشاره می‌کنم؛ باشد که اسباب تنبه و تذکری برای بنده و دیگران گردد. ایشان شدیداً به برپایی نماز اول وقت مقید بود؛ هیچ کاری را بر نماز اول وقت ترجیح نمی‌داد، در قرائت ادعیه و اذکار وارده اهتمام عجیبی داشت؛ هر روز صبح دعای پرمضمون «صباح» و هر عصر جمعه دعای ملکوتی «سمات» را قرائت می‌نمود (در سفر یا حضر). اهل نماز شب و شب‌زنده‌داری کامل بود. حداقل بنده هیچ دروغی، اعم از به اصطلاح مصلحتی یا غیر مصلحتی در این مدت از ایشان نشنیدم. او سمبل صداقت، پاکی، تقوی، بردباری و تحمل بود. او هر چند که همواره عاشق مشی و مرام شهید عزیز، سلیمانی بود و بی‌تاب شهادتش، ولی خود نیز حاج قاسم وزارت خارجه بود... اللهم لا نعلم منه الا خیراً.